

Občinski list

Glasilo občine Renče-Vogrsko

25 **PRILOGA**
100 let
neprekinjenega
delovanja pošte
na Volčji Dragi

6-14 **VESELI DECEMBER V
NAŠI OBČINI**
Božično novoletna
kotalkarska revija
2019 ...

16 **ŠOLA IN VRTEC**
Prireditev Šola ima
talent ni napolnila le
dvorane, ampak tudi
šolski sklad

42 **ZGODOVINA NAŠIH KRAJEV**
Škuljanje, stara
ljudska igra

Kazalo

Beseda uredništva	stran	2
Županova beseda	stran	3
Občinska uprava se predstavlja	stran	4
Iz Občine	stran	5
Veseli december v naši občini	stran	6
Šola in vrtec	stran	15
Dogodki	stran	19
Poklon kulturnemu prazniku	stran	21
Priloga	stran	25
Šport in rekreacija	stran	38
Zgodovina naših krajev	stran	42
Zdravje je vrednota	stran	46
Društva	stran	51
Obvestila	stran	57
Razvedrilo	stran	58

OBČINSKI LIST – URADNO GLASILO OBČINE RENČE-VOGRSKO

Število izvodov Občinskega lista, ki ga prejmejo vsa
gospodinjstva v občini brezplačno, je 1500.

Naslov: Občina Renče-Vogrsko, Bukovica 43, 5293 Volčja Draga,
Telefon: (05) 338 45 00

Uredništvo: Alenka Gregorič – glavna in odgovorna urednica,
Vesna Pahor, Mateja Ščuka, Irena Rován, Hana Šuligoj, Renata
Tischer in Denis Čotar

Lektoriranje: Anja Nikolavčič

Strokovni članki niso lektorirani s strani našega lektorja.

Oblikovanje in grafična postavitve: Matjash Matjaž Bizjak

Tisk: Grafika Soča d.o.o.

Datum izida glasila: 19. marec 2020

Da je občan sit ...

Renata Tischer

»Sem takšen, ker sem živ«, prepeva Slavko Ivančič s Faraoni.

Težko je samega sebe predstaviti širši javnosti. Vendar tako je. Sem takšna, odkar se zavedam same sebe. Rada pomagam, spoštujem starejše in otroke – te imam najraje. Skušam biti prijazna do vseh.

Rojena sem v mestu »na prepihu«. To je v Ajdovščini. Močan sunek burje me je odpihnil in leta 1979 sem s svojo družino pristala v Volčji Dragi.

Prav kmalu sem se vključila v vaško življenje in krajevno skupnost ter v pevski zbor Triglav, ki ga je vodil Jožko Lovec. Leta so minevala živahno in aktivno. Bližala se je penzija in postala sem članica Društva upokojencev Bukovica-Volčja Draga, katerega sem še danes predsednica. V tem času sem se pridružila univerzi za tretje življenjsko obdobje društva Most iz Ajdovščine, kjer sodelujem v likovni skupini. Upam, da bom kdaj imela tudi samostojno razstavo. Prepevam v Mešanem pevskem zboru Klasje, ki ga vodi Barbara Šinigoj. Že vrsto let sem članica Uredniškega odbora našega časopisa Občinski list, kjer skrbim, da lahko v vsaki številki preberete nov recept, ki ga napišem na temo kulinarike. V Društvu upokojencev Bukovica-Volčja Draga imamo že vrsto let projekt z imenom Kuhinja naših non, ki je bil moja zamisel. Da ne utonejo v pozabo, večkrat na leto pripravljamo jedi, ki so jih nekoč kuhale naše none.

Čeprav je Volčja Draga sedaj moj dom, ne bom nikoli pozabila na tiste sunke burje, ob katerih so tekla moja mlada leta. •

 Renata Tischer

 Osebni arhiv

Županova beseda

Pričeli smo leto 2020 in pred nami so novi izzivi in novi projekti. V letošnjem letu bomo pričeli z urejanjem naše občine z večjimi in manjšimi projekti. Del tega bo tudi na občanih, ki bodo s strani upravne enote pozvani, da kot mejaši občinskih in državnih cest dajo soglasje za pridobitev gradbenih dovoljenj na področju rekonstrukcije in novogradnje vodovodnega in kanalizacijskega omrežja.

Občina bo izvajala različna dela po celotni občini na področjih urejanja cestne infrastrukture, vodov, dovozov, poti miru,

konjeniških poti, pešpoti, kolesarskih poti, urejanja parkov ... Nadaljevali bomo s pripravo projektnih dokumentacij za

ostale predele občine glede kanalizacije in urejanja cestnih površin ter postopke pridobitve gradbenega dovoljenja za večje projekte na področjih športnih objektov, večnamenske dvorane, mostov. Tudi v letošnjem letu smo krajevnim skupnostim namenili nekaj lastnih investicijskih sredstev.

Na področju promocije, turizma in športa bomo imeli tudi letos kolesarsko dirko po Sloveniji, poleg tega bo preko naše občine potekal mednarodni tekaški maraton Ultratrail, imeli bomo državno tekmovanje v supanju in rally etapo iz Renč do Dornberka. Čez celo leto se bodo odvijala razna državna in mednarodna tekmovanja, razstave, dogodki, večeri na področjih športa, kulture, šolskih dejavnosti in krajevnih skupnosti, ki bodo zagotovo vplivali na prepoznavnost in promocijo občine. Prijavili smo se tudi v postopek pridobitve znaka Slovenija Green Destination, ki ima velik pomen za razvoj turizma.

Kot smernice za letošnje leto smo si zadali, da pokrivamo vsa področja od šolskih, socialnih, infrastrukturnih, družbenih in okoljskih. Zavedamo se, da so potrebe in želje večje od našega proračuna, cilj pa je reševati enega za drugim v zavedanju, da se bodo vedno pojavili novi izzivi, ki bodo prinesli dobrobit in blaginjo vsem nam v Občini Renče-Vogrsko. •

Vaš župan
Tarik Žigon

Popravek in opravičilo podžupanu Alešu Furlanu

Ob voščilu svetnika Aleša Furlana v decembrski številki Občinskega lista pomotoma nismo zapisali funkcije podžupana. Za napako se Uredniški odbor iskreno opravičuje.

Anja Nikolavčič

Prvi stik

Ko stranka, občan ali ne, obiskovalec, gost, kdorkoli najprej stopi skozi vrata občine, naleti na Glavno pisarno, kjer sedim jaz. Bila naj bi prvi stik, nekakšen policaj, ki usmerja po pisarnah in nudi pomoč. Žal pa temu ni vedno tako, saj me ljudje večkrat »spregledajo« in mi razen pozdrava, čeravno tudi tega ne vedno, ne namenijo drugih besed in se sami usmerijo po občinski upravi. To sicer otežuje moje delo in delo svetovalcev, a vsekakor vsakega sprejemam in se od njega poslovim s pozdravom in, če le utegnem, z nasmehom ter mu nudim pomoč, ko se name obrne. Ta prvi stik pa je najlepši, ko nas obiščejo naši najmlajši sosede iz vrtca in šole Bukovica, ko v kantskem zborčku en za drugim, ko stopijo skozi vrata, zapojejo en topel »dober daaan«. To ti zagotovo polepša še tako siv in mučen dan.

Delo vodje glavne pisarne

Vodja glavne pisarne ni le vratar oziroma tisti, ki sprejema ljudi, to je le eno izmed področij mojega dela. Se pravi, nudim pomoč strankam tako v živo kot po tele-

fonu in elektronski pošti, jih usmerjam k posameznim svetovalcem, odgovarjam na splošna, če mi znanje dopušča tudi bolj specifična, vprašanja, sprejemam vloge, skrbim za županove govornice ure ter druge podobne zadeve, ki se tičejo strank. Poleg tega sprejemam in odpremljam pošto, knjižim dokumente, ki v upravo pridejo ali jo zapustijo, arhiviram stare zadeve in skrbim za arhiv, skrbim za naročila pisarniškega in drugega materiala, pišem zapisnike sej občinskega sveta... Skušam naštetati vse zadeve, a jih je toliko, da bom zagotovo kakšno pozabila – tako kot večkrat pozabim, da moram zaliti rože v naših prostorih (za enkrat mi še niso zamerile in se kar dobro držijo). Obenem ne nudim pomoči le strankam, ampak tudi našim svetovalcem in seveda županu. Včasih je treba znati tudi malce brati misli, da jim olajšam delo. V mojem nazivu je tudi beseda svetovalec. Sama imam pooblastilo za izdajo obratovalnega časa gostinskim lokalom. Tako tisti, ki bo želel odpreti nov lokal oziroma nadaljevati z delom že obstoječega, zagotovo ne bo mogel mimo mene (smeh). Dodatno mi je župan zaupal tudi nalogo lektoriranja Občinskega lista, kar pa mi predstavlja bolj hobi kot delo, saj sta me lektoriranje in novinarstvo vedno veselila. V tem primeru bi se zahvalila tudi Uredniškemu odboru, ki me je tako lepo sprejel v svoj krog.

O meni

To, da lektoriram in se navdušujem nad novinarskim delom, ni zgolj naključje. Po izobrazbi sem magistrica profesorica slovenistike in zgodovine. Ko to omenim, večkrat v odgovor dobim vprašanje: »A nisi dobila službe v šoli?« »Je nisem niti iskala,« navadno odgovorim. Čeprav me veseli delo z otroki, nimam velike želje, da bi poučevala, zato sem se tudi odločila za drugo poklicno pot. In tudi v tej službi lahko delno vključujem obe svoji profesiji – slovenistično skozi že omenjeno lektoriranje, zgodovinsko pa, sicer zelo ohlapno, pri arhiviranju zadev. V prostem času si duha bolj polnim z umetnostjo, literarno, gledališko in filmsko, a zadnja leta je tudi šport vedno bolj prisoten v mojem življenju – tisti, ki me poznajo od prej, vedo, kako nenavadno to zveni v mojem opisu. Po novem pa mi prosti čas polni tudi mala angleška buldoginja.

Sporočilo za bralce

Ciril Zlobec, meni najljubši slovenski pesnik, je v pesmi Poet, objavljeni v zbirki Pesmi štirih, zapisal: »In me obsojate, ker nisem tak kot vi ...« Ne obsojajmo se, če smo si različni. Občina Renče-Vogrsko ni velika. Raje, kot da iščemo razlike, iščimo podobnosti, iščimo tisto, kar nas druži. Bodimo enotni. Vse ostalo bo potem lažje. •

 Anja Nikolavčič
 Denis Čotar, osebni arhiv

Mara Marinič

Energetska učinkovitost v GOSPODINJSTVU

Pred vami je nova rubrika o možnostih varčevanja z energijo, ki jo pripravlja Agencija GOLEA (Goriška lokalna energetska agencija) iz Nove Gorice. Agencija GOLEA stremi k stalnemu izboljševanju učinkovite rabe energije in pospešenemu uvajanju uporabe obnovljivih virov.

Gospodinjstvo se znajde na pragu energetske revščine, ko si le s težavo privoščiti zadovoljitev osnovnih energetskih potreb (ogrevanje, električna energija in topla voda). Kot energetska revna pa se opredeljujejo tista gospodinjstva, ki za zagotavljanje primerno toplega stanovanja in druge energetske storitve porabijo več kot 10 % svojih dohodkov. Zaradi naraščanja rabe energije ter dvigovanja cen energentov se stroški za energijo letno povečujejo za približno 3 %. Stroški ogrevanja običajno predstavljajo 60 %, strošek elektrike pa 40 % stroškov rabe energije.

V visoki rabi energije pa se nahajajo veliki varčevalni potenciali.

Ali veste?

- Leta 2010 si 6 % gospodinjstev v Sloveniji ni moglo privoščiti primerno toplega stanovanja.
- Kos papirja razpade po enem mesecu,

volnena nogavica po enem letu, pločevinka pa po 200 letih.

- Iz drevesa, ki raste 15 let, se lahko proizvede 700 papirnatih vrečk, toliko jih v večji trgovini porabijo v manj kot eni uri.
- Povprečno gospodinjstvo odvrže v smeti vsaj 100 kg časopisov letno.
- Povprečna družina potroši med 150 do 500 litrov vode na dan.
- Največji domači porabniki elektrike so bojler, hladilnik in zamrzovalnik, ki povprečno skupaj porabijo skoraj 50 % vse električne energije v gospodinjstvu.
- 20% svetovnega prebivalstva danes porabi 75% vseh naravnih virov.

Kako varčujemo pri razsvetljavi?

- **Ugašajmo luči**, kadar jih ne potrebujemo. Ugašanje luči zmanjša porabo električne energije za 10%.
- Kadar pri delu potrebujemo več svetlobe, **uporabimo usmerjeno svetlobo** (npr. namizno svetilko).
- Za več svetlobe v prostoru uporabimo **tanke in prosojne zavese**, ki jih lahko **podnevi odgrnemo**. Naravna svetloba ugodno vpliva na naše počutje.
- **Svetle barve stropov in sten** vplivajo na ugodnejše bivalne pogoje in znižujejo stroške električne energije.
- S pogostim **čiščenjem svetlobnih teles** privarčujemo do 10 % stroškov električne energije.

Vlaganje v energetska učinkovitost

- **Senzorji gibanja in časovne ure** pomagajo pri zniževanju stroškov.
- Z zamenjavo žarnic s **kompaktnimi varčnimi sijalkami** zmanjšamo rabo električne energije tudi do 70%.
- **Solarni ali svetlobni tubuli** prispevajo k varčevanju z energijo in razsvetljujejo prostor z naravno svetlobo.

GOLEA - Ustvarjamo obnovljivo prihodnost!

Foto vir: www.golea.si

Božično novoletna kotalkarska revija 2019

V predbožičnem času smo člani **Kotalkarskega kluba Renče** tako kot vsako leto uprizorili pravljico na kotalkah, tokrat pravljico o Petru Panu in večnem odraščanju.

Peter Pan (**Ivana Štrukelj**) je deček, ki si želi za vselej ostati otrok, saj je prepričan, da nas odraščanje oropa domišljije in postanemo dolgočasni. Iz realnega sveta, otroške sobice, odleti skozi okno v objem zvezdnega neba na otok dežele Nije, ki je izmišljena in v kateri živijo izgubljeni otroci, gusarji, krokodil, morske deklke in Indijanci s svojim poglavarjem (**Jessica Marka**) in princeso (**Lia Dobrila**). V čarobnem gozdu ga čakajo tudi plešoče smreke, rožice in polno divjih zveri. Na svoje popotovanje odpelje s seboj deklico Wendy (**Ajda Pahor**) in njena bratca (**Tina Uršič** in **Maja Corsi**). Pri tem mu pomaga Zvončica (**Lana Pregelj**), ki jih s svojo čarobno paličico in vilinskim prahom začara. Peter Pan je majhen, toda izjemno pogumen, je okreten in spretno uporablja orožje. Za največjega sovražnika ima kapitana Kljuko (**Urška Furlani**), njegovega pomočnika Ponirka (**Jan Kerševan**) in njune izjemne gusarje,

toda v vseh dvobojih je Peter zmagovalec. Je vodja izgubljenih otrok, ki ga poslušajo in ubogajo. Ne bojijo se niti krokodila in skupaj lahko premagajo vse nasprotnike. Po vseh zmagah postane Peter z otroki gospodar otoka in uživa v brezskrbnem življenju v deželi Nije. A nastopi trenutek domotožja, ko se Wendy in njena bratca vrnejo domov, kjer jih zaskrbljena oče in mama že nestrpnost čakata. Peter Pan pa kljubuje, želi ostati deček in nikoli ne odrasti. S svojo zvesto spremljevalko Zvončico ostane v čarobni deželi Nije.

Tudi letos smo doživeli čudovito in številno občinstvo, obisk predstav je bil izjemen. Prva predstava se je odvijala v soboto, 14. decembra 2019, popoldan. Namenjena je bila predvsem varovancem VDC-jev, na zadovoljstvo vseh pa si je predstavo že prišlo ogledat tudi veliko ostalih gledalcev. Obiskovalci večerne uprizoritve so dodobra napolnili tribune, prav tako vsa možna stojišča. Enako je bilo v nedeljo popoldan in v ponedeljek, ko smo revijo dvakrat ponovili za nekatere primorske osnovne šole. Zaradi zelo velikega povpraševanja po ponovitvi smo se v klubu odločili, da revijo ponovimo še naslednjo nedeljo, ko je bila

dvorana ponovno zasedena do zadnjega kotička.

Šest ponovitev revije, vsakič dvorana polna navdušenih obiskovalcev od blizu in daleč, preko 90 srečnih in veselih nastopajočih od tretjega do devetinštiridesetega leta starosti – to je izkupiček tokratne božično-novoletne kotalkarske revije, ki nas polni s srečo in ponosom.

Za čudovito sceno smo tako kot vsako leto v jesenskih večerih poskrbeli starši mladih kotalkarjev, prav tako za obleke nastopajočih, preproste in hkrati čudovite, ki smo jih, kot vedno, sešili sami.

Idejno zamisel letošnje pravljice je zastavila naša v jeseni preminula **Lucija Mlinarič**,

najuspešnejša slovenska umetnostna kotalkarica vseh časov. Na največjih tekmovanjih je od leta 1999 do 2014 osvojila 27 odličij – med njimi kar šest zlatih na evropskih prvenstvih. Med vrhunci njene kariere velja omeniti osvojeni srebrni odličji na svetovnih igrah neolimpijskih športov v letih 2005 in 2013, druga mesta na štirih svetovnih prvenstvih med letoma 2007 in 2014 ter bronasto odličje na svetovni Veliki nagradi leta 2011 na Kitajskem. Od jeseni leta 2013 do pomladi leta 2014 je ob pomoči zdravnikov, družine, članov kluba in prijateljev premagala bolezen, nato pa se je v nekaj mesecih vrhunsko pripravila za svoje še zadnje veliko tekmovalno dejanje v jeseni leta 2014. Na evropskem prvenstvu v italijanskem Roccarasu je postala prvakinja v prostem programu in kombinaciji. Temu je na SP v španskem Reusu sledilo še srebro v kombinaciji. Po prvenstvu je Lucija vtise strnila s temi besedami: »Lep je občutek, ko spoznaš, da si s tem, ko si pomagal sebi, pomagal tudi drugim in si postal marsikomu navdih in vzor.«

Imela je smelega načrte tudi za letošnji nastop, katerih nismo opustili, ker smo jo

izgubili, nadaljevali smo njeno začrtano pot in popeljali Petra Pana svojim sanjam naproti. Mi zaupamo, verjamemo in uresničujemo svoje sanje in to misel smo želeli prenesti tudi našim obiskovalcem z mislijo pravljice: »Pridi z menoj, tja, kjer čas ni važen, tja, kjer so čudeži mogoči. Zaupaj, verjemi in uresniči svoje sanje!«

V zaključnem delu novoletne revije smo tako kot običajno naše najboljše tekmovalke in tekmovalce ter njihove trenerje nagradili. Za dosežke v tekmovanjih evropskega in svetovnega ranga so naši tekmovalci prejeli male, srednje in velike plakete. Plakete so najuspešnejšim tekmovalkam preteklo tekmovalne sezone podelili g. župan **Tarik Žigon** ter starša Lucije Mlinarič **Ivo** in **Anka Mlinarič**.

Male plakete so za uspešne nastope v slovenski reprezentanci na tekmovanju za Pokal Interland prejele **Luna Padovan**, **Zala Koglot**, **Eni Zorn**, **Evelin Breznik Falk** in **Lia Dobrila**.

Srednje plakete so za nastope v slovenski reprezentanci ter uspehe na tekmovanju za Pokal Evrope prejele tekmovalke Maja

Corsi, Tina Uršič in Ajda Pahor. Prav tako so srednje plakete za delo s tekmovalci prejeli trenerki **Nika Petelin** in Lana Pregelj ter trener **Marko Pelicon**.

Najvišje priznanje oziroma veliko plaketo pa sta prejeli Urška Furlani za zelo dober nastop na evropskem prvenstvu in osvojeno srebrno kolajno na pokalu Interland v juniorski kategoriji ter Ivana Štrukelj za dober nastop na evropskem prvenstvu (6. mesto) in Svetovnih igrah kotalkarskih športov. Veliko plaketo je prejela tudi trenerka, ki je v prvi vrsti zaslužna za vse rezultate naših tekmovalcev in je vse tudi spremljala na najvišjih tekmovanjih, **Sara Pregelj**.

Posebna zahvala je bila čisto na koncu izrečena trenerkam Sari Pregelj, Niki Petelin in **Kaji Arčon**, ki so kljub žalostnemu spominu, ki je bil ob tem vseskozi prisoten v vseh nas, odgovorno in čustveno nadaljevale Lucijino zamisel ter izpolnile njeno veliko željo po uprizoritvi pravljice o Petru Panu. ●

Člani KK Renče
Matjaz Bizjak

Pihalni orkester Vogrsko leto zaključil z uspešnim tradicionalnim božično-novoletnim koncertom

Zažarele so barve prazničnih dni

Praznični december je za člane **Pihalnega orkestra Vogrsko** poseben mesec. Je mesec, ko se pospešeno pripravljajo na tradicionalni božično-novoletni koncert. Po večmesečnih pripravah in vajah je končno nastopil dan, 26. december 2019, ko so se občinstvu predstavili v do zadnjega kotička polni Dvorani Angela Mlečnika v kulturnem domu v Bukovici.

Rahlo zatemnjena dvorana. Na odru v ozadju silhuete novoletnih smrečic z balončki različnih barv. Rdeča, zelena, rumena, vijolična, zlata in modra. Čez štirideset stolov v več vrstah, poravnanih v polkrog, dirigentski pult. Polna dvorana poslušalcev in precej tudi tistih, ki so si želeli, da bi prišli kakšno minuto prej in dobili še kakšen prost sedež. Ampak nič za to, tudi zadaj pri vratih se dobro sliši in zagotovo se spleča, saj Pihalni orkester Vogrsko vsako leto pripravi lep koncert. Prišli so na oder glavni akterji večera, v rdečih uniformah, malo napeti in polni pričakovanja, luč se je še zatemnila ... Vse je pripravljeno, lahko se začne.

Po uvodni Zdravljici v počastitev dneva

državnosti je temo večera napovedala skladba True Colors – po slovensko »Prave barve«, s katero so godbeniki pod taktirko **Nejca Kovačiča** zažareli v barvah po meri vsakega poslušalca v dvorani. Vzdušje je bilo pravo, praznično, hkrati polno pričakovanja in umirjenosti. Za naslednjo skladbo je povezovalka in hkrati glavna gostja večera **Darja Gajšek** ostala kar na odru in poslušalce ob spremljavi orkestra z znano Avsenikovo skladbo popeljala Čez

zeleno trate. Aha, pa jo imamo, zato je tista zelena smrečica iz ozadja.

Praznični čas je lahko tudi igriv, prav tako člani orkestra, vsekakor je tak tudi vsem dobro znan jelenček Rudolf. To je tisti z rdečim noskom, ki vsak december predvsem otrokom popestri praznične dni. Prav gotovo je poseben, saj ima tudi svojo skladbo ... In ja, za njegovo melodijo je bila smrečica z rdečimi balončki ...

Zagotovo pridejo na vrsto tudi ostale.

Od rdeče pa k rumeni, pravzaprav v visoke »Rumene gore« – sledila je skladba Yellow Mountains, pri kateri se je orkestru z glasom ponovno pridružila Darja Gajšek. Ob spremljavi orkestra je zapela tudi naslednjo skladbo Zlati prah imaš v očeh. Sledila pa je neuradna dunajska himna izpod rok skladatelja Johanna Straussa, imenovanega tudi »kralj valčkov«, Na lepi modri Donavi. Cela dvorana se je z orkestrom zazibala v ritmu dunajskega valčka in godbeniki so pričarali vzdušje novoletnega koncerta dunajskih filharmonikov. A ne za dolgo, saj se je modra prebarvala v vijolično in orkester je z venčkom angleške rokofske skupine Deep Purple navdušil poslušalce, ki so se izkazali za prave rokerje (vsaj po srcu) – prepoznali so uspešnice in orkester nagradili z bučnim aplavzom.

Novembra se je v isti dvorani odvijal pevski festival Pojmo (z)godbo, ki ga je tretjič organizirala **Godbeniška šola Vogrsko**. Festival je tako v domači kot tudi sosednjih občinah zelo dobro sprejet in vsakič se nanj prijavi veliko število osnovnošolskih otrok, ki pokažejo svoj pevski talent. Na zadnjem festivalu, kjer pevce spremlja šolski orkester godbeniške šole, je zmagala mlada pevka **Tiana Gatej**, ki se je kot posebna gostja predstavila tudi na božično-novoletnem koncertu matičnega orkestra. Ob spremljavi orkestra je zapela pesem Vzemi me, veter in poslušalci so z aplavzom navdušeno podprli perspektiven pevski talent.

Večer v pravih barvah prazničnih dni se je s tem nastopom prevesil h koncu. Darja

Gajšek se je še zadnjič pridružila orkestru in z njim zapela zimzeleno melodijo White Christmas (Bel božič). A občinstvo orkestra ni tako hitro spustilo z odra. Z vztrajnim aplavzom so si prislužili še Radeztky marš, ki je že tako tradicionalen kot sam koncert. Naslednji vztrajen in glasen aplavz pa je bil nagrajen še z eno skladbo, nakar pa se je uradni del koncerta čisto zares zaključil in tako poslušalci kot člani orkestra so bili z večerom več kot zadovoljni.

Da je bil večer lep, uspešen in prijeten, so poskrbeli tisti, ki celo leto skrbijo, da so člani orkestra in vsi, ki jim pomagajo, vedno aktivni in motivirani. Omenila bom glavna dva, obkroža pa ju delovna ekipa, ki prav tako del svojega prostega časa prostovoljno porabi za delovanje orkestra. Predsednica Pihalnega orkestra Vogr-

Darja Kočever

ska **Tina Saksida** je mesto predsednice prevzela leta 2019. Med koncertom je nagovorila tako občinstvo kot tudi člane. Marsikdo (in ne samo iz občinstva) je bil presenečen nad podatkom, da so vsi člani skupaj v povprečju za priprave na božično-novoletni koncert porabili kar 1628 ur. A ni podatek dovolj zgovoren? Pri čisto vsaki minuti skupnih priprav je bil prisoten tudi dirigent Nejc Kovačič, ki za orkester porabi tudi večji del svojega prostega časa ter s pozitivno energijo drži skupaj in motivira vse generacije v orkestru. Prav taki ljudje, kot sta Tina in Nejc, vedno poskrbijo, da nad orkestrom žarijo prave barve – pa naj bodo tiste praznične in spodbudne ali tiste nujne »dajmo to še enkrat povaditi«. ●

 Jasna Živec
 Dennis Heric

Prihod Božička in Dedka Mraza

V petek, 20. decembra 2019, in nedeljo, 22. decembra 2019, je **Dramska sekcija KTŠD Bukovica-Volčja Draga** v Dvorani Angela Mlečnika uprizorila glasbeno igro *Potovanje Mihca na belem oblaku*. Prireditev je bila za otroke naše občine, v petek za otroke Vogrskega in Renč, v nedeljo za otroke Bukovice in Volčje Drage.

Pravljica je temeljila na želji Mihca, da bi odpotoval v novo deželo, a ga zlobna čaravnica vedno popelje drugam. A s pomočjo dobrih vil mu bo mogoče le uspelo. Čaravnica je otroke presenetila kar s sprehodom po dvorani, odvečnega strahu pred njo pa ni bilo, saj so bili otroci nad njo kar navdušeni. Navdušenja nad liki pravljicnih bitij in Mihca, ki je predstavljal šolarja, so bila nad pričakovanji. Igralci, ki so odigrali svoje like in komunicirali z otroki, so v izvornih oble-

kah izzvali nepopisno vzdušje v dvorani, saj so se otroci od navdušenja vživeli v pravljico. Glasbeni gostje so popestrili radovednost otrok in jih popeljali v glasbene vode. Prireditev je temeljila na prihodu dveh velikih mož, ki vsako leto prideta in obdarita otroke. Da je vzdušje v dvorani doseglo vrhunec, so otroci skupaj z nastopajočimi priklicali Božička in Dedka Mraza, ki sta v spremstvu živalic in na saneh pripeljala darila. Božiček in Dedek Mraz sta nagovorila otroke in jim postavila vprašanja o šoli in če kaj ubogajo. Odgovor je bil enoten, vsi se pridno učijo in ubogajo. Vsi otroci v dvorani so prejeli darila, ki jih je letos prispevala Občina Renče-Vogrsko. Po prireditvi je bilo druženje in slikanje z Božičkom in Dedkom Mrzom.

Igralsko zasedbo so sestavljali: **Irena Rovnan, Mirko Rovnan, Milena Čotar, Ingrid Čotar Padovan, Polona Petejan, Urška Petejan, Lea Figelj, Srečko Špacapan, Damjana Martinuč, Beti Brajdot, Zvon-**

ko Petejan, Katarina Valič, Anja Petrovčič, Miloš Čotar, Robert Petrovčič, Anica Gregorič, Dušan Nemeč, Andi Petrovčič, Asja in Gaja Petrovčič, Rok Petrovčič, Aldo Zorn in Leja Keber.

Glasbeni gostje so bili **otroška zborčka podružničnih šol Vogrsko in Bukovica, Maj Cuder, Taja Brajdot, Tine in Meta Vodopivec, Nika Pečecnik, Brigita Gregorič, Eni Zorn in Otroški zborček Kričaci**. Vsem glasbenim gostom se dramska skupina zahvaljuje, da so s svojim nastopom popestrili večer.

Glasbena igra je nastala izpod peresa in režije **Samuela Baše**. Dramska sekcija že pripravlja skeče za naslednja praznovanja, navdiha in elana jim ne manjka – eden takih je bil tudi skeč na prireditvi 100-letnica neprekinjenega delovanje pošte na Volčji Dragi. ●

✍ Samuel Baša
📷 Arhiv KTŠD, Denis Čotar

Novoletni živ-žav

Člani sveta **KS Renče** smo s pomočjo članov **Društva KUL-TU-RA** v decembru za otroke pripravili prav poseben novoletni živ-žav, saj smo jim omogočili ogled animirane risanke v kulturni dvorani v Renčah.

Kot se za pravi kino spodobi, je vsak

gledalec dobil kokice, ki jih je zobal med uro in pol trajajočo risanko. Po dolgih letih je tako kinodvorana spet oživila in glede na tako velik obisk in navdušenje med obiskovalci, tako mlajšimi kot tudi starejšimi, se bomo potrudili, da jo bomo še kdaj odprli kot »kinodvorano«. Da pa je bilo veselje še toliko večje, je poskrbel tudi Dedek Mraz, ki je prese-

netil pridne otroke po koncu risanke. Prišel je s polnim košem daril in s tem poskrbel za iskrice v očeh naših najmlajših in veselje odraslih ob gledanju otroške sreče. ●

 in Marjana Šinigoj

Poiščimo Dedka Mraza

V decembru smo z izbirnim predmetom **Gledališki klub OŠ Renče** pripravili novoletno predstavo za vrtec in za učence od 1. do 5. razreda v Renčah in Bukovici.

V predstavo smo vključili tudi skrivnega gosta, Dedka Mraza, nad katerim so bili otroci še posebej navdušeni. Dedek Mraz se v naši izvorni avtorski zgodbi v snežnem viharju izgubi, jelenčki in otroci ga z veliko napora in iznajdljivosti ter sodelovanja na koncu le najdejo, da lahko obdari otroke. Zgodbo smo poskusili predstaviti čim bolj pravljичno, da bi tudi najstarejše popeljala v to praznično vzdušje. Eno od petih ponovitev smo namenili tudi upokojenim in sedanjim delavcem šole ter iz njih izvalili tople nasmeške in radožive poglede. Članice Gledališkega kluba in naš posebni gost Dedek Mraz smo predstavo ustvarjali zelo predano in ob tem zelo uživali. Občinstvo pravi, da smo jih prepričali. ●

 Melani Seljak in Aneja Kante
GLK OŠ Renče
 Arhiv OŠ Renče

Člani Konjeniškega društva Soča na dvajsetem blagoslovu konj

26. decembra goduje sveti Štefan, zavetnik konj in živali. Člani **Konjeniškega društva Soča**, konjeniki spodnje Vipavske doline in ljubitelji konj se na ta dan zberemo pri cerkvi svete Lucije v Vitovljah. Župnik blagoslovi konje in ostale živali, da bodo zdravi celo leto, ter kruh zanje, za konjenike pa vino.

Konjeniki spodnje Vipavske doline so pred leti svoje konje blagoslovili na Livških Ravnah pri Kobaridu in v Vipavi. Na blagoslov je bilo treba odjahati dan prej, drugi dan sta sledila blagoslov in povratek domov. Pot je bila dolga, spremljal jih je mraz, dež, burja in led, noč pa so prespali pri prijateljih. Leta 2000 smo se člani KD SOČA in družina Kobal iz Vitovelj odločili, da blagoslov – žegnanje konj izvedemo bliže doma. Zaposili smo župnika iz Vitovelj, če bi on opravil obred blagoslova na svetega Štefana, in bil je za to. Tako smo 26. decembra 2000 naše živali prvič blagoslovili v Vitovljah. Čas blagoslova je deževalo, vzdržali smo. Po blagoslovu smo konje odpeljali v štalo k prijatelju in poskrbeli zanje. Družina Kobalovih je na domu pripravila pogostitev za vse udeležence. Kljub slabemu vremenu se je udeležilo veliko število konj. Nazdravili smo prvemu žegnanju konj v Vitovljah in se dogovorili, da se čez leto ponovno zberemo. Zadovoljni smo se razšli vsak na svoj dom.

Vsako leto smo se zbrali pri Kobalovih in v koloni odjahali k cerkvi svete Lucije, kjer župnik opravi blagoslov konj. Prav tako je bilo tudi 26. decembra lani na dvajsetem blagoslovu

Bojana Hirsch

Nevenka Faganeli

konj v prelepem vremenu. Zbralo se je 28 jahačev, 3 dvovprege in veliko ljubiteljev konj. Vsak konj je dobil blagoslovljen kruh in trak z napisom 20. žegnanje – Vitovlje 2019, konjeniki blagoslovljeno vino in medaljo z znakom društva in napisom. Zaključili smo s kosilom pri Kobalovih, nazdravili jubileju z željo, da se čez leto spet dobimo na 21. blagoslovu.

Dragi ljubitelji konj in narave, Konjeniško društvo Soča 29. marca organizira dobrodelno družabno srečanje na Vogrščku, 26. aprila pa Jurjevanje v Bukovici. Vabimo vas, da se nam pridružite.

Konjeniški pozdrav. ●

✍ Srečko Špacapan

📷 Srečko Špacapan, foto vir: pixabay.com

Čarobni Novoletni bazar privabil vse generacije

Zaključek leta 2019 si bodo prebivalci Občine Renče-Vogrsko zagotovo zapomnili po prvem Novoletnem bazarju, ki so ga 28. decembra organizirali člani **Društva Mladi Renče-Vogrsko** skupaj s podporniki ob Supkulturi s čudovitim razgledom na reko Vipavo. Pester program je tako zadnjo soboto pred vstopom v novo leto z velikim številom obiskovalcev napolnilo promenado s pravim prazničnim vzdušjem in dobrotami. Namen bazarja je bil povezati vse generacije, od najmlajših, katerim je bilo namenjene več pozornosti v popoldanskem času, do tistih malce manj mladih, ki so zase našli nekaj že popoldan, predvsem pa v večernih urah.

Sobotno popoldne so tako zaznamovali Gargamel in Smrkci s svojim plesnim rajanjem in petjem, predstavitev zabavnih, a še kako resnih poizkusov in eksperimentov, kjer so otroci odkrivali kemične in fizične reakcije ter se tako navduševali nad zakoni narave, in razstava pravih živalskih mladičev, ki so nagajivo poskakovali in razkazovali svoje spretnosti. Otroci so jih pod vodstvom lastnice živali ga. **Nine** lahko tudi pobožali in se o njih marsikaj naučili. V lepotilnem kotičku so bili otroci deležni čudovite zimske poslikave obraza, za mamice pa je sledila delavnica priznane make up artistke, ki je pokazala, kako na enostaven način do čarobnega silvestrskega make upa. Fantje so se ta čas družili

ob namiznem nogometu in pekli penice ob odprtem ognju. Ulica je bila polna lokalnih ponudnikov ter njihovih domačih dobrot in ročnih izdelkov, sejemske vzdušje so popestrile tudi kokice, sladkorna pena in baloni najljubših junakov. Otroci so se lahko brezplačno posladkali s palačinkami in si tako nabrali moči za iskanje skritega zaklada, ki so ga hitro našli in si darila tudi porazdelili. Pri tem jim je pomagala povezovalka **Iva**, ki se ji skupaj z otroki zahvaljujemo za namige, da je bil zaklad najden brez težav. Starši so lahko medtem prisluhnili predstavitvi eteričnih olj Doterra in njihovi uporabi v zimskem času, si ogledali stari mlin in degustirali najboljše vina iz okolice.

Odzivi obiskovalcev so bili enkratni, saj pravijo, da česa takega v občini še ni bilo. Z navdušenjem so ob zvokih glasbe vinilnih plošč DJ Janka zapustili prizorišče z željo in obljubo, da pridejo naslednje leto spet. Tako se zahvaljujemo vsem, ki ste prišli in nam pomagali pričati čarobnost v domačem kraju. Skupaj nam je uspelo povezati generacije med seboj in čudovito zaključiti leto. Se vidimo ponovno decembra. ●

✍ in 📷 Društvo Mladi Renče-Vogrsko

Novoletno srečanje v Štarancanu

Obisk naravnega rezervata z novo predsednico KS Renče

Novoletna srečanja s prijatelji iz Štarancana že tradicionalno potekajo v čudovitem, optimističnem vzdušju. Vsako drugo leto se gostitelji izmenjujemo in letos smo se ponovno srečali v izjemnem okolju štarancanskega naravnega rezervata Isola della Cona ob izlivu Soče v Jadransko morje. Veselili smo se lepe, čeprav malce bolj jesensko obarvane januarске sobote, ko bomo odkrito poklepetali s prijatelji, tisti, ki so bili prvič z nami, pa niso skrivali pričakovanj. Delegacijo **KS Renče** smo ob članih sveta krajevne skupnosti sestavljali predstavniki domačih društev in organizacij.

Lea Černuta Pintar

O obisku omenjenega rezervata, ki je tako lepo urejen, da ga z veseljem obiščejo mladi in starejši, bi težko napisala nekaj povsem novega in izvirnega. To je kraj, kjer imajo ptice selivke prednost pred vsem drugim, kjer razne vrste rac v brezskrbnem naravnem okolju vzgajajo svoj naraščaj, kjer utrujeni kormorani nabirajo energijo za naslednjo, dolgo selitev, in kraj, kjer lepo raščeni beli konji sledijo klicu oskrbovalke in pridejo na »pojedino« v posebne krmilnice ... Prijetno preseñenje je pripravil štarancanski župan **Riccardo Marchesan**, ki nam je podaril koledarje z umetniško navdahnjenimi motivi iz naravnega parka.

Vse to razkošje narave lahko občudujemo iz posebnih, lesenih opazovalnic in na sprehodu ob močvirnih zatokih. Dožive-

tje je popolno, ko med sprehajanjem po čudovitem kraju človek občuduje veličino narave in od vodiča izve mnoge presenetljive podrobnosti iz skrivnega življenja živalskega in rastlinskega sveta.

Prijatelji iz Štarancana so pripravili kosilo v tamkajšnji gostilni z dih jemajočim pogledom, izmenjali smo si darila in iskrene besede, prepletene z najlepšimi željami za uspešno leto 2020. Naj dodamo, da je na letošnjem srečanju Renčane prvič vodila nova predsednica naše krajevne skupnosti **Florida Petelin**. Vzdušje je bilo prijetno in vračali smo se polni novih, lepih vtisov.

Kmalu nasvidenje. ●

 Vesna Pahor
 Sergio Maruzzi

Noč v vrtcu

Otroci iz skupine **Oblački** so že predlansko leto sodelovali v projektu Turistične zveze Slovenije – Z igro do prvih turističnih korakov. Po dolgem in počez so raziskovali naravne in kulturne znamenitosti Renč. Letošnja rdeča nit projekta je Festival naj bo. Otroke smo povabili, da eno noč prespijo v vrtcu. To je bila noč brez staršev, v družbi vrstnikov, prijateljev in vzgojiteljic. Tako otroci kot starši so bili nad idejo in izvedbo noči pravljic navdušeni.

Čarovnije so se dogajale 4. decembra 2019 v Vrtcu Renče. V sodelovanju z učenci in učitelji šole, ki so na ta dan izvedli bralni tabor in prav tako prespali v šoli, smo se najprej srečali na skupni večerji v šolski jedilnici. Predšolskim otrokom so šolarji glasno zaploskali za pogum, da bodo noč preživel v vrtcu.

Po večerji smo se dobro oblekli, prižgali baterije in se v družbi učenec in učencev odpravili na sprehod po Renčah. Prehodili smo dolgo pot, na kateri so šolarji zelo lepo skrbeli za vrtčevske otroke. Slišati je bilo mnogo prijaznih besed, ljubeznivih pogledov, smeha in veselja. Opazovali smo zvezdno nebo in z baterijo posvetili v vse koticke teme, ki nas je obdajala.

Otroci so se najbolj veselili zabave v

pižamah. Sami so se preoblekli, poskrbeli za svoje stvari, prijeli prijatelja za roko in zabava se je lahko začela. Otroci so bili navdušeni nad glasbo, plesom, druženjem, zabavo in lučmi, ki so razsvetljevale igralnico.

Po manjšem prigrizku in počitku so si otroci umili zobe in se počasi pričeli pripravljati na spanje. Takrat jih je v igralnici pričakal velik pisan slon na steni igralnice. Prinesel jim je pravljico Slonom vstop prepovedan, v kateri deček in slonček vsem pokažeta, kaj je pravo prijateljstvo. Vsak otrok je v dar prejel igračko, slončka iz blaga, za katerega so naredili prostor na ležalniku, se stisnili k njemu in kmalu zaspali.

Noč je minila mirno, tiho, otroci so jo

prespali brez težav. A že zelo zgodaj zjutraj je bilo slišati otroško hihitanje, klepetanje in pogovarjanje. Otroci so bili presrečni, veseli in bogatejši za novo izkušnjo.

Noč v vrtcu so opisali takole:

- »Hvala za tak lep sprehod, mi je bil zelo všeč.«
- »Me je na sprehodu hecala moja prijateljica.«
- »Lepo je bilo spati v vrtcu.«
- »Všeč mi je bilo, da smo imeli kroglo z lučkami.«
- »Meni je bilo všeč, ko smo dobili slončka.« •

 Mateja Komac
 Arhiv Vrtec Renče

Prireditve Šola ima talent ni napolnila le dvorane, ampak tudi šolski sklad

Učence in učenci **Osnovne šole Lucijana Bratkoviča Bratuša Renče** (v nadaljevanju OŠ Renče) so 31. januarja že četrtič povsem navdušili občinstvo in strokovno žirijo ter s svojimi nespornimi talenti in nadvse očarljivimi nastopi omogočili spektakularen večer. Tradicionalen dobredelni dogodek pa je letos občinstvo navdušil še s prav posebnim presenečenjem, saj so svoje talente pokazali tudi tisti, ki sicer resno stojijo za katedrom. Celoten, že tako krasen dogodek je oplemenitil tudi končni izkupiček prostovoljnih prispevkov: Šolski sklad OŠ Renče je tudi z vašo pomočjo bogatejši za zlatih 630,28 evra. Zbrani denar je preko subvencij namenjen otrokom iz socialno šibkejših družin ter šoli in s tem vsem šolarjem za uresničitev nadstandardnih idej.

Organizacijski odbor prireditve Šola ima talent in Upravni odbor Šolskega sklada OŠ Renče zagotavljata, da bo prav vsak evro oplemeniten z vsebino, ki našim učencem in učenkam omogoča kakovostno, zanimivo in prijetno šolanje. V preteklih letih je šolski sklad že dokazal, da zbrani denar ni sam sebi namen, ampak da se ga z lahko pretopi v pomembne in dobrodošle stvari in vsebine.

Pogumni nastopajoči so s svojimi talenti tudi letos ponosno napolnili program in dvorano ter s tem marsikomu polepšali večer, ki je bil še posebej sproščen, navghan in srčen zaradi briljantnega in izjemno talentiranega mladega voditelja dogodka, učenca 8. razreda OŠ Renče **Taia Žnidarčiča**, ki je s svojim zrelim nastopom dokazal, da nas v prihodnosti čaka nova velika zvezda slovenskih televizij. V to smo prepričani. V Dvorani Angela Mlečnika Kulturnega doma Bukovica smo lahko uživali med raznolikimi in zelo dodelanimi nastopi: na odru se je pelo, vihtelo palice, igralo na inštrumente, plesalo in še in še. Nastopi so bili polni dodelanih detajlov in

trenutkov presenečenja. Ne samo otroci, tudi dogodek očitno zori in se vsako leto znova pokaže v še briljantnejši izvedbi. Prav zato strokovna komisija, sestavljena iz profesionalnega plesalca, ki navdušuje tudi v oddaji Zvezde plešejo, **Miha Perata**, operne pevke in zmagovalke oddaje Slovenija ima talent **Julije Kramar** ter gledališkega, televizijskega in filmskega igralca **Blaža Valiča**, tudi letos nikakor ni imela lahke naloge. Po tehtnem in preudarnem razmisleku je odločila, da bo letošnji vrstni red tak:

1. Sara Janjilović in **Katarina Lozej** sta občinstvo in strokovno komisijo brez kančka dvoma prepričali s svojim ognje-

vitim plesnim nastopom Ogenj, kjer so poleg izjemno vživetih letečih teles v zraku usklajeno letele tudi mažoretne palice.

2. Evie je strokovno komisijo prepričala z izjemno, izvirno in globoko interpretacijo pesmi Love of my life skupine Queen, ki jo je dramatično začinila s skrivnostnostjo nastopa.

3. Taisa Simčič pa je strokovno komisijo navdušila s sproščenim in igrivim pevskim nastopom Monkey dance, ki ga je izjemno zrelo, samozavestno in sproščeno oplemenitila s prisrčno koreografijo.

Čestitke zmagovalcem in tudi tistim, ki niso dobili nagrade, prav vsi ste bili res čudoviti in prav vsak izmed vas bi si zaslužil prvo mesto. Poklon vsem.

Kot že rečeno, je imela letošnja edicija prireditve Šola ima talent kar nekaj presenečenj in novosti. Na pogostitvi so občinstvo razvajali kar učenci in učenke 9. razreda, ki so prigrizke z veliko mero ljubezni tudi sami pripravili. A ne le to, medtem ko je strokovna komisija preštevala svoje glasove, je na odru s svojim plesnim talentom zablestel Tai Žnidarčič, ki je z neverjetno lahkotnostjo in samozavestjo po odru vrtel kar profesionalno plesalko **Svetlano Cigoj**, ki je tudi blestela v oddaji Zvezde plešejo. Za piko na i pa je bilo največje presenečenje večera zagotovo prav posebna glasbena skupina, ki je v zasedbi učiteljev, učiteljic, vzgojiteljic in strokovnih delavk OŠ Renče pokazala, da nimajo talentov le otroci, ampak da je tudi med njimi kar nekaj briljantnih glasbenikov, ki bi morali postati kar stalna zasedba. **Nika**

Estera Prinčič

Ingrid Ožbot

Kodrič, brez katere bi prireditev na več ravneh nasploh zelo trpela, je s spremljavo na klavirju kot vodja tega virtuoznega benda odlično poskrbela, da so lahko na odru skupaj z njo briljirali tudi **Marko Vidmar** na kitari, Rudi Bučar ... a ne, ne, se opravičujemo, **Marko Juretič** s svojo solo interpretacijo Bučarjeve pesmi Sen znala jes s Frčafelami, ki so jih s svojim krasnim glasom in s čudovitim stasom posebljale **Mojca Saksida, Branka Pregelj Arčon, Ivana Škerjanec Maraž, Katja Černe, Kaja Devetak, Mojca Črnologar Merljak, Elena Knez, Sara Marušič** in **Barbara Leban**. To je bila zagotovo poslastica večera, ki se mora čimprej spet ponoviti. Prepričani smo, da to ni bil njihov prvi in zadnji nastop, saj so popolnoma očarali. Hvala vsem, ki ste kakorkoli podprli prireditev Šola ima talent in tako poleg dobrega dela in konkretno podkrepnjene ga mošnjička Šolskega sklada omogočili otrokom OŠ Renče brušenje svojih talentov in nabiranje izkušenj na velikem odru.

Organizatorjem, še posebej organizacijskemu odboru prireditve **Nataši Domažet, Niki Kodrič, Matiji Kogoj, Samuelu Baši** in vsem ostalim, ki so pomagali, da je vse teklo tako, kot mora, pa čestitke za odlično izvedbo izjemnega dogodka, ki je spet navdušil. Še vedno pa ste vsi skupaj vabljeni k donaciji prostovoljnih prispevkov za Šolski sklad OŠ Renče, saj lahko po svojih zmožnostih – verjemite, da je vsak evro pomemben, saj omogoča veselo, brezskrbno in enakovredno doživljanje šolanja vsem učenkam in učencem OŠ Renče – donirate na račun SI56 0140 1600 0000 018, ki je odprt pri UJP, z dopisom namena nakazila »prostovoljni prispevek ŠOLA IMA TALENT« ter tako olajšate marsikatero stisko naših otrok. Hvala za vašo radodarnost in dobrotelost – mošnjiček Šolskega sklada obljublja, da bo vsak podarjeni evro osrečeval. •

 Tina Krog
 Matija Kogoj

Pustno rajanje s pisano družino maškar

Na pustni torek je v **Vrtec Renče** namesto otrok prišla pisana družina maškar. Obiskala so nas pravljična bitja, različne živali, risani in filmski junaki.

Delo vzgojiteljic so z velikim veseljem prevzele nasmejane čebelice in pikapolonice. Pustne šeme so se najprej posladkale z velikimi slastnimi krofi. Potem so maškarke na veliki pustni zabavi z glasbo in plesom preganjale zimo in klicale pomlad. Najpogumnejše maškarke so se udeležile povorke in pregnale dež. Pustna povorka se je ustavila na Trgu, kjer so jih s sladkimi dobrotami pričakale pustne šeme **Društva upokoencev Renče**. Maškarke so se imele nadvse lepo in obljubile so, da drugo leto spet pridejo. •

 Katja Ukmar
 Arhiv Vrtec Renče

Silvana Maligoj

Gordana Vičič

Že 100 let nasmejana Marija Šušmelj

Pričaka me v dnevni sobi, mirno sedi na kavču in gleda proti televiziji, njena hojca čaka v kotu sobe. Šele ko se usedem tik zraven nje in ko na glas pozdravim, me opazi. Bolj iskrenega nasmeha, kot je bil v tistem trenutku njen, že dolgo nisem videla. Gube se poravnajo, leta izginejo, žari le njena iskrena sreča.

Vogrinka **Marija Šušmelj** je 3. decembra lanskega leta praznovala častitljivih 100 let. To je bil dan, poln veselja, obiskov, presenečenj, zdravic in toplih voščil. Obiskali so jo sorodniki, sosede, **učenci 4. razreda OŠ Vogrsko**, ki so ji zapeli pesmi, **Moška vokalna skupina Lijak 1883 Vogrsko**, predsednik Krajevne skupnosti Vogrsko **Nejc Gorjan**, župnik **Cvetko Valič**, predstavniki **vogrinskega Rdečega križa**, **Karitasa** in **Društva upokojencev Vogrsko**. »Ma hvala Bogu, lepo je šlo. Vesela sem bila. So me prav zakopali v rože,« v smehu pove Marija. »Pri nas so bila vedno praznovanja. Naša družina je bila vesele narave,« še doda. In tako je tudi potekal njen dan – vsakega posebej je bila vesela, hvaležna za obisk in namenjeni čas. Od jutra do večera je prejela voščila in izžarevala srečo.

Jubilejna leta se ji sicer nekoliko poznajo na vidu in sluhu, a to ji ne povzroča večjih skrbi. »In če me kaj mori, skočim čez, ne

mislim na to!« razkrije namig za brezskrbne dneve. Še do pred pol leta je vsak mesec prebrala po dve knjigi slovenskih avtorjev (še posebej rada je imela Mimi Malenšek), prebirala je časopis Delo. Spomin pa ji ne peša. Dobro se spominja nekega predvojnega praznovanja v Opatjem selu, spomni se imen nekdanjih organistov, datumov rojstnih dni svoje družine, kako je bila preteklega božiča na Mirenskem gradu, poleti na Sveti Gori. Spominja se, da se je glavni most na Vogrskem, ki gre čez potok Lijak, nekoč klical most svetega Ivana in da je bila na levi strani celo podoba tega svetnika. Pozna celo ime pokojnika, ki je bil prvi pokopan na pokopališču, za katerega je zemljo odstopil baron Takó. To so zgolj nekatere izmed zgodb, ki mi jih je v kratkem pogovoru zaupala. Ko sem jo vprašala, kako ohranja tako dober spomin, mi je dogovorila: »Veš kaj, Hana, če se ti ena reč dopade, tisto držiš v glavi. Tiste ne izgubiš, je ne pozabiš!«

Marija je večino svojega življenja preživela na Jazbinah. Po smrti moža se je preselila v hišo svojega sina in njegove družine, kjer zanjo večino časa skrbi snaha Mirjam. Rada ima družbo in mlado energijo. »Najraje imam, ko me pravnuki pokličejo Marička. Mi rečejo tako, za smeh. Kaj se bom jezila, saj je lepo imeti več imen,« se posmeje. Iz Marije veje optimizem, ki se ga vidi in čuti. To priznava tudi njena snaha, ki pravi, da z njo nima nobenih težav. Da je iskrena, optimistična in zelo hvaležna oseba ter da ima ona resnično srečo, da je to njena tašča.

Marija se ni nikoli pritoževala, četudi življenje ni bilo vedno prijazno z njo. Ko se je poročila, sta z možem začela skromno, tako rekoč »iz nič«. A niti ti težki trenutki ji niso izničili velikega optimizma. Sedaj je »tipična pranona«, ki svoje pravnuke zalaga z dobrotami, sladkarijami in ljubeznijo. »Ma komu pa naj dam, saj ne ponesem nič s sabo!« povzame svoje misli.

Ta stoletnica nam je resnično lahko za vzor. V času, ko neprestano hitimo, ko nam je najljubši izgo-

vor »nimam časa« in ko na vprašanje »kako si«, odgovorimo zgolj z »v redu«, se moramo resnično vprašati, kaj je tisti pravi recept za srečo in dolgo življenje. Zato postavim Mariji prav to vprašanje, na katerega mi odgovori: »Življenje je lepo in bodimo veseli, dokler se da. Človek MORA biti vesel in potem gre tudi vse ostalo po dobri poti.«

Za konec mi Marija zrecitira tri ljudske pesmi. Ta je bila prva na vrsti:

*Eno rož'co ljubim, v mojem srcu spi.
Kamor grem, me spremlja, meni se smeji.
Dom njen pri otrocih in v nebesih je,
»srce zadovoljno« rož'ci ji je ime.*

*V križih in težavah jo za roko imam.
Doma in na poti jo za varuha imam.
Bogatin požrešen vlačil vkup blago,
meni je zadovoljnost ljubša kot zlato.*

*Kadar bom počival v smrtni postelji
in moj duh trohljivo truplo zapusti,
naj na mojem grobu raste rožmarin,
venec rožic milih meni za spomin.*

Draga gospa Marija Šušmelj. Še enkrat vse najboljše za vaš jubilej – ostanite zdravi in ohranajte ta optimizem, ki vas dela tako zelo posebno. •

 Hana Šuligoj
 Mojca Šušmelj

Delavnica na temo rabe in uporabe pametnega telefona

Konec lanskega leta je v kulturnem domu v Bukovici potekala delavnica o rabi pametnega telefona, ki ga je organizirala **Ljudska univerza v Novi Gorici** v sodelovanju z **Občino Renče-Vogrsko**. Skozi nove prikaze uporabe telefonov nas je vodila ga. **Ksaverija Plesničar**.

Srečali smo se šestkrat ob sredah popoldan. Vztrajnih 15 tečajnikov se je oborožilo z novim znanjem o uporabnosti pametnega telefona, saj nam, starejši generaciji, uporaba nove tehnologije predstavlja večji izziv kot najmlajšim. Tudi predznanje o uporabi

telefona je bilo med tečajniki različno, predvsem smo imeli tudi raznovrstne telefone od najnovejših do nekoliko starejših modelov, seveda so bila različna tudi vprašanja. Kljub prizadevanju predavateljice je ob koncu tečaja ostalo še kup odprtih vprašanj, saj se z večjim poznavanjem telefona odpira vse več možnosti o njegovi uporabi.

Ob koncu tečaja smo bili zadovoljni, da smo osvojili nova znanja, vendar bi ta spopad z novo tehnologijo radi še nadgrajevali. Pogrešali smo bolj individualen pristop do posameznika, saj se tega v večji skupini z enim predavateljem težko izvede. V skupini smo si bili enotni, da je treba nadaljevati z izobraževanjem na tem področju, mogoče v

nekoliko drugačni obliki.

Zahvaljujemo se vsem, ki so nam omogočili koristno brezplačno izobraževanje, in upamo na še kaj podobnega. •

in Cvetka Saksida

Pridite in zapojte z nami ...

... so nas v začetku decembra povabili pevci **MPZ Vinograd iz Vrtovina**. In smo šli. Na praznični večer, 26. decembra, v Vrtovin na prijetno pevsko druženje štirih zborov Božični koncert v Vrtovinu.

Cerkev Device Marije je bila nabito polna in užitek je bilo peti pred številnim občinstvom in v tako zvočnem prostoru, kot ga imajo večinoma vse stare cerkve.

Poleg domačega moškega zbora Vinograd je zborovodkinja **Katja Bajec Mihelj** vodila še **mešani zbor Lipa** iz Šempasa, zapel pa je tudi res fantastičen **oktet Sotočje**, ki ga vodi **Jernej Klančič**. In seveda mi – **Klasje z Barbaro Šinigoj**.

Malo nas je zeblo, ko smo pred cerkvijo čakali na naš nastop – sicer so nas prijazni gostitelji malo ogreli s kuhanim vinom, ampak smo med petjem na mraz kar pozabili. Po skupni zaključni pesmi – v božičnem času je to seveda Gruberjeva Sveta noč – smo druženje nadaljevali v večnamenskem prostoru ob vrtovinski šoli. Pevci zbora Vinograd so nas s svojimi pomočnicami in pomočniki obilno pogostili z dobro hrano in pijačo. Jasno, saj so si naredili pomenljivo ime »Vinograd«. In seveda, pesem je donela z leve in desne in sredine še dolgo v večer. Lepo je peti s prijatelji, ja, in lepo je biti s prijatelji. •

Albinca Pisk
 Arhiv MoPZ Vrtovin

Praznik svetega Vincenca in nedelja svetega pisma

22. januarja goduje sveti Vincenc, ki so si ga renški zidarji izbrali za svojega zavetnika. Zato je vsako leto na nedeljo po njegovem godu v renški župniji svečana maša. Izobesi se »bandera«, na kateri je upodobljen sv. Vincenc kot zidar.

Letos je bila na isti dan, 27. januarja, nedelja svetega pisma. Ob tej priložnosti so člani renške Karitas drugo leto zapored pripravili zanimivo razstavo svetih pisem, tudi zelo starih. •

in Majda Rusjan

#izgubljenitelefon#

Gledališka predstava z naslovom #izgubljenitelefon# je nastala med učenkami gledališkega kluba OŠ Renče (**Ajda, Aneja, Aurora, Maša, Melani, Nikita, Nina in Vanesa**) in ob pomoči učiteljice **Mojce Saksida**. Pri izvedbi so nam pomagali tudi **Lan, Maj, Tai in Timotej**.

Gre za najstniško predstavo, ki govori o nas, današnjih najstnikih, njihovih oziroma naših stereotipih in ljubezenskem trikotniku. Vse se začne z izgubljenim telefonom in se zaplete v pravo dramo. V uprizoritvi smo izpostavile tudi motiv sprejemanja drugačnih, in sicer priseljencev. V našem okolju je vedno več priseljencev, ki jih mladi in tudi širše okolje ne znamo pravilno sprejeti. In zaradi tega imamo lahko vsi neprijetne občutke. A sprejemanja se učimo vse življenje, zato se nam je zdelo potrebno na odru spregovoriti tudi o tem na naš način.

Igro smo prvič in drugič odigrali ob kulturnem prazniku, 7. februarja, v dopoldanskem času za učenke in učence matične in podružnične šole Renče. Načrtujemo pa

tudi javno prireditev za krajanje, občane in druge obiskovalce, na katero vas prijazno vabimo. •

 Maša Bizjak
učenka gledališkega kluba OŠ Renče
 Arhiv OŠ Renče

Marinka Grohar Gatnik

Dr. Prešeren in njegove ženske

Ob dnevu kulture se s prepletanjem njegove poezije, misli in spominov nanj, poklonimo velikemu Francetu Prešernu. Nekatero njegovo pesmi so vraščene v slovenska srca in večne spremljevalke mnogih trenutkov naših življenj. Zdi se nam, da ga poznamo, dokler nam ni ponujena neka nova zgodba, ki naše vedenje o njem nadgrajuje.

Nov pogled na življenje tega velikana je avtorsko delo **Nede Rusjan Bric**, hčerke **Boga Rusjana**, zvestega fotografa in dolgoletnega soustvarjalca našega Občinskega lista.

Mag. Neda Rusjan Bric, igralka, dramatičarka, režiserka, pedagoginja, dobitnica mnogih nagrad in še bi lahko naštevali, predvsem pa človek z veliko empatije in pretanjena upodabljevalka življenjskih zgodb, je v svojih dramskih besedilih raziskala več osebnosti, pomembnih za zgodovino slovenske kulture, in tako oživila pozabljene zgodbe z Goriške (aleksandrinke, brata Rusjan, Simona Gregorčiča, igralko Noro Gregor ...).

Neda Bric Rusjan

»Znotraj velikih osebnosti namreč vedno iščem ljudi iz mesa in krvi, ki imajo tako slabosti in napake kot dobre lastnosti.

Na ta način jih vzamem s piedestala njihove pomembnosti in jih hkrati postavim na človeški piedestal, da lahko razumemo, zakaj je bil nekdo tak, kot je bil.«

Njeno zadnje delo **Dr. Prešeren** je pripoved pesnikovega življenja, ki se poskuša izmuzniti iz polja naših predsodkov. Ženske njegovega življenja, hčerka Ernestina Jelovšek, sestre Katra in Lenka, Ana Jelovšek in Primicova Julija, nam glede na svoj odnos do pesnika prinesejo osvežen pogled, ki se oddaljuje od ustaljenega pogleda nanj. Prestava je nastala v Prešer-

novem gledališču Kranj ob 220. obletnici pesnikovega rojstva in 170. obletnici njegove smrti ter je trenutno na ogled le v omenjenem gledališču. Izbrana je bila med šest najboljših predstav v tekmovalnem programu letošnjega jubilejnega 50. tedna slovenske drame, ki bo potekal v Kranju med 27. marcem in 6. aprilom.

Skozi pet dejanj drame spoznamo njegovo življenje po poglavjih, ki so ga v večini zaznamovale omenjene ženske. Te ga vsaka zase predstavijo v svoji luči, ob enem pa dobimo vpogled v občutenja, ki jih je doktor pri njih vzbujal.

Glavno besedo ima skozi celotno delo njegova hčerka Ernestina, ali Tinka, kot jo je nazival sam, katera se vseskozi brani standardnega opisa Prešerna. Se pravi pijanca, zapravljevca in ženskarja, ki je malomarno ravnal s svojimi otroki. Kot izvemo iz njenih besed, naj bi oče, na sicer redkih obiskih, precej lepše delal z njo kot mati. Rad jo je imel, jo razvajal, medtem ko naj bi bila mati do nje hladna. Anine

utopitvi, kako je bilo bolje, da France ni šel tistega dne z njim, saj bi, poln ljubezni do njega, skočil v vodo in ga skušal rešiti, pri tam pa bi utonila oba, ker noben od njiju ni znal plavati. Omeni tudi to, da nobena od sester ni marala Ane Jelovškove in vse so bile mnenja, da bi mu življenje drugače steklo, če bi se ognil nje in pijančevanja. Katrina, sestra, ki je vedno veljala za hudobno, pa pripoveduje bridko zgodbo najstarejše Prešernove sestre, ki je skrbela za brata, ki je podobno kot Ana v sebi združevala tako nestrinjanje z njegovim načinom življenja kot globoko ljubezen do njega in na koncu ostala brez vsega.

Zagotovo pa čisto nov pogled prinaša zgodba Primicove Julije, Prešernove največje muze, ki jo vsi poznamo kot vzvišeno in predrzno nemškutarsko dekle. Skozi njene oči dobimo vpogled v dušo dekleta, ki ji je Prešeren namenil eno največjih mojstrov in slovenske literature, Sonetni venec. Začutimo zmedo v mladem dekletu in pomisleke o tem, ali jo je on naredil takšno, kot so jo opisovali. Ne mati ne nihče drug je ni nikdar povprašal, kaj si želi. Bila je pahnjena v življenje, ki si ga ni prostovoljno izbrala. Pri tem se sprašuje, če ni bil ravno on, pesnik velikega venca, ta, ki ji je s poezijo vtil sanje, da je kot posebljena popolnost lebdela nad vsemi in upala na več. In te umetne sanje so ji bile največja ječa.

besede prikažejo njeno plat zgodbe. Želela si je le, da jo poroči in prizna otroke. S tem bi rešil njeno neznosno revščino in otroke sramote. A kljub temu se mu ni mogla upreti, častila ga je kot boga, občudovala njegove pesmi in ga podpirala v vsem, kar je naredil. Iz njenega monologa lahko razberemo vsa čustva, ki so se nabirala v njej: grenkobo na eni ter ljubezen in pripadnost

na drugi. To, da je po smrti priznal otroke, je delno poravnalo trpljenje, ki jo je spremljalo vse življenje.

V drami spoznamo tudi sestri Katro in Lenko. Slednja predstavi njegovo družbeno plat, prijateljevanje s Čopom in Smoletom, to, kako ju je cenil in kaj vse bi za njiju naredil. Z olajšanjem spregovori o Čopovi

Ob prebrani drami se sprašujemo, ali je Prešeren s svojimi dejanji in poezijo res koval življenja tem ženskam na način, kot je opisan v njihovih besedah. Zagotovo je le eno, pogled žensk, ki jih je Prešernovo življenje zaznamovalo, se razlikuje od tega, ki nam je bilo nam vsem predstavljeno. •

✍ Uredili: Anja Nikolavčič, Alenka Gregorič
📷 Nada Žgank

Otroška galerija

Zakorakali smo v mesec februar – mesec kulture in dediščine. V avli **Vrtca Bukovica** smo pripravili razstavni prostor z zbirko umetniških del naših majhnih umetnikov.

Iz vsake skupine smo izbrali nekaj slik z različno likovno tehniko ter jih razstavili v t. i. otroški galeriji. Otrokova moč domišljije je brezmejnja in če jo hvalimo in spodbujamo, otroka vodimo v ustvarjalnost. Vse to pa prikazujemo v naši otroški galeriji. •

 Veronika Kogoj
 Arhiv Vrtca Bukovica

Miranda Leban

Kulturno s Kamenčki

Kamenčki so najstarejši otroci iz vrtca **Zvezdica Vogrsko**. Vabimo vas, da preberete nekaj utrinkov iz njihovega vsakdana.

Veliko pozornost pri dejavnostih namenjamo tudi vsebinam s področij kulture, jezika in družbe. Še posebej pa smo jih izpostavljali februarja, imeli smo kar kulturni mesec. Vzpodbuda za to je bil slovenski kulturni praznik, Prešernov dan. Z otroki smo spoznali enega najpomembnejših slovenskih pesnikov, njegove pesmi, življenje.

Tudi otroci so bili pesniki, saj so spesnili svojo pesem, nadaljevanje Prešernove pesmi Lipica. Tako so vadili tudi začetne glasove, rime, besedne igre, pomanjševalnice. Novo pesem so otroci tudi likovno opremili.

Obiskala nas je tudi babica deklice, ki je profesorica slovenskega jezika. Z njo smo se pogovarjali o branju, knjigah, pesmih, pravljicah. Prinesla nam je pokazati leseno škatlo v obliki knjige, ki je vsebovala lističe z najrazličnejšimi pesmicami. Vsak otrok je izžrebal svojo, gostja pa jo je prepričljivo in doživeto interpretirala. Pesem bo otrokom služila kot motivacija za pripovedovalnega palčka. Gospe **Majdi** se prijazno zahvaljujemo za prijetno sodelovanje.

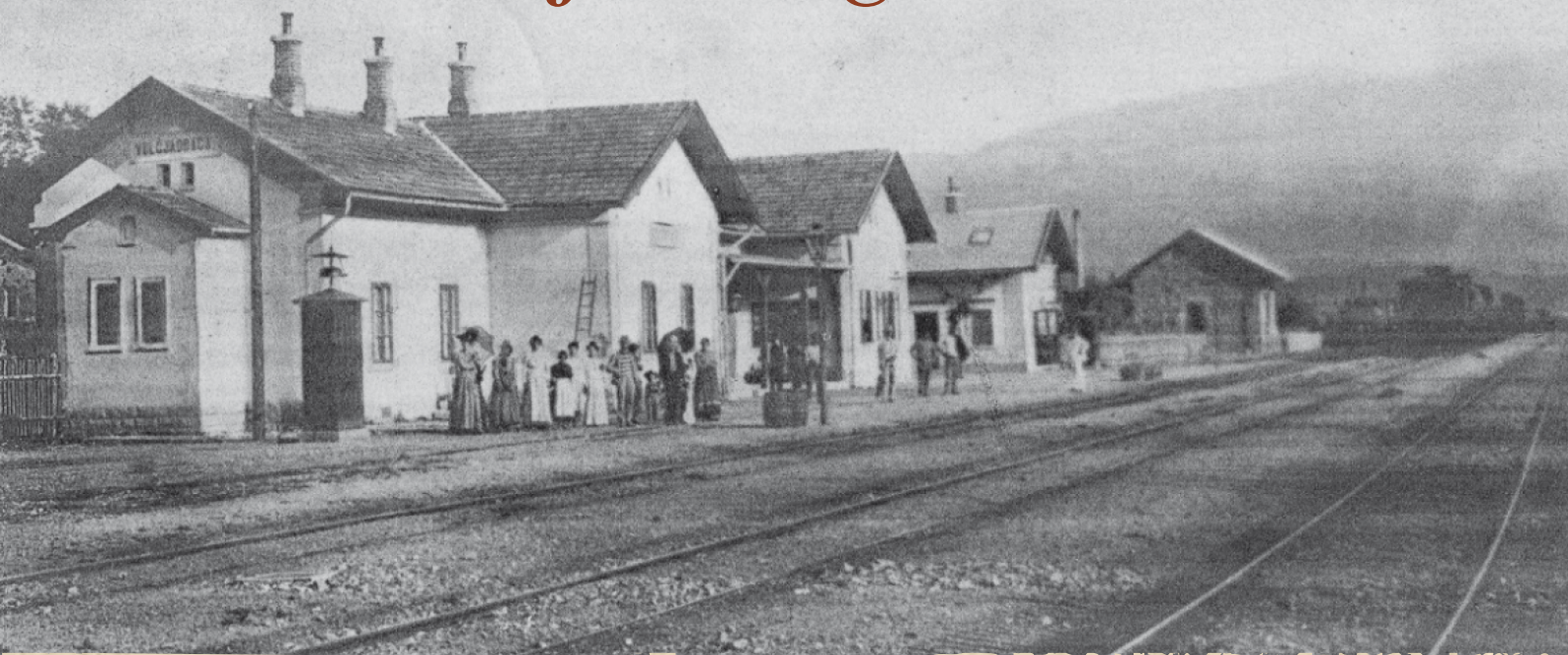
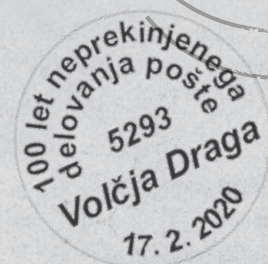
Zelo smo veseli.

Kulturni mesec smo obeležili tudi z obiskom potujoče knjižnice in ogledom gledališke predstave.

Kar (kult)urno zajemajmo kulturo! •

 Valentina Velišček in Vanja Vrtovec
 Arhiv Zvezdica Vogrsko

100 let neprekinjenega delovanja pošte na Volčji Dragi

Jezikovni uvod k člankom o 100-letnici neprekinjenega delovanja Pošte Volčja Draga

Jezik je živa stvar, zato tudi pride do odstopanj med knjižnim jezikom in lokalno govorico. Knjižni jezik je uzakonjen s slovnico, pravopisom, slovarjem in pravorečjem. Tako slovenski knjižni jezik v *Slovenskem pravopisu* ob imenu kraja Volčja Draga pripisuje predlog »v«, se pravi »v Volčji Dragi« in posledično »iz Volčje Drage«. Med krajani Volčje Drage in drugimi občani pa je sprejet in uporabljen predlog »na«. Zato smo v

dogodku obdržali lokalno sprejemljiv predlog »na« in dogodek poimenovali »100-letnica neprekinjenega delovanja pošte na Volčji Dragi«. Ob prebiranju člankov pa boste videli, da smo se držali stroke in pravil Slovenskega pravopisa ter uporabljali predlog »v«. Za vse tiste, ki jim je tematika zanimiva ali izbira predloga trd oreh, pa le napotek, da lahko take zagate preprosto preverimo v *Slovenskem pravopisu*.

Županov govor ob 100-letnici neprekinjenega delovanja pošte v Volčji Dragi

Spoštovani,

z današnjo proslavo ob 100-letnici neprekinjenega delovanja pošte v Volčji Dragi se poklanjamo tudi minulemu Prešernovemu dnevu, slovenskemu kulturnemu prazniku, in preteklem tednu kulture. Žal se marsikdaj zdi, da slednji praznik jemljemo kot nekaj povsem samoumevnega, kot še enega v nizu dela prostih dni, ne da bi se, večinoma, vsaj malo poglobili v njegov pomen kot tudi v pomen kulture in Prešerna kot nosilca praznika.

Da smo se Slovenci vso svojo zgodovino oklepali kulture, je dejstvo. Kultura v vsej svoji celovitosti je bila tisto, k čemur smo se zatekali, in prav kultura je bila skupaj s slovenskim jezikom vir naše narodne identitete, vir naše narodne samobitnosti, hkrati pa naše varovalo pred tem, da bi se stopili, se izgubili med večjimi in močnejšimi narodi, ki so nas obdajali in s katerimi smo si delili tudi domovine.

Ob tem se že v šoli začnemo spraševati, zakaj v ospredje našega kulturnega ponaosa postavljamo ravno Franceta Prešerna? Zakaj ravno človeka, ki ga marsikdo vidi kot nekoga, ki je v moralnem pogledu morda hodil po robu, prevečkrat poglede obrnil za dekleti in prevečkrat obsedel pri mizi gostilne, in čigar poezija je, če se vanjo ne poglobljamo, težje razumljiva? Že v svojem času je Prešeren vzbujal mešane občutke in tudi danes ima tako silne privrženke kot tiste, ki ga vse prej kot kujejo v zvezde. Ne glede na to, na kakšno stran postavljamo svoje mnenje o tem literatu, dejstvo ostaja, da smo Slovenci prav s Prešernovo poezijo v literarnem pogledu postali enakovredni evropskim narodom.

Zgodovinar Peter Vodopivec pa je dejal: »Noben narod ni rojen samo iz kulture, narodno oblikovanje je zapleten ne le kulturno-, temveč tudi družbenozgodovinski proces. Seveda so k slovenskemu

narodnemu oblikovanju pomembno prispevali slovenski pesniki, pisatelji in drugi kulturni ustvarjalci, toda brez prebivalstva, ki je znalo brati in pisati, to ne bi bilo mogoče.« In ravno pri opismenjevanju in širjenju domače besede so pomembno vlogo odigrale tudi pošte, ki so pisma s slovensko besedo nosila blizu in daleč ter s tem širila domačo besedo in domačo kulturo.

Vsi ti procesi so nas pripeljali do skupne identitete, ki nas obenem druži in drži skupaj ter oddaljuje in razlikuje od drugih. Ne gre le za besedo, za kulturo, gre za odnos, ki ga kažemo drugim, gre za voljo, ki jo imamo, da obstanemo. V času globalizacije in brisanja mej je ravno to tisto, česar se moramo oklepiti, da ne bomo utonili v povprečnosti in namesto mej zabrisali svoj pomen, svojo identiteto, svojo kulturo. Sami odločamo, kdo smo in kaj bomo. Z roko v roki moramo stopiti na pot, da ohranimo, kar smo si pridobili, in nadaljujemo, kar smo si zadali.

Obeležujemo praznik, ko ne slavimo le kulture v ožjem pomenu besede, ne govorimo le o jeziku, poeziji, umetnosti, ampak se moramo zavedati, da smo kultura vsi mi s svojimi dejanji. Teh se je potrebno zavedati, saj je včasih morda ravno odnos tisti, ki kaže kulturo nekoga.

Današnja slovesnost prispeva k zgodovini kraja in razvoja ter predstavlja kulturno dediščino naših prednikov in nas, ki smo se razvijali in živimo ob tej pošti. Kdo ve, morda bo nekoč ravno pismo s šampiljko te pošte prispevalo pomemben delček k ustvarjalnemu mozaiku naše sedaj še sodobne zgodovine.

Župan
Tarik Žigon

100 let neprekinjenega delovanja pošte v Volčji Dragi

V ponedeljek, 17. februarja, je v Volčji Dragi in nato v kulturnem domu v Bukovici potekala slavnostna prireditev v počastitev 100. obletnice neprekinjenega delovanja pošte v Volčji Dragi.

Da, prav ste prebrali, že celih 100 let je od tega, ko so se v Volčji Dragi odprla vrata pošte in se do danes niso zaprla. Človek se ob takem jubileju lahko le zamisli in na tiho vpraša, koliko besed, koliko lepih misli in želja, koliko žalosti, pričakovanj in upanj se je sprehodilo skozi vrata pošte, skozi poštarke torbe in se z roko poštarjev zaustavilo v naših domovih. Verjetno se jih ne da prešteti, lahko pa jih s spoštovanjem do pošte in poklica poštarja umestimo nad vse tiste, ki so zaradi obnemoglih kurirskih maratoncev prevzeli medijski prostor z nalivnikom pisane besede in nam v zameno ponudili komercialno dogmatično kontingenco. V spomin in v poklon 100-letnici neprekinjenega delovanja pošte v Volčji Dragi se je rdeča preproga slavnostnega večera pričela odvijati že v preteklem letu z idejno zasnovano oblikovanju dogodka in priprave gradiva, ki bo dopolnilo zakladnico KS Bukovica-Volčja Draga in Občine Renče-Vogrsko še z dodatnim kulturnim bogastvom.

Ob tej slavnostni priložnosti je **Občina Renče-Vogrsko** v spomin na častitljiv dogodek izdala razglednico, ki je ponatis razglednice iz zbirke g. **Jožeta Ropoše**. To razglednico krasi železniška postaja v Volčji Dragi iz časa, ko je bila odprta Bohinjska proga. Razglednica je bila izbrana zato, ker prikazuje železniško postajo v času, ko je v njej začela delovati prva pošta v Volčji Dragi, to je bilo leta 1910. V ta spomin je bila izdelana in izdana tudi ovojnica, na kateri je sedanja pošta v Volčji Dragi. Ovojnico je oblikovala ga. **Ines Ropoša**, fotografijo pa je prispeval Jože Ropoša.

Ob tej priložnosti je bila izdana tudi osebna znamka, ki bo trajen spomin na ta dogodek. Osebno znamko krasi odsev g. **Ivana Arčona** iz Volčje Drage, ki je bil prvi pismonoša na pošti v Volčji Dragi, in sicer od njene ustanovitve leta 1910 pa do leta 1945, ko je umrl pod streli sovražnih vojakov med raznašanjem pošte po vasi. Osebno znamko je oblikoval Jože Ropoša, soglasje za njeno izdajo pa nam je dala vnukinja Ivana Arčona ga. **Sonja Abramič**, za kar se ji tudi najlepše zahvaljujemo. Izdelan je bil tudi priložnostni poštni žig, ki ga je za ta dogodek oblikovala kdo drug kot Ines Ropoša, s katerim je bilo mogoče žigosati še 14 dni po dogodku na poštni poslovalnici v Volčji Dragi.

100 let neprekinjenega delovanja
pošte Volčja Draga
(1920 ~ 2020)

D.Z.A. - G.O. ANČIČI, foto J. Ropoša

Po uvodni predstavitvi namena slavnostnega večera sta sledila pozdravni nagovor predsednika KS Bukovica-Volčja Draga g. **Dušana Nemca** in zahvala vsem gostom in obiskovalcem ter vsem, ki so pripomogli k oblikovanju slavnosti. Posebna zahvala je bila namenjena županu g. **Tariku Žigonu**, da je ta dogodek umestil kot protokolarni dogodek naše občine in omogočil izdajo razglednice, ovojnice, znamke in žiga, **družini Rusjan** iz Renč in družini Ropoša iz Volčje Drage.

S predstavitvijo dogajanja se je večer popeljal v popoldansko dogajanje v Volčji

halnega orkestra Vogrsko pospremili na poštno kočijo. Kočijaž **Srečko Špacapan** iz Konjenskega društva Soča jih je ob varnostni pomoči naših članov **Prostovoljnega gasilskega društva Renče-Vogrsko** varno pripeljal do sedanje poštne poslovalnice v Volčji Dragi, ki jo ima že štiri leta v upravljanju podjetje Marus d.o.o. iz Renč.

Lastnika podjetja ga. **Majda** in g. **Radovan Rusjan** sta nam z nasmehom na ustih in s ponosom v očeh namenila par kratkih, spodbudnih misli, ki so se sprehodile od časa prevzema poštne poslovalnice vse do danes ter previdno zanihale v želje

Dragi s pričetkom na železniški postaji, saj sta železniška postaja in vlak v zgodovini pošte odigrala zelo pomembno vlogo. Ob 17. uri je na delovno mesto prispela naša poštarica ga. **Evelin Bizjak**, ki je kot posebna članica dramske sekcije v preobleki poosebljala vlogo prve poštarice v Volčji Dragi. Spremljal jo je vlakovodja **Dario**.

Na železniški postaji so poštarico pričakali predsednik KS Bukovica-Volčja Draga Dušan Nemeč, župan Občine Renče-Vogrsko Tarik Žigon, direktor poslovne enote Pošte Slovenije v Kopru g. **Damjan Lah** in velika množica obiskovalcev ter jo ob zvokih Pi-

prihodnosti, za kar se jima iskreno zahvaljujemo. Presenečenje popoldneva pa je bil vojaški pismonoša **Veljko Špacapan** z Vogrskega, ki je družini Rusjan dostavil ovojnico z zahvalo, da so z njihovim prevzemom poštne poslovalnice omogočili praznovanje 100. obletnice neprekinjene-ga delovanja pošte v Volčji Dragi.

Vsi prisotni so lahko ob zvokih glasbil Pihalnega orkestra Vogrsko nazdravili, se okrepčali in si ogledali filatelistično razstavo, ki sta jo pripravila Ines in Jože Ropoša ob pomoči članov in predsednika Društva zbiralcev Ajdovščina-Nova Gorica g. **Aleša**

Breclja. Razstava zajema zgodovino pošte v Volčji Dragi od njene ustanovitve leta 1910 s pojasnitvijo, zakaj je med prvo svetovno vojno prenehala delovati. Sledi ogled njenega ponovnega odprtja leta 1920. Prikazani so tudi vojaška pošta v času prve svetovne vojne v Volčji Dragi in vojaški žigi enot, ki so bile v času vojne tu nastanjene, ter primeri dopisnic, ki so jih vojaki pošiljali svojcem. Prikazani so tudi primeri pisem, ki so bili že v času Ilirskih provinc od 1809 do 1813 poslani iz Renč in v Renče.

Po končani slavnosti v Volčji Dragi je bilo potrebno našo poštarico pripeljati na delovno mesto v Bukovico. To odgovorno delo smo ponovno zaupali našemu kočijažu Srečku, saj je to človek, ki ima veliko izkušenj s takimi prevozi, kajti že leta 2009 je s skupino kočijažev iz Italije prevažal pošto iz Trsta na Dunaj, in to po poteh, kjer so potovale poštni kočije in vozile pošto, preden je to vlogo prevzel vlak. Pomočnik

kočijaža pa je bil **Miloš Čotar** iz Bukovice, za kar se mu zahvaljujemo.

Sledilo je popotovanje po železni cesti na Dunaj, v Gradec in Trst, po kateri sta nas popeljala **Vladka Gal Janeš** in **Marko Juretič** z pevskim recitalom pesmi Od železne ceste Franceta Prešerna.

Z obiskom nas je počastil tudi Damjan Lah, direktor PE Pošte Slovenije v Kopru. Njegove optimistične besede so slikovito orisale bitko z vetrom, ki v času elektronske komunikacijske revolucije neprestano potiska pošto v bok sodobnega časa, in to tako, da je prašno cesto tlakovala z elektronsko pošto, s tem pa naložila poštnim uslužbencem dinamiko sprememb, ki zahteva veliko iznajdljivosti.

Pošta kot ustanova, pismonoša, poštarstva uniforma, ki daje osebi ugled, informacija, ki potuje od človeka do človeka, od mesta do mesta, od države do države in s seboj

v naših domovih pušča lepe in manj lepe trenutke – vse to je del medčloveške komunikacije, ki človeku nalaga odgovornost do izražanja, kajti prav načina oblikovanja izrazoslovja in komuniciranja spadata med snovalce kulture nekega naroda, na katero prevečkrat pozabimo, ker si jo prepogosto sposojajo usta, katerih besede slehernik ne prepozna. Mogoče samo zato, ker se kulture in človeka sramujemo, mogoče zato, ker ni kul, mogoče, nam je postalo pretežko z nalivnim peresom izliti besedo na papir.

A kljub temu si enkrat na leto, ob praznovanju slovenskega kulturnega praznika nadenemo cilinder na glavo, na usta prešeren nasmeh in si v ponosnih slovenskih srcih zapojemo: »Žive naj vsi narodi ...« Ker je slovesnost potekala v okviru praznovanja slovenskega kulturnega praznika, ki smo ga praznovali 8. februarja, je besedo prevzel župan Tarik Žigon in strnil nekaj misli v poklon vsem, ki skupaj s

kulturnimi ustvarjalci ustvarjamo podobo kulture slovenskega naroda.

Tako kot se vrtijo besede, misli in dejanja, se vrti tudi zemlja. Orion igra na saksofon in **Lana Peršič** iz razreda Šole petja in glasbe Barbare Šinigoj je vrtela mikrofona v rokah ter zapela prečudovito pesem Zemlja pleše.

Z obiskom nas je počastil tudi dr. **Peter Suhadolc**, predsednik Filatelistične zveze Slovenije, ki je tudi krovna organizacija vseh slovenskih filatelističnih društev, in nas opomnil, naj ne pozabimo sočloveku kdaj pa kdaj podariti misli ali želje, izlitate na papir, in jo odvreči v poštni nabiralnik. Slavnostni govornik večera pa je bil Jože Ropoša, ki ga vsi dobro poznamo ne samo kot dobrega soseda in plemenitega človeka, temveč tudi kot dobrega poznavalca zgodovine domačega kraja in kot dobrega poznavalca zgodovine nasploh.

S hvaležnostjo smo mu in mu lahko stisnemo roko za vse dragocene prispevke ter njihovo umestitev v prostor in čas, kajti ravno ti orisi preteklosti nam dajejo bolj jasno podobo nekega časa in kraja, ki mu pripadamo mi in so mu pripadali naši predniki.

Gospod Ropoša nam je ta večer predal samo delček nečesa, delček razvojne poti pošte vse do danes in nam spregovoril o pomenu pošte ter pomenu obstoja pošte v našem kraju.

Po končanem slavnostnem govoru je župan Tarik Žigon podaril Ines in Jožetu Ropoši zahvalo v imenu Občine Renče-Vogrsko za njun doprinos kraju, občini in vsem občanom.

Počasi, počasi nas je vlak pripeljal iz Valvolciane v Volčjo Drago. Pošta, ki je bila nekoč na železniški postaji, je danes blizu

železniške postaje. Poštarica, nekoč Evelin Bizjak, danes Majda Rusjan, nam je s pomočjo dramske skupine uprizorila, kako poteka delo na pošti danes.

Ob tej priložnosti je bila izrečena zahvala tudi Pošti Slovenije, ki je omogočila, da je po 139 letih tudi Bukovica ponovno dobila poštno poslovalnico, in to ne katerokoli, ampak dislocirano poštno poslovalnico, ki je kot muha enodnevnica delovala samo en dan in na kateri so lahko obiskovalci kupili razglednico, ovojnico in znamko ter ljubljene osebi povedali tisto, kar ji mogoče drugače ne zmorejo. Poštarica je pritisnila še priložnostni žig in pismo je bilo nared za odpremo.

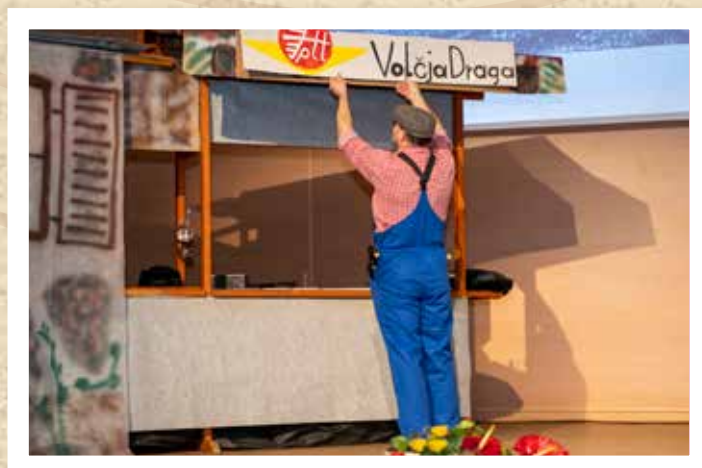
Vlakovodja Dario je s piskom oznanil zadnjo, izstopno postajo, **Nina Kosovel** iz razreda Šole petja in glasbe Barbare Šinigoj pa nas je s pesmijo *Vozi me vlak* v daljave popeljala po prelepi deželi Sloveniji.

Ob tej priložnosti je bila v preddverju avle v Kulturnem domu Bukovica otvoritev razstave Ines in Jožeta Ropoše, ki sta z gradivom iz svojega arhiva želela prikazati čim bolj raznovrsten material, ki se nanaša na poštno zgodovino in zgodovino naših krajev.

Prikazan je strnjen pregled delovanja pošte v preteklosti na območju Volčje Drage in bližnje okolice, tu so različni poštni dokumenti in pisma ter zemljevidi poštne poti, ki so v preteklosti potekale na našem območju. Tu je tudi nekaj poštne znamke in denarja (bankovcev), ki se je uporabljal pri nas.

Prikazan je izbor razglednic s poštne motivi s konca 19. in začetka 20. stoletja (t. j. pred prvo vojno) iz različnih držav. To obdobje se imenuje »zlato obdobje razglednic«, ker so bile takrat razglednice novost in njihovo zbiranje je bilo med

ljudmi priljubljeno, bile pa so tudi veliko bolj kvalitetno izdelane kot kasneje po prvi vojni. Ines in Jože Ropoša sta člana Društva zbiralcev Ajdovščina-Nova Gorica, ki je eno izmed slovenskih filatelističnih društev, ki so včlanjena v Filatelistično zvezo Slovenije. Društvo je bilo ustanovljeno leta 1994 in ga že veliko let vodi predsednik Aleš Breclj. Sedež društva je v Ajdovščini, člani pa prihajajo z ajdovskega, vipavskega in goriškega območja. V njem so združeni filatelisti in numizmatiki, ki poleg denarja, znamk in poštne dokumentov zbirajo in s tem ohranjajo tudi drugo zanimivo gradivo o lokalni zgodovini: stare razglednice, fotografije, dokumente, knjige in različne predmete. Raznovrstne zbirke, ki so zanimive za širši krog ljudi, večkrat postavijo na ogled. Filatelistične izdaje na razglednicah ali priložnostnih ovitkih, s priložnostnimi poštne žigi in osebnimi znamkami, ki jih izdajajo ob različnih lokalnih dogodkih,

pa imajo zbirateljsko in obenem tudi spominsko vrednost. Razstavi v Volčji Dragi in Bukovici bosta na ogled še nekaj časa, zato ste vljudno vabljeni, da si ju ogledate, kajti ne bo vam žal.

Še preden smo si lahko ogledali razstavo in se odpravili po nakupih na Pošto je Radovan Rusjan v par stavkih povzel odločitev, ki jih je vodila k prevzemu poštne poslovalnice v Volčji Dragi, in se iskreno zahvalil vsem, ki so pripomogli pri oblikovanju te slavnosti. S šopkom cvetja pa je namenil zahvalo Vladki Gal Janeš in **Ireni Rovan** za vso pomoč pri oblikovanju dogodka ter vse povabil v kletne prostore, kjer nas je družina Rusjan pogostila s hrano in pijačo. Pridne roke Majde Rusjan pa so poskrbele, da smo se lahko še posladkali. To priložnost je Radovan Rusjan izrabil za predlog o podelitvi občinskega priznanja Ines in Jožetu Ropoši iz Volčje Drage.

V imenu krajanov in KS Bukovica-Volčja Draga iskrena hvala družini Rusjan in podjetju Marus d.o.o., da so s svojo vztrajnostjo in optimizmom prevzeli poštno poslovalnico v Volčji Dragi in s tem omogočili, da imamo v našem kraju še vedno pošto in da smo lahko obeležili ta dogodek, ter hvala, da so v naš kraj pripeljali tudi bančno poslovalnico in nam s tem olajšali in poenostavili trenutke življenja.

Hvala vsem nastopajočim, hvala **Samuelu Baši** za odigrano vlogo vodje igre oz. skeča, hvala vsem, ki ste pripomogli k temu, da smo lahko oblikovali ta večer, hvala našima dvema fotografoma za trajen fotografski spomin, g. **Bogu Rusjanu** in **Denisu Čotarju**, in hvala vsem vam, ki ste ta dogodek obelodanili z nami.

 Irena Rovan
 Denis Čotar

Delovanje pošte na območju Volčje Drage in bližnje okolice

Začetki organizirane pošte na naših tleh segajo v rimske čase. Njihova poštna ustanova »Cursus publicus« je bila centralizirana in disciplinirana organizacija, ki je delovala na celotnem območju rimskega imperija, torej tudi pri nas. Sporočila so se prenašala ustno ali na voščenenih tablicah, imenovanih »tabelae«, na papirusu in pergamentu. Vendar so bila taka sporočila bolj redka, saj je bil material zelo drag in je bilo težko priti do njega. Prvi cesar, ki je postavil temelje za trdne poštno povezave v rimskem imperiju, je bil cesar Avgust (vladal je od 27 pr. n. št. do 14 n. št.). V njegovih reformah je bilo predvideno, da morajo biti cestne povezave urejene in vzdrževane, da morajo biti ob cestah postaje, ob poteh morajo biti razporejeni službeni vozovi, uvedel je tudi prenašanje pošte z enim jezdecem – kurirjem. Prvotni naziv postaj je bil »positiones« (postaja). Postaje s prenočišči so Rimljani imenovali »mansiones« ali »stationes«, med sabo so bile oddaljene dan potovanja, razpolagale so z vozovi, vpregami in potrebnim osebjem. Vprežno živino so zamenjevali v postajah, imenovanih »mutationes«, ki so bile postavljene na oddaljenosti 5 milj ali dve in pol ure vožnje. Teh postaj je bilo 6 do 8 med dvema postajama s prenočišči. Stroški za vzdrževanje teh poštnih zvez so bili večinoma na plečih lokalnega prebivalstva.

V času Rimskega imperija je preko Slovenije potekalo več državnih cest, najpomembnejša za naše kraje je bila zagotovo državna cesta številka III Oglej–Ptuj–Sremska Mitrovica (Aquileia–Peotovio–Sirmium). Na njej je bila ena izmed postaj, ki se je imenovala Ad Fornulos (Pri pečeh), v Bukovici ali njeni bližnji okolici.

Po razpadu Rimskega cesarstva in prihodu Slovanov je poštna služba začela zamirati in ni bila več organizirana kot v rimskih časih. Razvijati se je začel fevdalizem in z njim tudi vedno bolj pogosta uporaba kovanega denarja. V zgodnjem srednjem veku so fevdalci in tedanji oblastniki za obvestila, ukaze in sporočila uporabljali

li biriče ali sodne slugе. Novice so se prenašale tudi preko potujočih trgovcev, menihov, raznih pridigarjev in popotnikov. Tedanji vladarji pa so za prenos obvestil in za komunikacijo s celotnim upravnim aparatom potrebovali državne sle, ki so jim zaupali in so lahko potovali na daljše poti. V zapisih od 12. stoletja naprej zasledimo poklicne sle, ki so sporočila, korespondenco pa tudi denar prenašali na daljše razdalje. Obenem so za svoje gospodarje pobirali tudi prispevke, prenašali dragocene predmete, vino, meso in ostale pridelke. Ti sli so bili tudi oboroženi. Hitrost prenosa sporočil je bila odvisna od več dejavnikov, stanja cest, vremena in političnega stanja; na splošno je veljalo, da sel tekač v enem dnevu preteče 30 km, jezdec opravi 50 km, posebej nagrajeni hitri sel pa lahko tudi 100 km. Za samostane so različna sporočila prenašali menihi, običajno v posebnih valjčkih zvite pergamente. Prenajanje preprostih oblik sporočil, ki so jih uporabljali nižji fevdalci, pa je bila služnostna dolžnost na podlagi dodeljene fevdne posesti in tlačna obveznost nižjih slojev – v obeh primerih pa seveda ni bilo plačila za prenos.

Posebno vlogo pri ponovnem razvoju pošte je imela Beneška republika, ki je imela razvite trgovske in diplomatske zveze s sosedi, za to pa je potrebovala tudi dobre poštno zveze. Tako je že v 14. stoletju imela svojo poštno upravo. Poštno službo je organiziralo Društvo beneških kurirjev (Campagna dei carrieri Veneti), ki je imelo tudi lastne poštno štampiljke za vsako posamezno poštno progo.

Tja do 15. stoletja ne moremo govoriti o kakšni organizirani poštni službi na našem področju, niti o poklicnih poštnih delavcih. Vse več sporočil so morali prenašati podložniki, kar so jim fevdalci nalagali kot služnostno dolžnost. Goriški grof Ivan je na primer leta 1455 zaščitil meščanske obrtnike in določil, da po vaseh (Bukovica, Bilje, Gornja in Dolnja Vrtojba, Orehovlje, Miren ...) ne smejo opravljati istih obrtniških dejavnosti kot v mestu – taka in podobna obvestila takratnih

oblastnikov so seveda morali prenašati biriči in podložniki. Ravno tako je potekal tudi prenos sporočil od goriškega grofa Leonharda Štefanu Hoferju v Renče, ki je od goriškega grofa dobil to posest v fevd leta 1464. Leta 1471 je goriški grof s t. i. fevdnim pismom (neke vrste reverzom) podelil grad Vogrsko s pripadajočo zemljo in pravicami Mihaelu Hewsu von Ungerspachu. Goriški grof Leonhard je hotel povečati svojo politično moč in ozemlje v primerjavi s Habsburžani, a pri tem ni bil posebno uspešen.

Okoli leta 1520 je imelo pravice nižjega sodstva (prima instatia) za ozemlje tedanje Bukovice (Britof) sodišče v Rihemberku. Sodno pravico so si običajno pridobili vidni zemljiški gospodje. Tako je pod Rihemberk spadal ograjen prostor okoli cerkve v Britofu – Bukovici. Seveda so za dostavo ukazov, obvestil in ostalih sporočil uporabljali svoje podložnike – biriče ali pa tlačane.

Poleg tega so v drugi polovici 15. stoletja dotedanje dokaj mirno obdobje na Slovenskem s svojimi vpadi spremenili Turki in vojna z ogrskim kraljem Matijo Korvinom. V tem času pa sta se počasi uveljavljali tudi dve družini, ki sta se kasneje profesionalno ukvarjali s pošto tudi na našem področju, to sta bili družini Turn-Taxis in Paar. A take poštne družine so takrat opravljale svoje storitve le za oblastnike, ki so lahko take storitve tudi plačali. Manjše prenose pošte in obvestil za potrebe fevdalcev in nižjih uradnikov pa je moralo opravljati civilno prebivalstvo oziroma njihovi služabniki, običajno zastonj. Poleg slabih cest so prenos pošte tedaj ovirali tudi roparski napadi.

Cesar Maksimiljan je ugotovil, da mora nujno reorganizirati zastarelo državno administracijo, zato je leta 1488 povabil v Innsbruck člane italijanske družine Tasso. Kasneje so njihov priimek germanizirali v Taxis, iz priimka te družine pa izhaja tudi današnja beseda za taksi. Z njihovo pomočjo je želel posodobiti in reorganizirati komunikacijo med prestolnico in oddaljenimi centri. Naročil jim je organizacijo prenosa upravne korespondence in že leta 1489 so člani družine Taxis vzpostavili prve redne poštne povezave za Maksimiljana. Po smrti zadnjega goriškega grofa Leonharda leta 1500, ki je umrl brez potomcev, so njegovo zapuščino dedovali Habsburžani. Maksimiljan je v strahu za novo pridobljeno dediščino takoj poslal v Gorico oddelek najemnikov in pooblaščenec, da bi uredili prevzetje.

Taxisom pa je naročil vzpostavitev poštne zveze do Gorice, ljubljanski vicedom S. Ungersbach pa je uredil podaljšek te zveze od Gorice na Kranjsko, vse do Ljubljane. Prva omemba te zveze je iz maja 1500 in to je bila prva državna (deželnoknežja) redna, več mesecev obstoječa poštna zveza čez slovensko ozemlje. O njej je znano le to, da je šla iz Innsbrucka prek Lienza do Gorice in na Kranjsko. V naslednjih letih so organizirali tudi drugečasne poštne zveze, npr. iz Gradca prek Maribora in Celja do Ljubljane. Družina Taxis je tako začela uveljavljati svoje družinsko poštno podjetje tudi na našem področju.

Po smrti cesarja Ferdinanda I. leta 1564 je slovenske dežele dobil Karel, ki je Janeza Krstnika Paara določil za vodjo novega poštne urada v Gradcu – ta je postal Karlova prestolnica, Paar pa je bil prej njegov osebni komornik. Zaradi takratnih turških vpadov in vojne s Turki je postala pomembna tudi vzpostavitev vojno-poštne zvez, po katerih so se prenašale vojaške informacije. Poštni kurirji so na hitrih konjih prenašali pošto do utrjenih gradov. Od tu so signalizirali in alarmirali nevarnost vzdolž celinega ozemlja slovenskih dežel s kresovi, ki so jih postavljali na vzpetinah. Poleg prevozov pošte in blaga, ki so jih opravljali uniformirani postiljoni, so se s poštnimi vozovi prevažali tudi potniki, lahko pa so celo najeli poštni voz za prevoz do določenega kraja, a to so si lahko privoščili le redki premožni potniki; na splošno pa so ljudje takrat bolj malo potovali. Znani so tudi nekateri poštarji, ki so delovali na našem ozemlju v tem obdobju – v zapisih je omenjen Julij Wassetrinker (Vodopivec), ki je delal od konca leta 1586 pa do konca 16. stoletja.

Da pa bi se izognili nesporazumom in samovolji poštnih uslužbencev, je bil že leta 1621 izdan prvi poštni pravilnik (Postgenerale). Pri organizaciji poštnih zvez so v začetku 17. stoletja sodelovali tudi predstavniki družine Paar, ki so postopoma prevzeli poštne mreže in organizacijo prenosa pošte tudi za širšo javnost, kar je zajemalo tudi slovenske dežele, čeprav je še vedno prihajalo do sporov z deželo Štajersko. Janez Krstnik Paar je poskušal vključiti tudi vojno-poštne postaje pod deželnoknežno upravo, kakor je veljalo za preostalo poštno upravo, a temu je nasprotovala dežela Štajerska. Seveda je

tudi med družinama Taxis in Paar prihajalo do rivalstva, toda Habsburžani so bili bolj naklonjeni Paarom. Družina Paar je tako od cesarja Rudolfa za nemške dežele dobila dedno poštni generalat in od cesarja Ferdinanda za avstrijske dežele dedni poštni regal. Seveda so se dedne pravice prenašala na moške potomce.

Te poštne zveze so obstajale do leta 1722, ko je prišlo do podržavljenja Paarove pošte. Cesar Karl je najprej na nekem plesu vprašal Paara, koliko letnih dohodkov mu prinaša poštni regal. A Paar se je ustrašil, da ga misli cesar obdavi in zato je navedel številko 66.000 goldinarjev, kar je bilo precej manj od njegovih dejanskih zaslužkov. Kmalu zatem je cesar pošto podržavil in Paaru znesek 66.000 goldinarjev priznal za odškodnino. Po podržavljenju Paarove poštne službe so v Gradcu

ustanovili višjo poštno upravo, v katero so spadale notranje avstrijske dežele, med drugim tudi območje sedanje Slovenije. Višji poštni upravi sta bila podrejena višja poštna urada v Gorici in Ljubljani. Obseg pošte se je povečal, zato so si cesarji Karel VI., Marija Terezija in Jožef II. prizadevali poostri nadzor države in odpraviti nepravilnosti. Marija Terezija je izdala več patentov, ki so postavili temelje urejeni poštni službi. Patenti s 14. decembra leta 1748 so med drugim določali, kje se lahko oddaja in sprejema pošta ter dolžnost njenih zbiralcev, posebej so bile navedene tudi dolžnosti poštnih mojstrov; patent z 8. februarja 1772 je določal, da mora jo poštarjem, če potrebujejo več konj, pomagati zemljiški oblastniki in okrožni uradi na zadevnem območju – za izposojajo konj so poštarji morali plačati določeno odškodnino. V 18. stoletju so poštne storitve zajemale prenos pisem, pisemskih pošiljk, paketov, časopisov, denarja in seveda prevoz potnikov. Leta 1751 je bil

izdan »Red o poštних pristojbinah«, ki je uvedel plačevanje poštnine ob predaji in prevzemu pošiljk. Patent Marije Terezije z 9. marca 1776 je zagotavljal jamstvo cesarja za vrednostne predmete, ki bi se izgubili na pošti. Vsi poštni uradi so jamčili za prevzeti denar, menice, zadolžnice in druge dragocenosti. Jožef II. je z odlokom 15. maja 1784 uvedel nekaj novih poštних zvez. Za priporočene pošiljke pa so 1. januarja 1789 uvedli posebno pristojbino za izdajo potrdila o prejemu (recepis). Cesar Franc I. je po prihodu na prestol leta 1792 med drugim uvedel vsakodnevne poštne zvez Dunaj–Gradec–Trst. Na relaciji Ljubljana–Gorica pa je redna poštna zveza delovala dvakrat tedensko. Te povezave so bile prekinjene za časa Ilirskih provinc, v času zasedbe Napoleona. Na Primorskem so bile v 18. stoletju poštne postaje v Gorici, Črničah, Vipavskem Križu, Sežani,

tedensko. Po koncu vladavine Napoleona in ponovni vzpostavitvi avstrijske oblasti leta 1813 sočasno ostale iste odločbe in pravila o poslovanju pošte. Nov avstrijski Pravilnik o poštni tarifi je za notranji in mednarodni promet začel veljati 1. februarja 1814, nov Predpis o delovanju in poslovanju pošte pa je bil izdan 19. marca 1825. Z njima je bilo predvideno vse poslovanje, pristojbine, postanki, vozni redi, carine in ostalo. Ponovno se je večja sprememba v poslovanju in organizaciji pošte zgodila s poštnim zakonom Ferdinanda I. iz leta 1837, ki je začel veljati 5. novembra 1838. Najbolj pomembno v njem je bilo določilo, da se je iz poštne službe izločil tovorni promet, ostali pa so prenosili pisem, časopisov, manjših paketov in prevoz oseb.

Stanje pošt in poštних povezav v tem ob-

uradih v večjih mestih začeli pojavljati prvi telegrafi. Gorica je dobila električni brzojav leta 1854, eden izmed prvih telegrafov na našem področju pa je bil tudi leta 1857 v Komnu. Velika sprememba pa se je zgodila s prihodom železnice v naše kraje, ki je kmalu prevzela tudi prevoz pošte. S posebnim zakonom iz leta 1854 je bilo določeno, da je železnica glavno prometno sredstvo za prevoz poštних pošiljk, kar je povzročilo tudi občutno znižanje stroškov. Z izgradnjo Bohinjske železnice (Jesenice–Bohinjska Bistrica–Gorica–Trst) se je poštni promet s ceste preselil na železnico.

Za mednarodni poštni promet je bila velika prelomnica ustanovitev Svetovne poštne zveze 1. julija 1875. Razvijati se je začela tudi telefonija, tako je bila v Gorici že 1. novembra 1884 odprta prva

Materiji, Kopru in Trstu. V Goriški višji poštni urad pa so bile uvrščene postaje v Črničah, Dornberku, Vipavi, Razdrtem, Trstu in Reki. A vojne med Avstrijo in Francijo so vplivale tudi na delovanje pošte v naših krajih. Po francoski zasedbi naših krajev leta 1809, seveda tudi Gorice, so Francozi v začetku pustili dotedanje poslovanje pošt, a so že kmalu po zasedbi začeli uvajati svojo poštno organizacijo. Tako so leta 1810 predpisali, da so morali poštarji in postiljoni nositi našitke v francoskih barvah, na rokavicah pa ploščice z napisom v slovenščini: »Pisna pošta za Ilirske province«, znak poštarjev pa je bil vezen francoski orel. Na našem območju je 1. januarja 1812 začela veljati francoska zakonodaja in s tem tudi predpisi v poštni službi, objavljeni so bili v uradnem listu »Telegraphie officiel des Provinces Illyriennes«. Z nastankom Ilirskih provinc so nastale nove poštne zveze, tudi na našem področju; zveza iz Francije do Gorice in nazaj je prihajala in odhajala trikrat

dobju je lepo prikazano na zemljevidu A. D. Botte iz leta 1838. Iz njega je razvidno, da je bila v naši bližini poštna postaja v Črničah.

Razvoj poštne službe se je nadaljeval in tako so v Angliji leta 1840 za plačilo poštnine uvedli poštno znamko. V Avstriji in pri nas so poštne znamke začele veljati z novim taksnim redom 1. junija 1850. Idejo za uvedbo poštних znamk za plačevanje poštnine v Avstriji pa je dal že prej Slovenec Lovrenc Košir, a njegova ideja ni bila sprejeta. Prve avstrijske znamke so bile izdane za vrednosti 1, 2, 3, 6 in 9 krajcarjev. Poslano pismo je moral obvezno frankirati pošiljatelj, če pa tega ni storil, so prejemniku poleg redne poštnine zaračunali še dodatno (porto) najmanj 3 krajcarje. Pošta in poštarji so se v tem obdobju še vedno soočali s precej slabimi cestami in slabim vzdrževanjem poštних zvez, kljub temu pa je organizacija poštne službe napredovala in v tem času so se v poštних

telefonska centrala. Z možnostjo pobiranja poštne pristojbine pri prejemniku in z uveljavitvijo poštних znamk so v drugi polovici 19. stoletja začeli z uporabo poštних nabiralnikov.

V tem času, natančneje 16. februarja 1871, je bila odprta prva pošta na našem območju, in sicer pošta v Bukovici – imenovala se je Boccavitza, to ime pa je bilo zapisano tudi v njenem poštnem pečatu. Prvi poštar je bil Perozzi. Do odprtja pošte je verjetno prišlo prav zaradi opekarn, ki so bile na tem območju, in potrebe po poštnem poslovanju. Pošta je delovala 10 let do 1. aprila 1881, ko je bila prenesena v Renče.

Izgradnja železniške povezave na našem območju in odprtje najprej Vipavske železnice (Gorica–Ajdoščina) leta 1902 in zatem Bohinjske železnice (Jesenice–Gorica–Trst) leta 1906 je v naše kraje pripeljala tudi gospodarski razvoj, nova

delovna mesta ter možnost hitrega potovanja, prenosa pošte in prevoza tovorov. V krajih, kjer je obratovala železnica, pa so ustanavljali tudi nove poštne urade, saj je z železniškim prevozom delovanje pošte postalo bolj hitro in ekonomično. Tako je bila 16. maja 1910 odprta nova pošta v Volčji Dragi, ki so jo poimenovali Ovčja draga. Delovati je sicer začela 21. maja 1910 v poslopju železniške postaje, prva poštna uradnica pa je bila Avgusta Scherzer. Obvestilo o tem je navedeno v št. 75 Post und Telegraphen-Verordnungsblatt z Dunaja. Pošta je bila na železniški postaji do leta 1912, ko so jo prenesli v hišo »pri Čajhnik«, sedanja Volčja Draga št. 58. Tedaj je začel delati kot pismonoša tudi Ivan Arčon, ki je to delo neprekinje-

preveč poškodovani. Prva upravna pošta naj bi bila Zora Mikluž, pismonoša pa je bil Ivan Arčon. Ob zasedbi so Italijani postopoma omejevali uporabo slovenščine, uveljavljali so svoje zakone, ljudje so čutili, da prihajajo težki časi. S prihodom fašizma na oblast je bila prepovedana uporaba slovenščine, ukinjali so delovanje slovenskih časopisov, društev in organizacij. V državne službe so začeli zaposlovati Italijane, ki so se tu tudi naselili s svojimi družinami. Poštni žig Ovčja draga je bil v uporabi do konca leta 1923, ko je bil uveden italijanski Valvolciana. Ta je ostal v uporabi do konca druge svetovne vojne. V letih pred drugo vojno je bila upravna pošta Marija Stabile Gregorič. Meseca marca leta 1945 so med raznašanjem

našalke pošte Špacapanove, naj ji KNOO Vogrsko dodeli neko ustrezno plačilo za njeno delo, da bo imela vsaj za »mantel« za kolo. S pariško mirovno pogodbo leta 1947 je bila Cona A razdeljena med Italijo in Jugoslavijo. Pošta Volčja Draga je bila tako 15. septembra 1947 priključena poštni direkciji v Ljubljani. Vodja pošte je postala Marija Gregorič (svakinja Marije Stabile Gregorič), poštne pošiljke pa so prihajale z vlakom. Pošta se je zatem preselila v stavbo z današnjo številko 84, »pri Filipu Bajtu«, kjer je bila pod Italijo gostilna, in tu je ostala do leta 1995. Junija 1951 je vodenje pošte prevzela Ana Leban (poročena Ožbot), ki je bila tu do upokojitve leta 1984. Pismonoša pa je leta 1957 postal njen mož Miroslav Ožbot. Za njima se je na pošti Volčja Draga zvrstilo še mnogo poštaric in pismonoš. Sedanjo lokacijo se je pošta preselila konec leta 1995. Od 1. septembra leta 2016 je Pošta Volčja Draga pogodbeno pošta, ki jo uspešno upravlja družina Rusjan.

 Jože in Ines Ropoša

Literatura in viri:

Dr. Fran Juriševič: S pošto skozi preteklost slovenskega Primorja in Istre, Založba Lipa, Koper 1981.

Vojko Pavlin: Goriška – od zadnjih goriških grofov do habsburške dežele, Pokrajinski arhiv v Novi Gorici, Nova Gorica 2017.

Pošta na slovenskih tleh, zbornik, Pošta Slovenije, Maribor 1997.

Arhiv družine Ropoša.

no opravljal do marca 1945, ko so ga na Vogrskem med raznašanjem pošte ubili sovražni vojaki, ki so bili ravno takrat na obhodu.

Pošta Ovčja draga je delovala tudi med prvo svetovno vojno do 9. avgusta 1916. Tega dne je »padla Gorica«, italijanski vojaki so jo zasedli in fronta se je premaknila bližje naši vasi. Vsi domačini so na ukaz avstrijske vojske morali domačije zapustiti in oditi v begunstvo.

Pošta v Volčji Dragi je bila ponovno odprta 16. februarja leta 1920. Prebivalci so bili pošte veseli, a zaradi italijanske zasedbe naših krajev odprtje pošte ni bilo tako slavnostno kot leta 1910. Pošta je začela delovati v današnji hišni številki 88 (v domači hiši poštarja Ivana Arčona), saj so bili prejšnji prostori na številki 58 še

pošte ubili Ivana Arčona. Po njegovi smrti sta nekaj časa poštne pošiljke prenašali iz centralne pošte v Gorici in nazaj njegova žena Amalija in snaha Valerija, žena Ivana Arčona mlajšega. Pismonoša pa je kasneje postal Hilarij Breščak z Vogrskega. Po pripovedovanju vaščanov se je po smrti Ivana Arčona pošta najprej preselila v stavbo na današnji številki 64, kjer je bila takrat večja kmetija. Ta stavba je stala nasproti hiše Filipa Bajta (čez cesto za Vogrsko), v kateri je pošta delovala kasneje. Ker pa je bila tudi ta hiša v vojni poškodovana, se je od tam pošta zopet preselila na železniško postajo Volčja Draga.

Težko obdobje za delovanje pošte je bilo tudi v času Zavezniške uprave cone A med leti 1945 in 1947. Tedaj je delovala kurirska poštna povezava s Šempasom in Cono B. Znana pa je tudi prošnja tedanje pre-

Kulturni praznik v Renčah malo drugače

Slovesnost ob slovenskem kulturnem prazniku, ki smo ga tokrat obeležili v nedeljo, 9. februarja, smo v Renčah izvedli nekoliko drugače. **Florida Petelin**, predsednica Sveta Krajevne skupnosti Renče, je voščilo k prazniku pospremila z zanimivim osebnim razmislekom, hkrati pa tudi orisala nekatere posebnosti prireditve.

Dejala je, da smo se zbrali vsi, ki radi odkrivamo lepote kulture in spoštujemo vse njene dragocenosti. Zato se vsako leto ob praznovanju kulture spominjamo naših pesnikov, pisateljev in sploh vseh umetnikov, ki nam na poseben način sporočajo svojo izvirno misel o človeku, družbi in odnosih v njej. Vsi smo poklicani k odkrivanju lepote kulturne krajine, k lastnemu videnju in izražanju izzivov ustvarjalnosti ter predvsem k medsebojnemu spoštovanju in sprejemanju neprecenljivega bogastva, ki nam ga prinaša kultura.

Krajevna skupnost se je skupaj z **Društvom KUL-TU-RA Renče** odločila, da ob državnem prazniku, s katerim želimo poudariti prav kulturo, povabi v goste člane **Dramske družine F. B. Sedej** iz bližnjega Števerjana. Na deskah našega domačega odra so prizadevni ljubitelji dramske igre prikazali hudomušno komedijo IME, v kateri se spletke stopnjujejo do nepričakovanega razkritja.

Predstava je bila zelo dobro obiskana. Pred nami se je izrisal portret sodobne meščanske družbe z ljudmi, polnimi zvitihi naklepov, ki pa jih skušajo drug pred drugim spretno prikriti. Živahno in sproščeno smo sledili humorno začinjenemu vrvenju na odru, saj smo imeli občutek, kakor bi se prepletanja dogajala v resničnem življenju. Lahko si samo želimo, da bi takšnih ali podobnih predstav bilo še več. In ne nazadnje tudi toliko in še več tako čudovitega občinstva. •

 Vesna Pahor
 Arhiv Dramske družine F. B. Sedej

Športnik Goriške

V četrtek, 6. februarja, je v dvorani Pinta v Hotelu Perla v Novi Gorici potekala prireditev Športnik Goriške, katere pokrovitelj pri Šporni zvezi Nova Gorica je tudi naša občina.

Nagrajenci naše občine, ki so prejeli zlato plaketo:

- Twirling- mažoretno društvo, katerega članice so tudi naše občanke **Ana Ledinek Lozej, Nika Mask** in **Klara Kofol**

Nagrajenci naše občine, ki so prejeli bronasto plaketo:

- ŠD Partizan Renče, velika prožna ponjava, ekipa članov: **Žan Zorn** in **Chris Černe**

Nagrajenci naše občine, ki so prejeli zlato medaljo:

- **Matjaž Cotič**, ŠD Partizan Renče
- **Žan Zorn**, ŠD Partizan Renče

Nagrajenci naše občine, ki so prejeli srebrno medaljo:

- **Petra Arčon**, ŠD Partizan Renče
- ŠD Partizan Renče, velika prožna ponjava, ekipa mladink: **Lea Terčon**, **Nika**

Mozetič, Sara Nemec, Petra Arčon, **Hana Lukežič** in **Kaja Lango**

- ŠD Partizan Renče, velika prožna ponjava, ekipa mladincev: **Matjaž Cotič**, **Peter Saksida** in **Anže Arčon**
- Atletski klub Gorica, štafeta 4 x 100 m, mlajši mladinci: **Žiga Pregelj**
- **Jan Rusjan**, Športno društvo Gorica – Sabljaška sekcija
- **Nika Mask**, Twirling- mažoretno društvo NG
- **Ana Ledinek Lozej**, Twirling- mažoretno društvo NG
- **Lia Dobrila**, KK Renče
- **Alea Bubek**, Teniški klub Gorica
- **Fabijan Kralj**, Kolesarski klub Pantal

Nagrajenci naše občine, ki so prejeli bronasto medaljo:

- ŠD Partizan Renče, velika prožna ponjava, ekipa starejših dečkov: **Patrik Nemec** in **Enej Lango**

- **Patrik Nemec**, ŠD Partizan Renče
- **Petra Arčon**, ŠD Partizan Renče
- **Klara Kofol**, Twirling- mažoretno društvo NG
- **Žanet Skomina**, Kotalkarski klub Renče
- **Alex Vižin**, Kotalkarski klub Renče
- **Eni Zorn**, Kotalkarski klub Renče

Priznanja športnim delavcem za leto 2019 – bronasta plaketa:

- **Alenka Cotič**, ŠD Partizan Renče
- **Borut Zorn**, ŠD Partizan Renče •

[✍](#) in [📷](#) Valentina Zorn

Harijev memorial

V soboto, 4. januarja, je bilo na kotalkališču v Renčah izpeljano tekmovanje v škuljanju **8. Harijev memorial** in 2. ekipna tekma za Pokal Slovenije v prostometu za sezono 2019–2020. Za najboljša mesta se je potegovalo 36 ekip (po 3 tekmovalci v ekipi) iz Slovenije.

Najboljša tri mesta so osvojile naslednje ekipe: 1. mesto **Stari lisjaki** (Visoko), 2. mesto **Mišo tim – Brezar B.** (Kranj) in 3. mesto **Dvojčki** (Loka).

V igri do 100 (tarča) je tokrat obdržal najbolj mirno roko in koncentracijo do zadnjega meta domačin **Rusjan Radovan** ter domov odnesel prvo nagrado, pršut. V igri do 100 so se med top 10 uvrstili še **Masten Dušan** (3. mesto), **Janeš Mladen** (7. mesto) in **Kokelj Simon** (8. mesto). Na obeh tekmah za 10. Pokal Slovenije v prstometu je sodelovalo 69 ekip. Skupni seštevek je osvojila ekipa **Mišo tim – Brezar B.** iz Kranja, 2. mesto ekipa **Skledarji 1** iz Ljubnega in 3. mesto ekipa **Goletnji** iz Renč.

Vsi uradni rezultati in točke, ki so jih ekipe osvojile tako na posameznih tekmah kot v skupnem seštevku, so dostopni na spletni strani: www.prstomet.si. Čestitke vsem za pošteno igro in dobro vzdušje ob igranju te prečudovite športne igre.

Ob jubilejnem 10. Pokalu Slovenije v prstometu bi se želeli zahvaliti Prstometni organizaciji in **Društvu Škulja**, ki že toliko let zelo dobro sodelujeta in omogočata izvedbo tekmovanj na tako visokem nivoju. Posebna zahvala gre tudi sponzorjem, ki

pripomorejo k organizaciji tekmovanja z velikim številom tekmovalcev. •

[in](#) [Maja Turel](#)

Pokal Polo

V petek, 3. januarja, se je na kotalkališču v Renčah odvijalo tekmovanje v škuljanju za Pokal POLO za leto 2020. V napetih in izenačenih dvbojih je prvo mesto osvojil **Dušan Masten**, ki je za nagrado dobil pršut, drugi je bil **Simon Kokelj**, tretji **Simon Chiabaj**, četrto mesto pa je osvojil **Klavdij Turel**.

Tekmovanja so se udeležili tekmovalci iz okoliških krajev. Večer se je nadaljeval v prijetnem vzdušju. Zahvala gre organizatorjem in prijateljem »podkrajcem«, ki so poskrbeli, da so se tekmovalci okrepčali. •

[in](#) [Majda Rusjan](#)

Državno prvenstvo v skokih z male prožne ponjave

V nedeljo, 9. februarja, se je v Dvorani Bonifika v Kopru odvijalo državno prvenstvo v skokih z male prožne ponjave. Med več kot 15 klubi in društvi in več kot 450 tekmovalci iz vse Slovenije so se za odličja potegovali tudi člani domačega **Športnega društva Partizan Renče** in še enkrat dokazali svojo odlično pripravljenost.

Naši tekmovalci so v skoraj vseh kategorijah stali na stopničkih. Z male prožne ponjave so na prvo stopničko skupinsko odskočile ekipe cicibanov, starejših dečkov in mladincev, srebro so ekipno osvojili mlajši dečki in članice, bronastim medaljam pa so se nasmehnili v skupinah cicibank in članov. Zelo uspešno so skupinsko tekmovalje zaključile še mladinke na 4. mestu in mlajše deklice na šestem.

Tudi posamezno smo lahko s ponosom gledali na zmagovalni oder stopati kar nekaj naših tekmovalcev. Med mlajšimi dečki je bil najboljši **Kevin Baša**, ki je tako stopil na najvišjo stopničko, med starejšimi dečki pa je zlato medaljo osvojil **Patrik Nemeč**. **Ahac Pavlica** je bil četrti, **Enej Lango** pa je zasedel 6. mesto. Med mladinkami je bila z doseženim 6. mestom uspešna **Petra Arčon**. Na stopničke se

je povzpel tudi mladinec **Peter Saksida**, osvojil je srebrno odličje. Odlično sta se med mladinci uvrstila še **Matjaž Cotič** na peto in **Nace Pavlica** na 6. mesto. Tudi članice in člani so nas razveselili s svojimi izvrstnimi dosežki. **Lea Terčon** je stopila

na stopničke za doseženo 3. mesto, **Lea Vidič** pa je bila šesta. V kategoriji članov je ponovno odlično nastopil **Žan Zorn** in si priboril zlato medaljo.

lahko vsem tekmovalcem, tekmovalkam in trenerjem le čestitamo in jim želimo še veliko uspešnih nastopov. •

Urška Pirjevec
Edvin Ušaj

Ob vseh omenjenih izvrstnih dosežkih

Nogometno društvo Renče vabi nove člane in članice, da se pridružijo in stopijo v svet nogometne čarovnije

Novo vodstvo na čelu nogometnega društva si postavlja nove izzive in se podaja na pot, ki bo temeljila na petih vrednotah:

- odgovornost
- strast
- odprtost
- spoštljivost
- zmagovalnost

Splošni cilji ND Renče:

- na zabaven in igriv način navajanje otrok na zdravo, športno življenje
- vzpostavitev najboljših pogojev za nemoten telesni in osebnostni razvoj otrok
- navajanje otrok na medsebojne odnose, na delo v skupini in vzbuditev strasti do nogometa
- postati vodilni akter ženskega nogometa v regiji

Zakaj vpisati otroka v ND Renče:

- strokovno vodenje trenerjev in sledenje strokovnim smernicam otroške vadbe nogometa

- razvijanje gibalne vsestranosti otrok
- razvijanje občutka za žogo
- kakovosten in igriv način preživljanja prostega časa
- organizirana predavanja za starše na temo vzgoje in razvoja otroka
- možna brezplačna strokovna učna pomoč

Vadba nogometa:

Treningi bodo potekali dvakrat tedensko v športnem parku ND Renče. V zimskem

času poteka vadba v telovadnici Osnovne šole Renče.

Stopite v stik z nami:

Tel: 031 704 599
E-mail: nd.rence2000@gmail.com
Facebook: @ndrence
Instagram: nd_rence

ND Renče
Arhiv ND Renče

Škuljanje, stara ljudska igra

Novodobni človek je ujet v obveznosti, pomanjkanje časa, druženje preko spletnih omrežij. Sprostitev si kupuje s pomočjo sodobnih gurujev, telovadi pod vodenjem. Kdor ne zmore slediti tempu sodobnosti, se umakne med štiri stene ali v virtualni svet. Strokovnjaki razglablajo, iščejo rešitve, nas učijo, kako bi morali skrbeti za zdravje. Pa so včasih najbolj elementarne, preproste, že dolgo poznane aktivnosti lahko ključ do rešitev sodobnih diskurzov o zdravem življenju. Za potrditev navedene trditve je že dovolj, da obiščemo in spoznamo skupine ljudi, ki se s takimi aktivnostmi ukvarjajo. Brez omembe vrednih finančnih vložkov, le dobra volja, sprostitve, zabava, druženje, rekreacija ali tekmovanje, tudi z vključevanjem ljudi s posebnimi potrebami ter prvobitno socialno mreženje. O čem teče beseda? O škuljanju.

Kaj je škuljanje?

»Škuljanje je preprosta igra, ki ji je nemogoče določiti obdobje nastanka. Karkoli približati cilju je večno človekovo prizadevanje in vedno pri tem naletiš na tekmeča. Pri škuljanju je izvorni rekvizit kamen oz. kamnita plošča, ki mora čim bližje k balincu. Na Vogrskem in v okolici so včasih fantje in možje škuljali, ko je bilo le kaj časa za to, in dosedanje generacije so tradicijo ohranjale do te mere, da ni šla v pozabo.«

Škulja je kamnita plošča, obdelana v okroglo obliko; ker kamen pogosto počí, igralci lahko škuljo tudi zlepijo in jo ponovno uporabijo (foto: Nuša Hvalica, 2016).

poročila časopis Primorske novice (Primorske novice, 23. 7. 2016, str.12, št.170)

Škuljanje je stara ljudska družabna in športna igra, v preteklosti naj bi to bila igra preprostih ljudi ali pa pastirska igra. Najstarejši prebivalci Vogrskega se še spominjajo, da so jo nekoč radi in pogosto igrali tako otroci kot odrasli. »Igralo se je v prostem času na travnikih, dvoriščih, vinogradih, cestah. Kjerkoli sta se dobila najmanj dva tekmovalca in je bilo pri roki nekaj škulj. Škulja je ploščat kamen, pobran iz narave, za boljši met nekoliko obdelan v okroglo obliko. Igra je zelo enostavna. Igralci škuljo mečejo in jo skušajo približati manjšemu kamnu, balinčku. Škulja, ki je bližje balinčku, ima punt. Igra se lahko posamezno, en igralec proti drugemu, lahko pa tudi v skupinah po dva ali trije. Zmaga tekmovalca oziroma ekipa, ki prva doseže 13 puntov.« pojasnjuje osnove igre Jožef Hvalica.

Pravila škuljanja so se prenašala iz roda v rod. »Škuljanje smo videli od starejših. Oče od sosedu, Pepi Slavčev je škuljal s prijatelji pri domači hiši. Na Jazbinah sem videl, ko so škuljali pri Henriku Mrljakovim, kjer so imeli tudi zuk za balincanje. Ko sem bil star 6 ali 7 let, smo igrali tudi otroci. V začetku nas je najbolj jezilo, ker so zmeraj zmagali starejši. Tako da smo tudi sami začeli trenirati, metati, celo po skritem. Eno od takih igrišč je bilo na gozdni poti za hišo. Igrali smo zmeraj dva, trije, štirje.« se svojih prvih začetkov škuljanja spominja Jožef Hvalica.

Škuljanje za zabavo, sprostitve, druženje; igralci poiščejo primerne kamne v naravi in igrajo; igrišče v tem primeru ni označeno; Vogrsko, Pr' Slavčevih (foto: Nives Hvalica, 2008).

so v sosednjih krajih za to igro uporabljali tudi škulje iz drugih materialov. Franko Arčon iz Renč pravi, da se je »v Arčonih ohranila tradicija škuljanja s pol cegla«, to je polovica zidaka, najbrž kot posledica razvitega opekarstva v Renčah in okolici. V delu Vogrskega, Kurniku, se ohranja škuljanje z lesom, škulje so narejene iz odrezkov debel.

V sosednjih vaseh imajo za različice te stare igre tudi različna imena: škuljanje, škrovanje, kagucanje.

Igra škuljanje ima pravila zelo podobna balinanju. »Škuljanje je najverjetneje predhodnica balinjanja in prav s prihodom te igre in postavitvijo balinišč ob vaških gostilnah je škuljanje počasi skoraj prešlo v pozabo,« pravi Jožef Hvalica.

Škuljanje danes

Vendar se je v zadnjih letih 20. stoletja zanimanje za škuljanje spet povečalo. Danes je škuljada prisotna na različnih družabnih srečanjih in družinskih praznovanjih, igra se za zabavo ali kot tekmovanje. Škuljanje je rekreacija, šport in druženje.

V Arčonih so leta 1996 organizirali prvi turnir v škuljanju z opeko. Organizirano turnirsko igranje med ekipami, ki je v polnem razmahu med marcem in novembrom, pa poteka od leta 2002, ko je bil na Vogrskem organiziran prvi turnir s kamnitimi škuljami. Leta 2006 je bilo ustanovljeno Športno društvo Škulja Vogrsko z namenom obujanja in ohranjanja igre škuljanje.

Na Vogrskem so igrali s kamnitimi škuljami, vendar

V Arčonih je tradicija škuljanja s polovico opeke; Renče, Arčoni (foto: Nuša Hvalica, 2014).

Društvo skrbi za ohranjanje dediščine naših krajev, zapisana so bila pravila igre in začeli so urejati igrišča za igro, treninge in tekmovanja. Člani društva skrbijo tudi za prenos znanja na mlajše generacije v okviru osnovnošolskih programov, projektov in taborov. Sodelujejo na športnih in drugih prireditvah na Osnovni šoli Lucijana Bratkoviča Bratuša Renče in podružnični osnovni šoli Bukovica ter na Osnovni šoli Ivana Roba Šempeter. Na Podružnični osnovni šoli Vogrsko tedensko izvajajo krožek škuljanja. (Arhiv ŠD Škulja).

Društvo šteje več kot 100 članov, ki so razdeljeni v sekcije (Vogrsko, Arčoni, Renče, Kurnik, Bukovica-Volčja Draga). Športno društvo Škulja čez leto organizira in izpelje več kot deset tekmovanj. Škuljanje je sestavni del dogajanja v Občini Renče-Vogrsko ob vseh praznikih, srečanjih, prireditvah. Igra predstavlja pomemben element lokalne kulturne dediščine, postala je del

identitete Občine Renče-Vogrsko, prispeva k drugačnosti, prepoznavnosti in je sestavni del turistične ponudbe. Obenem ima močno socialno in povezovalno vlogo v lokalni skupnosti. (<http://www.skulja.si/> dostop 28. 5. 2019)

Dandanes se materiali, iz katerih so narejene škulje, posodablajo. Tako se najpogosteje uporabljajo škulje iz aluminija ali iz umetnih materialov. Igra prstomet (škulje so narejene iz umetne mase — gume), je ena od različic sodobnega nadaljevanja stare tradicionalne igre. Tako vsako leto »v kotalkarski dvorani v Renčah domači organizatorji iz Športnega društva Škulja Vogrsko« organizirajo tekmovanje za slovenski pokal v prstometu, katerega se udeleži preko 110 škuljačev iz vse Slovenije. (Primorske novice, 17. 1. 2017, str. 14) Staro tradicijo igranja s kamnom, polovico cegla in lesom načrtno ohranja le Športno društvo Škulja Vogrsko.

Člani Športnega društva Škulja sodelujejo tudi na predstavitev tradicionalnih iger izven meja naše države. Tako je spomladi 2016 v Buzetu na Hrvaškem potekal prvi Mednarodni festival škuljanja, pod okriljem *The European Traditional Sports and Games Association (AEJST)*. Aprila 2018 so člani društva predstavljali škuljanje na festivalu tradicionalnih iger, ki je potekal v Španiji, v mestu Aranda de Duero. (Arhiv Športnega društva Škulja Vogrsko)

V Sloveniji se je po zgledu Športnega društva Škulja Vogrsko registriralo več

Pred tekmovanjem si igralci najprej označijo igrišča (foto: Igor Vuk, 2008).

društev, ki ohranjajo tradicijo škuljanja (Športno društvo Škulja – Barje, Športno društvo Škulja – Kagho Bilje, Športno društvo Škulja Lajše). Člani društev se povezujejo med seboj, pa tudi s člani društev izven slovenskih meja. Društva so poenotila pravila škuljanja. Organizirajo številna tekmovanja in predstavitev, tekmujejo v Sloveniji in tujini, na tekmah lokalnega značaja, za pokal Slovenije in mednarodno ligo Alpe Adria (Italija, Hrvaška, Bosna in Hercegovina ter Slovenija). Aprila 2016 je bila v Buzetu (Hrvaška) v sklopu festivala starih tradicionalnih iger odigrana prva uradna tekma reprezentanc Slovenije in Hrvaške v škuljanju. Aprila 2019 so na Dvorcu Vogrsko podpisali listino o ustanovitvi Škuljaške zveze Slovenije. V ustanavljanju je Škuljaška zveza pod okriljem Olimpijskega komiteja. (Arhiv Športnega društva Škulja Vogrsko).

Škuljanje drugod

Igra s kamnom s podobnimi pravili, a pod različnimi imeni, je poznana tudi na Hrvaškem, v Italiji, Franciji, Portugalski in Španiji.

Igralec vrže škuljo in jo skuša čim bolj približati balinčku (foto: Nuša Hvalica, 2016).

Igralec stoji v začetnem igralnem polju in meče škulje prek sredinskega polja v drugo igralno polje (foto: Igor Vuk, 2009).

Na Vogrskem je tradicija igranja s kamnitimi školjami, v sosednjih krajih so za to igro uporabljali tudi školje iz drugih materialov; Vogrsko, pod viaduktom (foto: Nuša Hvalica, 2011).

Na Hrvaškem to igro imenujejo pločkanje, školjo pa pljočka. Milivoj Piacenti iz Hrvaške Istre navaja, da najstarejši dokumenti o tej igri segajo v obdobje pred našim štetjem, najdeni naj bi bili v Alpah, V Istri imajo primerke školj, ki segajo v antično dobo. Piacenti navaja zapis poreškega škofa iz 15. stoletja, ki v svojih zapisih omenja igro pljočkanje kot zabavo ob praznikih. (Televizijska oddaja Zagrebe, dobro jutro, pljočkanje, 17. 5. 2019, <https://www.youtube.com/watch?v=fBud4oRe0tQ&feature=share>).

Tudi v italijanskem zborniku Giochi, sport tradizionali e societa je opisana podobna igra in njeni zgodovinski izvori, ki jo v dolini Valle d'Aosta imenujejo piastrelle. Zelo podobna igra LoPalet je podrobno opisana v knjigi Pierino Daudry: Lo palet. Gioco valdostano e delle terre Europee, 2008. V Španiji igro imenujejo La tanguil-la in je opisana v knjigi Juegos populares

Katera školja je bližje balinčku? Igralci največkrat razdaljo ocenijo, včasih pa je razlika tako majhna, da je potrebno natančno merjenje; Vogrsko, igrišče pri Dvorcu Vogrsko (foto: Nuša Hvalica, 2008).

y tradicionales burgaleses, 2009. Škuljanje se igra tudi v Franciji, na Portugalskem, v Bosni in Hercegovini ter Črni Gori. Društva organizirajo mednarodna srečanja igralcev teh družabnih iger, tudi z namenom ohranjanja kulturne dediščine starih iger mediteranske Evrope.

Vpis v Register nesnovne dediščine

Igra školjanje je bila 20. septembra 2016 vpisana v Register nesnovne kulturne dediščine, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije. (Ministrstvo za kulturo, opis enote nesovne kulturne dediščine. http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/Razvidi/RKD_Ziva/Rzd-02_00055.pdf, 27. 5. 2019).

Pravila školjanja

Skica igrišča:

Igralno polje	Sredinsko polje	Igralno polje
2-3 m	5-10 m	3 m

Lesene školjice so označene z barvami in številkami, da jih igralci lažje prepoznajo; Vogrsko, v Kurniku, domači Leban (foto: Nuša Hvalica, 2017).

Igrišče mora biti pred tekmo ustrezno označeno (lahko z vrvico, trakom ali drugače ...). Podlaga je lahko različna (travnata, peščena ...).

Balin je predmet, navadno iz materiala kot školje. Je manjši od školje in je okrogle oblike (ali čim bolj podobno krogli). Balin se meče v igralno polje.

Škulja je navadno iz kamna, lahko pa je tudi iz opeke, plastike aluminija ali lesa. Je poljubne oblike, velikosti in teže.

Osnovna pravila

- Za prvo metanje balina se žreba, način žreba določijo igralne ekipe. Prva meče balin ekipa, ki je dobila žreb. V nadaljevanju igre balin meče ekipa, ki je v zadnji igri dosegla točko/e.
- Če ekipa dvakrat vrže balin izven igralnega polja, ga tretjič postavlja nasprotna ekipa, vendar ne bližje od 50 cm od zunanjega roba igralnega polja. Da je balin izven igralnega polja, pomeni tudi, če je pred prvo igralno črto. Enako velja za razveljavitev igre, če je med igro balin izbit nazaj v sredinsko polje.
- Igralec stoji v začetnem igralnem polju in meče školje preko sredinskega polja v drugo igralno polje.
- Če igralec stopi na črto igralnega polja, se šteje za prestop in se školjo izloči. V kolikor se prestopi ponavljajo in med igralci ne pride do dogovora, se pokliče sodnika, ki nadzoruje potek igre.
- Prvi meče školjo član ekipe, ki je dobil žreb, nadaljuje član nasprotne ekipe, dokler njihova školja ne prevzame toč-

Sotekmovalci si med seboj pomagajo z nasvetom, kam je smiselno metati školjo; Vogrsko, park ob Podružnični osnovni šoli Vogrsko (foto: Nuša Hvalica, 2009).

Tekmovanja so tudi mednarodna; Renče, Arčoni (foto: Nuša Hvalica, 2016).

- ke – to pomeni, da je bližje balinu.
- Točko ima škulja (ali več škulj), ki so bližje balinu od nasprotnikove najbližje škulje.
- Veljavna je tudi škulja v celotnem sredinskem polju ne glede, ali je v to polje vržena ali se vrne iz igralnega polja.
- Če je škulja vržena izven stranskega ali zadnjega roba igralnega polja in pade v igrišče, se ta škulja odstrani z igrišča.
- V primeru, da se škulje nasprotnih ekip dotikajo balina, se igra izmenično, dokler se stanje ne spremeni. Najprej mora igrati ekipa, ki je imela prva škuljo na balinu oziroma ki ni zadnja metala. Dotik se enako vrednoti ne glede, koliko pokriva balina. Ko nobena ekipa nima več škulj in ostanejo škulje v dotiku z balinom, se igra konča brez točk za obe ekipi.
- Če je med igro balin izbit iz igralnega polja, se igra razveljavi in se balin ponovno meče. Igra se začne znova v isto igralno polje – to pomeni, da velja prvo pravilo metanja balina.
- V primeru, da je izbit balin in je ena ekipa že uporabila vse škulje, se neodigrane škulje druge ekipe štejejo za točke.

- Če prvi igralec vrže škuljo izven igralnega polja in se enako zgodi nasprotnikovemu igralcu, igra ponovno prvi igralec.
- Škulje se med igro lahko zamenja, vendar pred metanjem balinčka.
- Že odigrana škulja se z drugo ne zamenja, četudi je razbita. Upošteva se njen največji kos, manjše razbite dele se odstrani z igrišča.
- Med igro se ne sme popravljati oz. spreminjati obstoječe označbe igrišča. V primeru, da se med igro s škuljo premakne rob igrišča ali ga zemlja pred vrženo škuljo premakne, se ponovno postavi rob igrišča v predhodno stanje.
- Med metanjem morajo igralci nasprotnih ekip stati izven igralnega polja.
- Zmaga ekipa, ki prva doseže 13 točk. Po dogovoru pred tekmo se lahko zmaga določi tudi z manj točkami.
- Pravila se lahko delno spremenijo glede na vrsto materiala škulje (kamen, aluminij, les, zidak).
- Vse nepredvidene situacije se rešujejo z dogovorom ekip. Če do dogovora ne pride, odloča sodnik ali sodniška ekipa. Spletni vir 2 (<http://www.skulja.si/>, dostop 27. 5. 2019) in Arhiv Športnega društva Škulja.

Zapisana pravila veljajo za tekmovanja. Pri škuljanju za zabavo in druženje se igralci lahko dogovorijo za prilagoditve. Tako, kot se je to počelo nekoč. •

 Nives Hvalica
Vir: Goriški letnik – Zbornik Goriškega muzeja

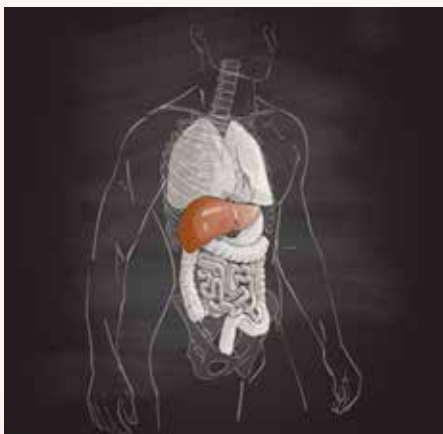
 Nives Hvalica, Nuša Hvalica, Igor Vuk

Jetra, razstrupljevalec telesa

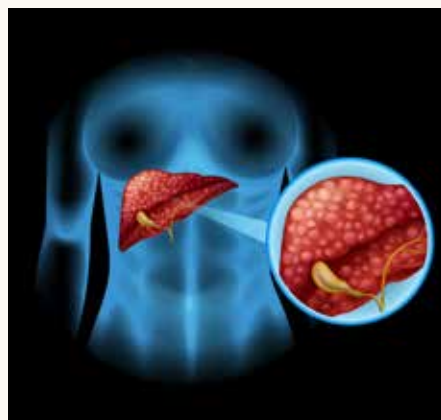
Jetra so naš največji notranji organ in glavni razstrupljevalec telesa. V njih poteka razgradnja številnih metabolitov (stranskih produktov presnove), sinteza beljakovin in proizvodnja biokemičnih spojin, potrebnih za prebavo in rast. Poleg tega so jetra dodatni prebavni organ, ki proizvaja žolč. Žolč je tekočina, ki vsebuje holesterol in žolčne kisline, ki pomagajo pri razgradnji maščob. Žolč sodeluje pri prebavi tako, da emulgira maščobe v manjše maščobne kapljice, s čimer je olajšan njihov prehod iz prebavnega trakta v kri. Zelo specializirano tkivo jeter, sestavljeno iz večinoma hepatocitov (jetrnih celic), uravnava številne biokemijske reakcije, vključno s sintezo in razpadom majhnih in zapletenih molekul, od katerih so mnoge potrebne za normalne vitalne funkcije. Jetra imajo tako približno 500 različnih funkcij.

Hepatociti so odgovorni za tvorbo številnih beljakovin v telesu, ki imajo različne funkcije, vključno s faktorji strjevanja krvi in albuminom. Ta je pomemben zaradi svojih sposobnosti vezave vode, s čimer prispeva k uravnavanju osmotskega tlaka krvi in s tem tudi njenega volumna. Jetra so odgovorna tudi za proizvodnjo holesterola, trigliceridov in ogljikovih hidratov, saj v njih poteka pretvorba glukoze (krvnega sladkorja) v glikogen (oblika uskladiščene glukoze), ki ga telo shranjuje tako v jetrih kot v mišičnih celicah.

Jetra igrajo pomembno vlogo pri razstrupljanju telesa s pretvorbo amonijaka, stranskega produkta metabolizma, v sečnino, ki jo z urinom izločajo ledvice. Jetra razgrajujejo tudi zdravila in strupe, vključno z alkoholom. Poleg tega so v jetrih shranjeni tudi vitamini in druge kemične spojine, ki jih telo potrebuje kot osnovne gradnike. Sem spadajo:

- vitamin B12
- folna kislina
- železo, potrebno za izdelavo rdečih krvnih celic
- vitamin A za vid
- vitamin D za absorpcijo kalcija
- vitamin K za pomoč pri strjevanju krvi

Jetra so velik organ, zato se simptomi boleznij pojavijo šele, ko je poškodovanega veliko jetrnega tkiva. Simptomi so seveda odvisni tudi od vrste jetrne bolezni. Vnetje zaradi hepatitisa se kaže z bolečinami v desnem zgornjem kvadrantu trebuha, slabostjo in bruhanjem. Enake simptome lahko opazimo tudi pri ljudeh z žolčnimi kamni. Pri zlatenici se pojavi rumeno-oranžni odtенок kože, ker jetra ne morejo presnavljati bilirubina (produkt razgradnje starih rdečih krvnih celic). V primeru, da jetra ne morejo proizvajati faktorjev strjevanja krvi v ustreznih količinah, lahko pride do krvavitev oziramo hitrega pojava modric. Utrujenost, šibkost, izguba telesne teže in hitra upehanost se lahko pojavijo zaradi upada mišične mase, do katerega lahko pride zaradi nezmožnosti jeter za sintezo ustrezne količine beljakovin. Povišana raven amonijaka v krvi, do katere lahko pride zaradi nepravilnosti v njegovi presnovi, se kaže kot zmedenost in zaspanost. Visoka koncentracija tega metabolita pripelje do možganske encefalopatije (motnje v delovanju možganov), ki se v začetni fazi kaže kot zmedenost, lahko pa v končni

fazi pripelje do izgube zavesti in kome.

Vzroki za pojav zgoraj navedenih simptomov so različni. Ker so jetra odgovorna za prebavo maščob, lahko uživanje prevelikih količin hrane, bogate z maščobami, preobremeni jetra in jih moti pri opravljanju drugih funkcij. Debelost je tako povezana z maščobnimi boleznimi jeter, med katere spada nealkoholna zamaščenost jeter. Pri tej bolezni pride do prekomernega nalažanja maščobe na jetrno tkivo, kar ogrozi normalno jetrno funkcijo. Nealkoholna zamaščenost jeter je najpogostejša jetrna bolezen v zahodnem svetu, ki se lahko razvije v nealkoholni steatohepatitis, ta pa lahko vodi tudi v jetrno cirozo. Vzdrževanje normalne telesne mase in prehranjevanje z zdravo, uravnoteženo prehrano so glavni dejavniki pri ohranjanju zdravih jeter. Za ohranitev normalnega delovanja jeter moramo omejiti tudi vnos alkohola, saj pri njegovi presnovi nastajajo strupeni stranski produkti, kot so acetaldehid in prosti radikali. Priporočljivo se je torej držati smernic in omejiti vnos alkohola na eno enoto na dan za ženske in do dve enoti na dan za moške. Poleg debelosti in alkohola imajo velik vpliv na zdravje jeter tudi zdravila in prehranska dopolnila. Večina zdravil, ki so dostopna na trgu, je varnih za jetra, a nekatera imajo večji potencial, da jih v procesu presnove poškodujejo, sploh pri ljudeh, ki so za to bolj dovzetni. Za taka zdravila pravimo, da so hepatotoksična. Nevarno je lahko tudi pretiravanje z vitamini in minerali. Preveč železa ali vitamina A lahko vodi v jetrno okvaro, zato se dodajanje teh elementov v prehrano odsvetuje, če ne gre za pomanjkanje.

Samozdravljenje motenj funkcij jeter najpogosteje povezujemo z »razstrupljanjem« telesa. Človeško telo je med evolucijo že samo razvilo učinkovite mehanizme za odpravo strupov, na katere pri zdravih posameznikih ne moremo bistveno vplivati. V sistem razstrupljanja telesa so vključena jetra, ledvice, prebavila, koža in pljuča. Zavedati se moramo, da samo z uživanjem zdravil in prehranskih dopolnil iz rastlin ne moremo pričakovati čudežev. Edina pot do zdravih jeter je sprememba življenjskega sloga, s katerim pa ne bomo ohranjali le zdravih jeter, pač pa tudi vseh ostalih organov v telesu. •

in Tine Rovar

Jogijski namig – položaji, ki pomagajo pri zdravem delovanju jeter

Ni potrebno posebej poudarjati, da so zdrava jetra pogoj za dobro počutje celotnega telesa. Za njihovo dobro delovanje je nekaj prehranskih nasvetov že zapisanih v prispevku pred tem, z zavestnimi, pazljivimi in počasnimi jogijskimi vajami pa lahko stopimo še korak bližje zdravju.

Zasuk

Zasuki trupa so sestavni del vsake jogijske vadbe. Z njimi namreč pomagamo pri razstrupljanju in hidraciji telesa, izboljšamo prožnost hrbtenice in sprostimo napetosti, ki jih čutimo zaradi slabše telesne drža.

• Sedeči zasuk

Položaj lahko začnemo v udobnem sedečem položaju (»po turško«, pol-lotos...). Pazimo, da sta obe sedni kosti v stiku s podlago. Z vdihom položimo dlan na nasprotno koleno, z izdihom se začnemo počasi in previdno spuščati v zasuk. Pogled usmerimo v smer zasuka in ob tem ohranjamo ravno hrbtenico. Če želimo poglobiti zasuk, lahko z levim stopalom stopimo čez pokrčeno desno nogo in šele nato sukamo trup (kot prikazuje fotografija spodaj). V vsakem primeru zasuk zadržimo za vsaj osem globokih vdihov in izdihov skozi nos, nato vrnemo najprej pogled in šele zatem celoten trup v nevtralen sedeči položaj. Zasuk ponovimo še na drugi strani.

• Stoječi zasuk

Položaj začnemo v stoječem položaju. Težo prenesemo na levo nogo, z desno pa stopimo daleč nazaj v izpadni korak. Boke spustimo nižje, a vseeno poskrbimo, da nas pokrčena leva noga drži v močnem in stabilnem položaju. Roke iztegnemo visoko proti stropu, nato sklenemo dlani v molitveni položaj. Z izdihom začnemo trup sukati v levo – desni komolec odložimo na zunanji rob leve stegenske mišice. S pritiskom dlani reguliramo moč zasuka in ob tem pazimo, da ne prenašamo celotne teže trupa na komolec in posredno na stegno. Ta položaj zopet zadržimo za vsaj osem globokih vdihov in izdihov skozi nos. Zasuk sprostimo, stopimo z desnim stopalom ob levega in ponovimo na drugi strani.

Poza loka

Poza loka razteza, stimulira in krepi jetra. Začetni položaj je ležeči na trebuhu. Z vdihom poskušamo istočasno dvigniti trup in noge. Z dlanmi se primemo za pete ali gležnje – roke tako tvorijo izgled vrvice loka, ukrivljeno telo pa lok. Položaj zadržimo, kolikor dolgo lahko oziroma dokler nam asana nudi prijeten razteg. Nato opustimo oprijem rok, noge in trup spustimo nazaj v stik s podlago in ostanemo v

ležečem položaju še za nekaj vdihov.

Opozorilo: vseh opisanih vaj ne izvajamo brez predhodnega ogrevanja hrbtenice. Prav tako ne izvajamo zasukov, če imamo težave s hrbtenico in zdrsi diskov ali druge bolečine. Po opravljenih vajah spijemo kozarec mlačne vode, da tako pomagamo telesu pri razstrupljanju.

Prijetno in zdravo vadbo želim. •

✍ in 📷 Hana Šuligoj

Cvetka Ipavec

Projekt SOPA

(Skupaj za odgovoren odnos do pitja alkohola) tudi na Goriškem: »Vedno izhajamo iz udeležencevih potreb, želja in tudi ciljev, zagotoviti pa mu moramo predvsem občutek sprejetosti.«

Če v Sloveniji na praznovanju zavr- nemo nazdravljanje z alkoholom, se družba že čudi, a ko pride do resnejših posledic takšne alkoholu prijazne kulture, je ta tematika še vedno tabu.

V Sloveniji namreč prevladuje mokra kultura. To pomeni, da je za našo državo značilna visoka toleranca do pitja in opi- janja ter posledic, prav tako pa je dostop- nost alkohola zelo velika. Skoraj polovica Slovencev namreč pije čezmerno, a se tega ne zaveda. Registrirana poraba alkohola je leta 2016 v Sloveniji znašala 10,5 litra čistega alkohola na prebivalca, starega 15 let ali več, v letu 2018 pa 9,99 L čistega alkohola. Za primerjavo – svetov- no povprečje registrirane porabe alkohola je 6,4L, evropsko pa 9,8 L čistega alkohola na prebivalca, starega 15 let ali več. Po obsegu posledic zaradi škodljive rabe alkohola smo Slovenci v svetovnem in evropskem vrhu.

Prav zaradi tega je NIJZ leta 2016 vzpo- stavil projekt SOPA- Skupaj za odgovoren odnos do pitja alkohola. Projekt temelji

na izhodišču, da je vsako pitje alkohola lahko škodljivo in da je treba posameznike ozaveščati na vseh ravneh delovanja in bivanja v družbi. Osnovni namen projekta SOPA je zmanjšati tvegano in škodljivo pitje alkohola pri odraslih prebivalcih Slovenije ter vzpostaviti odgovoren odnos do alkohola. V projektu na Goriškem so- deluje več deležnikov iz zdravstvenega in socialnega sektorja ter nevladnih organi- zacij; NIJZ kot nosilec projekta, svetovalka in psihologinja Centra za krepitev zdravja Nova Gorica (CKZ), referenčne med. se- stre, patronažne med. sestre in zdravniki ZD Nova Gorica ter socialne delavke CSD Nova Gorica.

Strokovnjaki posameznikom, ki imajo težave s prekomernim uživanjem alko- hola, nudijo strokovno pomoč v obliki individualnega svetovanja. S podporo pri opuščanju tvegane in škodljivega pitja alkohola, lahko posameznika posredno zaščitijo pred potencialno izgubo zaposli- tve zaradi težav, povezanih z alkoholom. V primeru brezposelnosti pa, s podporo pri opuščanju čezmernega pitja alkohola, posameznika posredno podprejo za izhod na trg delovne sile.

Tanja Makarovič, profesorica zdravstvene vzgoje in izvajalka svetovanja v CKZ Nova Gorica: »Tako kot pri alkoholu tudi pri drugih področjih spreminjanja vedenja (npr. pomoč pri opuščanju kajenja ali pomoč pri spreminjanju prehranjevalnih navad) je pomembno da z udeležencem ustvarimo prijeten in zaupen odnos. Vedno izhajamo iz njegovih potreb, želja in tudi ciljev, zagotoviti pa mu moramo predvsem občutek sprejetosti. V pro- jektu SOPA, pri obravnavi udeležencev, sledimo elementom motivacijskega pogovora. Pomembno je, da udeleženec že v začetku obravnave sam oceni kakšna je njegova pripravljenost za spremembo in kako se mu zdi pomembno, da nekaj spremeni. Na podlagi njegove motivacije pa skozi strokovno zastavljen pogovor in svetovanje, okrepimo moč uporabnika, da sam vložil kar čim več energije v doseganje želenih sprememb.«

Za več informacij o projektu SOPA in vklju- čitvi vanj, pokličite v CKZ Nova Gorica: 05 33 83 289 (Tanja).

Meje manj tveganega pitja alkohola - ne več kot:

Velja za: zdrave odrasle osebe

Ne velja za: otroke in mladostnike, nosečnice in doječe matere, poklicne voznike, bojne, ...

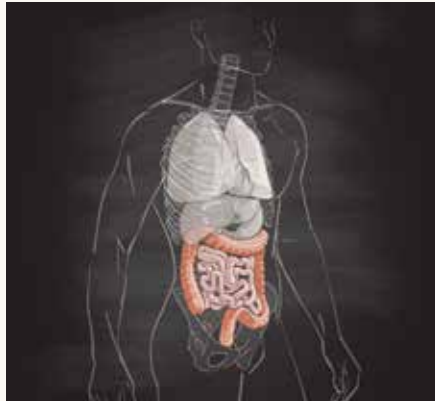
*Ob vseh navedenih količinah naj bi bili vsaj en dan v tednu povsem brez alkohola.

Vsako leto umre **650 oseb**, **43 %** prebivalcev pije čez meje.

WWW.SOPA.si

Marec, mesec boja proti raku debelega črevesa in danke

Program Svit deluje od leta 2009 in je namenjen prebivalcem v starosti **od 50 do 74 let**. Cilj Programa Svit je pravočasno odkriti predrakave spremembe in raka na debelem črevesu in danki. Sodelovanje v Programu Svit krije Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, zato vabljenim **ne predstavlja dodatnih stroškov**. Za kakršnokoli vprašanje glede sodelovanja v Programu Svit so na voljo naslednji kontaktni podatki: Svitova kontaktna točka v zdravstvenem domu, elektronski naslov svit@nijz.si ali telefonska številka 01/620 45 21. Več o Programu Svit se najde na spletni strani www.program-svit.si.

Kot lokalno posebnost bi izpostavili redne obiske našega ambasadorja g. Vojka Čermelja v Splošni bolnišnici Nova Gorica. Ambasador motivira paciente, ki čakajo

na kolonoskopski pregled ter v pogovoru z njimi zmanjšuje nepotreben strah pred samo preiskavo.

Brez kajenja bo več življenja!

Glede porasta bremena raka med populacijo (v Sloveniji več kot 15.000 novih primerov letno) moramo izboljšati tudi druge aktivnosti v smeri omejevanja pojavnosti raka, zato nikakor ne smemo pozabiti na **kampanjo proti raku pljuč med ženskami**.

Rak pljuč je resen javno zdravstveni problem in sodi med najpogostejše vrste raka. Pojavnost novih primerov na letni ravni v Sloveniji je blizu 1300 primerov (oba spola) in je med petimi najpogostejšimi raki. **Več kot 80 % primerov povzroča kajenje**. Umrljivost je še vedno visoka. Res, da je petletno preživetje v zgodnjih stadijih raka IA in IB visoka, tudi 60-75 %, a le okrog 16 % rakov pljuč odkrije-

jo v ozdravljivi fazi. Žal, skoraj polovica bolnikov ob odkritju pljučnega raka ima že oddaljene metastaze, zato je povprečno 5-letno preživetje bolnikov s pljučnim rakom že vrsto let nizko – okrog 12 %, a se v zadnjem obdobju izboljšuje – proti 18 %. To je posledica boljše diagnostike in zdravljenja (kirurško, radioterapija, kemoterapija, tarčna zdravila in predvsem nove imunoterapije).

Med simptome (ki, žal, niso značilni samo za tega raka) sodijo težko dihanje, nepojasnjeno hujšanje, krvav izpljunek, suh kašelj, pogoste pljučnice, utrujenost. Zgodnje odkritje te oblike raka je ključno, zato potrebujemo ozaveščenost na vseh ravneh, kajti primeri potrebujejo hitro obravnavo v specializiranih centrih. Presejalnih testov za zgodnje odkrivanje še ni. Zato moramo odločno pristopiti s kampanjo, sploh za mladostnike in ženske, da bi zmanjšali hudo in škodljivo navado – kajenje tobaka.

Očitno je, da se pri slovenski moški populaciji pojavnost raka pljuč zmanjšuje, medtem ko pri ženski populaciji pojavnost

precej narašča. Medtem ko je pred tridesetimi leti razmerje

Zato priporočamo EVROPSKI KODEKS PROTI RAKU, saj že **prvi nasvet** veleva NE KADI. Sicer v dvanajstih korakih in nasvetih, upošteva preproste nasvete glede našega vsakdanjega odgovornega ravnanja, lahko **vsí skupaj zmanjšamo breme in pojavnost raka do 50%**.

Povezava: <https://www.dropbox.com/s/b0p80jsvxkbgri7/Proti%20Raku-TV-audio.mp4?dl=0> •

Za več informacij:
Marko Vudrag, Društvo ko-RAK.si,
NIJZ OE Nova Gorica

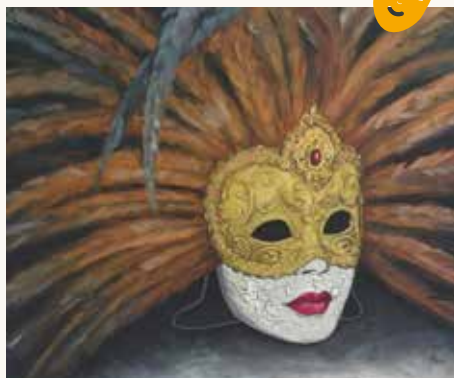
✍ in 📷 Kristina Brovč Jelušič,
NIJZ OE Nova Gorica

Predavanje o inkontinenci

V sredo, 12. februarja, smo v okviru **Krajevnega odbora Rdečega križa Renče** gostili **Barbaro Venier, dr. med. spec. ginekologije in porodništva**.

Predavateljica je spregovorila o kili pri moških in ženskah, spuščeni rodil in posledično težavah z inkontinenco. Povedala je, da vzroki za opisane težave niso nujno povezani s starostjo človeka. Nastopijo lahko v različnih obdobjih našega življenja, res pa je, da so povezani s procesom staranja zaradi popuščanja vezivnega tkiva. Večje tveganje za opisane težave imajo ljudje s prekomerno telesno težo, ljudje, ki so izpostavljeni težjemu fizičnemu delu, oboleli s kroničnim kašljem ali ženske z več porodi in večjo težo novorojenca.

Jana Dolenc

Preventivno delovanje, ki ublaži naštetih težav, je redno izvajanje vaj za krepitev medeničnega dna, tako imenovanih Keglovih vaj. Izvajati bi jih morale tako ženske kot moški. Pozorni moramo biti tudi na pravilno dvigovanje bremen, pri čemer preprečimo direktno obremenitev križnega dela hrbtenice. Pomembni so tudi drugi dejavniki: ohranjanje normalne telesne teže, zdravljenje kroničnih obolenj (npr. kašlja) ...

Urinska inkontinenca je pogost, vendar obvladljiv pojav. Poznamo dve vrsti inkontinence: stresno in urgentno inkontinenco. Dr. Venierjeva je povedala, da včasih specialisti priporočajo kirurški poseg. Znani so sodobni posegi, ki jih opravijo lasersko, kar velja zlasti za blage oblike inkontinence. Z operativnim posegom se odpravi samo stresna urinska inkontinenca. Urgentna inkontinenca se zdravi z zdravili ali z elektrostimulatorji.

Predavateljica priporoča čimprej obisk zdravnika ob zaznavanju opisanih težav. •

✍ Alenka Vodopivec
📷 Arhiv KO RK Renče

Majda Klančič

Helena Kenda

Dogodki v Društvu upokojencev Renče

1. Za zaključek leta 2019 smo 7. decembra priredili novoletno srečanje upokojencev. Udeležba je bila velika. Za prijetno in sproščeno vzdušje je poskrbel **ansambel Flaškon** z Vogrskega. V pomoč so mu bile tudi nekatere naše simpatične upokojenke. Na koncu prireditve nas je obiskal eden izmed dobrih decembrskih mož – Božiček s spremstvom. Vsako upokojenko je obdaril s skromnim darilcem, izdelanim v delavnicah **Društva upokojencev Renče**.

2. Decembra smo v predprazničnih dneh obiskali vse naše upokojenke, ki so nastanjene v domovih upokojencev v Podsobotinu, Novi Gorici, Arčonih in na Gradišču nad Prvačino. Najbolj so jih zanimale novice iz domačega kraja in klepet o tem in onem. Obiskov in skromnih daril so bili zelo veseli, saj smo jim vsaj za nekaj uric polepšali dan.

3. V novem letu smo ponovno začeli z ustvarjalnimi delavnicami, telovadbo ter dvakrat tedensko med 18. in 20. uro tudi z različnimi družabnimi igrami (šah, igranje kart: remi, briškula, tarok itd.).

[in](#) [DU Renče](#)

Marica Kobal

Delovanje Društva upokojencev Vogrsko v letu 2019

Društvo upokojencev Vogrsko šteje 157 članov. Članstvo se iz leta v leto spreminja, nekaj malega beležimo tudi izpisov, predvsem starejših, in sicer iz raznoraznih vzrokov.

Člani upravnega odbora društva smo med letom na sejah pregledovali dospelo pošto, se dogovarjali o aktivnostih društva

Lidija Gruntar

in o aktualnih dogodkih v lokalni ter širši skupnosti. Seznanjali smo se z navodili, informacijami in ponudbami, ki jih je društvo prejelo tako od različnih organov v republiki in občini kakor tudi s strani raznih agencij.

Redno smo se odzivali na sestanke s strani Občine Renče-Vogrsko. Zadovoljivo je bilo sodelovati tudi z ostalimi društvi v kraju kakor tudi z društvi upokojencev v KS Bukovica-Volčja Draga in KS Renče. Dobro sodelujemo tudi s Podružnično osnovno šolo Vogrsko, saj nam tamkajšnji učenci pod mentorstvom učiteljic vsako leto ob novoletnem srečanju upokojencev pripravijo zanimiv in pester program. V juniju smo organizirali izlet na Dolenjsko. V majhni vasi pri Mirni Peči smo si ogledali domačijo Lojzeta Slaka, slovenskega harmonikarja in ljudskega godca. V kraju Šentjur pri Mirni Peči pa prav tako rojstno hišo Toneta Pavčka, enega najbolj prepoznavnih slovenskih pesnikov. V juniju se je precej članov udeležilo zanimivega in poučnega pohoda okrog Vogrščka, ki je bil sicer organiziran prvič, a verjamemo da ne zadnjič. Avgusta je bilo

na Dobrovem v Goriških brdih organizirano srečanje upokojencev severne in južne Primorske, ki se ga je udeležilo kar nekaj naših članov. V oktobru smo obiskali zeliščni vrt v Šmihelu, katerega lastnica je domačinka **Nadja Gregorič**, in se sprehodili med številnimi dišavnicami, zdravilnimi zelišči in plodovi. Gostiteljica nas je seznanila o vzgoji in uporabi zdravilnih in drugih zelišč. Tudi na športnem področju so naši člani uspešni, in sicer smo se udeležili upokojenskih športnih iger, kjer je bilo doseženo odlično 2. mesto v balinanju za ženske. V navadi je, da konec leta s skromno pozornostjo obdarujemo naše člane, starejše od 80 let. Kot vsako leto, smo se tudi lanskega decembra zbrali na novoletnem srečanju, na katerem so nas z nastopom razveselili učenci **Podružnične osnovne šole Vogrsko**, pa tudi že nepogrešljivi »humoristki« **Katarina in Damjana**.

Poudariti je treba tudi, da se člani redno udeležujemo raznih dogodkov, ki se odvijajo v samem kraju in tudi izven. •

in Mirjam Šušmelj

Smučarski dan na Zoncolanu

Novo leto je prineslo tudi novo društvo v občini, **Društvo za vas**. Gre za društvo, ki želi, da ga ne bi omejevale meje znotraj občine, ampak da bi delovalo na celotnem področju. Z aktivnim sodelovanjem želi na družbenem področju povezati vse tri krajevne skupnosti in zabrisati meje, ki prevečkrat ločujejo ta majhen prostor, ki ga zajema Občina Renče-Vogrsko.

Prvi tak dogodek je bilo smučanje za vse občane. Plakati, ki so viseli po občini, so vabili na smučarski dan na Zoncolanu. Poln avtobus občanov in občank naše občine, med katerimi je bil tudi župan **Tarik Žigon**, se je 8. februarja izpred Kulturnega doma Bukovica odpravil na pot že v zgodnjih jutranjih urah. Tako so izkoristili sveže pripravljene in proste proge ter nižje temperature. Kulturni praznik so tako

tokrat športno obarvali in dodobra izkoristili sončen dan. Poskrbljeno je bilo tudi za tiste, ki smučanja še niso popolnoma vešč. Društvo je namreč organiziralo učne ure, ki jih je vodil učitelj smučanja ter tako nudil napotke za uspešno in varno smuko. Ko se je smučišče zaprlo, se je druženje z

zakusko nadaljevalo na parkirišču. Glede na pozitivne odzive si društvo prizadeva organizirati takšen dogodek tudi prihodnje leto in s prijetnim druženjem povezovati vse občane. •

in Društvo za vas

Delo RK v letu 2019

Organizacija RK je bila ustanovljena po velikih in hudih bojih pri Solferinu v severni Italiji. Na bojiščih so pustili življenja mnogi vojaki, veliko ranjencev je ostalo prepuščenih samim sebi. Kot odgovor na vojne stiske je Švicar Henry Dunant I. 1859 ustanovil organizacijo za pomoč vsem žrtvam vojn. Z leti je ta organizacija prerasla v veliko svetovno gibanje, ki združuje svetovne zveze društev Rdečega križa in Rdečega polmeseca. Razvila se je humanitarna zakonodaja, ki nudi pomoč vsem ljudem ne glede na raso, vero ... Njena načela so humanost, neodvisnost, prostovoljnost, nepristranskost, nevtralnost, enotnost in univerzalnost.

V naši vasi Rdeči križ neprekinjeno deluje že 76. leto. Na začetku je sledil svoji prvotni nalogi, pomagal je odstranjevati posledice vojne, oskrboval prebivalce z materialnimi dobrinami, osveščal glede higiene in zdravja. Potrebe po pomoči so se spremenile, dejavnosti so se razširile. Glavna naloga je danes socialna skrb za sokrajane. Sledi še program za boljše počutje starejših, osamljenih in invalidnih oseb ter sodelovanje s krajevno skupnostjo, društvu in osnovno šolo.

V minulem letu smo članice obiskale več družin, za katere smo predvideli, da potrebujejo pomoč. Tako je bilo razne pomoči deležnih 11 družin, zagotovili smo jim pakete prehrane, plačilo polonžnic, plačilo za letovanje otrok in šolske

potrebščine. V imenu štirih krajanov smo vzpostavili stik s centrom za socialno delo z namenom, da jim pomagajo pri namestitvi v domu upokojencev in pridobitvi socialne pomoči. Več družinam smo prinašali pakete prehrane. S pomočjo obveščanja krajanov s plakati smo iskali in delno priskrbeli rabljeno pohištvo za opremo doma družine z otroki. Članice smo se aktivno vključile v projekt našega občana z Vogrskega, ki se je s supom podal na pot od Dubrovnika do Pirana s pristankom v Renčah z namenom zbiranja sredstev za akcijo »Peljimo jih na morje«. V ta namen smo prispevali denarna sredstva. To pa ni bil naš edini humanitarni prispevek. Prispevali smo še za šolski sklad OŠ Lucijana Bratkoviča Bratuža ter za operaciji deklice iz Sežane in dečka Krisa. Tudi naša sodelovanja z ostalimi organizacijami v kraju so bila v znamenju dobrotelčnosti. Ob Mohorjevem in trikrat na Tržnici pod platanami smo na stojnici nudili doma-

če pecivo in ves izkupiček namenili pomoči potrebnim. Večkrat v letu smo članice obiskale krajanov s priložnostnim darilom, čestitko ali vabilom. Ob 8. marcu smo obiskale krajanke, starejše od 80 let, osamele in invalidne osebe. Spomnili smo se rojstnih dni devet-

desetletnikov, večkrat smo obiskali naše krajanov v domovih upokojencev. V tednu RK smo organizirali srečanje starejših krajanov, ki se ga je udeležilo 120 oseb. Bolne in onemogle, ki niso mogli na srečanje, smo obiskali na domu. Ob novem letu smo naše krajanov obiskali z darilom in čestitko, ki so jo izdelali učenci OŠ. Z njo so skupaj z delavci OŠ in RK zaželeli srečo in zdravje v prihajajočem letu. Praznični čas smo popestrili tudi s peko palačink za otroke ob prihodu Dedka Mraza ter prižigu lučk na renškem placu. Pozabili nismo niti na zgodovino naših krajev. Ob prvem novembru smo počastili spomin na padle v 1. svetovni vojni in položili cvetje na vsa tri vojaška pokopališča v naši krajevni skupnosti.

V minulem letu smo poskrbeli tudi za izobraževanje in zdravje naših krajanov. Organizirali smo tri predavanja, ki so bila dobro obiskana. Dvakrat so nam znanje uporabe defibrilatorja in temeljnih postopkov oživljanja podali člani ekipe prve pomoči pri Območnem združenju Rdečega križa Nova Gorica. Potekalo je tudi predavanje o boleznih prostate, ki ga je vodil zdravnik iz splošne bolnišnice Šempeter. Vzdržujemo redne stike z našimi prijatelji iz Staranzana. Med drugim smo se dvakrat srečali ob praznovanju prostovoljnih krvodajalcev v Staranzanu, naš kraj pa so obiskali ob zaključku leta. Najlepše se zahvaljujemo vsem, ki podpirajo naše delovanje in prispevajo k dobrobiti vseh naših krajanov. •

[in](#) [KO RK Renče](#)

Delo in dosežki slikarjev Društva KUL-TU-RA Renče

Leto 2019 je bilo za nas ljubitelje slikanja v **Društvu KUL-TU-RA Renče** polno lepih trenutkov, bodisi na delavnicah, kjer smo z mentorico akad. slikarko **Jano Dolenc** osvajali nova znanja, bodisi tudi na eks-temporah in razstavah. Čez leto smo namreč priredili dva mednarodna ekstempora in postavili pet skupinskih razstav. Nekaj naših članic pa se je odločilo za postavitev samostojne razstave. Te so **Miranda Leban, Helena Kenda, Estera Prinčič, Marica Kobal, Lidija Gruntar, Ida Kocjančič, Nevenka Faganeli in Cvetka Ipavec.**

Miranda Leban je po poklicu vzgojiteljica in ji kreativnost veliko pomeni. Želja po slikanju se ji je uresničila, ko se je leta 2011 vključila v našo slikarsko skupino in začela z nami ustvarjati pod mentorstvom akad. slikarke Jane Dolenc.

»Slikam zato, da potešim svoje notranje želje, ki pa so s časom postale že potreba. Najraje upodabljam naravo, nekoliko sanjsko, eterično, abstraktno. Posvečam pa se tudi figuraliki, s katero želim predstaviti pozitiven odnos do ljudi in med ljudmi.«

V letu 2019 je Miranda postavila dve samostojni razstavi – v prostorih Ljudske

Helena Petrovič

Ida Kocjančič

univerze v Novi Gorici in v Kulturni dvorani v Prvačini.

Helena Kenda se nam je pridružila pred dvema letoma. Pred tem je obiskovala tečaje risanja in slikanja pri več mentorjih: Aleksandru Peci, Klemnu Brunu, Marjanu Miklavcu ... Najraje slika v akvarelni tehniki, a se poslužuje tudi akrilnih barv.

»Slikam z radostjo in sem vesela, če se moje slike dotaknejo človekovega srca. Poslužujem se živih barv, kakršno je tudi stvarstvo okoli nas, če ga gledamo z očmi duše.«

Predstavila se nam je s samostojno razstavo v galeriji Hipermarketa Kromberk.

Estera Prinčič je veselje do slikanja gojila že v otroštvu. Prelomnica, da se je intenzivno začela posvečati slikanju, pa je bila ena naših razstav burbonk, ki se je je udeležila. Od takrat naprej je Estera članica naše slikarske skupine in Društva KUL-TU-RA.

»Iščem svoj slog in pri tem mi je v pomoč mentorica Jana. Z veseljem se udeležujem razstav in ekstempov v okviru naše skupine in na povabila drugih društev. Rada slikam krajino in briške griče, v naročju katerih sem se rodila in preživljala otroštvo in mladost.«

Samostojno razstavo je Estera postavila v galeriji Hipermarketa Kromberk.

Marica Kobal je članica naše slikarske skupine in društva KUL-TU-RA od vsega začetka. Njena slikarska pot sega v leto 1998, ko se je vpisala na univerzo za tretje življenjsko obdobje v Novi Gorici. Tečaje oblikovanja glin in slikarstva je obiskovala pri raznih mentorjih in tako vztrajno oblikovala svoj umetniški stil. V letu 2019 je Marica prejela tretjo nagrado za sliko, naslikano na ekstemporu Gorica v Italiji.

»Barve so moje prijateljice, saj z njimi preživim velik del prostega časa. Z njimi izražam svoja občutja in videnja. Moja slika nastaja postopoma z večkratnimi nanosi barve. Tako je čutiti in mestoma videti prosevanje temeljne barve skozi ostale nanose. S tem skušam sliki ustvariti globino in barvno skladnost.«

Njena samostojna razstava slik in kipov, s katerimi je upodobila svojo družino, je bila v letu 2019 na ogled v galeriji Rika Debenjaka v Kanalu.

Lidija Gruntar se je s slikarstvom začela intenzivneje ukvarjati ob upokojitvi. V okviru univerze za tretje življenjsko obdobje je izpopolnjevala svoje znanje pri različnih mentorjih. Pred enajstimi leti pa se je Lidija pridružila naši skupini in Društvu KUL-TU-RA.

»Slikam največ v akrilni tehniki, sem pa velika ljubiteljica akvarelne tehnike, s katero sem se srečala pri sedaj že pokojnem Marjanu Miklavcu. Motivi prihajajo od vsepovsod, a najraje upodabljam motive iz narave.«

Hema Jakin

V letu 2019 se je Lidija s samostojno razstavo predstavila v galeriji Hipermarketa Kromberk.

Ida Kocjančič se je s slikarstvom začela ukvarjati ob upokojitvi. Njene prve slike so nastale, ko se je pridružila društvu žena Miren-Orehovlje. Z likovnimi tečajji je nadaljevala preko JSKD Nova Gorica in izpopolnjevala svoje znanje pri različnih mentorjih. V letu 2010 se je Ida pridružila naši slikarski skupini in Društvu KUL-TU-RA Renče.

»Z veseljem se udeležujem ektempora in razstav v okviru skupine in na povabila drugih društev. Svoja dela večkrat podarim v dobrodelne namene, kar tudi mene notranje samo bogati.«

Ida se je v letu 2019 predstavila s tremi samostojnimi razstavami: V Komnu, V Opatjem Selu in v Mirnu.

Nevenka Faganeli prihaja iz Mirna, kjer živi s svojo družino. Prvi slikarski tečaj je obiskovala pri akad. slikarju Francu Golobu. Že vrsto let je Nevenka članica naše slikarske skupine, pred tem pa se je izpopolnjevala pri raznih mentorjih. Rada se udeležuje

naših ektempora in skupinskih razstav.

»Ko slikam, se prepustim vtisom narave, cvetja, sivke na Krasu, vonju dehtečih vrtnic, šumenju reke Soče.«

V letu 2019 se je Nevenka predstavila s samostojno razstavo v Opatjem Selu.

Cvetka Ipavec prihaja iz Solkana. Naši skupini se je pridružila v lanskem letu. Svoje znanje je izpopolnjevala pri raznih mentorjih preko JSKD in univerze za tretje življenjsko obdobje v Novi Gorici. Najraje slika v akrilni tehniki.

»Rada slikam tihožitja in naravo v njenih čudovitih barvah.«

Svoje slike je Cvetka v lanskem letu postavila na ogled v razstavnem prostoru kavarne Sherr v italijanski Gorici .

Izbor slik za regijsko razstavo v letu 2019 Na natečaju, ki vsako leto poteka preko JSKD za severno Primorsko regijo, je v letu 2019 sodelovalo okrog 80 slikarjev. Za regijsko razstavo je bilo od teh izbranih 27 del, med njimi so dela treh naših slikark:

- skulptura »Primež in les« Ide Kocjančič
- slika akril na platnu »Tihožitje s poso-

Majda Klančič

- dami« **Majde Klančič**
- slika olje na platnu »Obožujem« **Helene Petrovčič** •

 [Hema Jakin](#)
 [Arhiv slikarske sekcije](#)

Župnijska Karitas Bukovica 2019

Naša ŽK šteje 5 stalnih članic in 4 občasne članice, vodita nas župnik **Vojko Žakelj** in voditeljica **Irena Jejčič**, v veliko pomoč je namestnica **Marta Abram**. Prizadevamo si pridobiti informacije pomoči potrebnih krajanov in stopiti v kontakt s socialno ogroženimi družinami in krajani. Pokrivamo tudi Volčjo Drago.

Prizadevamo si biti prepoznavni tudi v širši občini, zato se udeležujemo raznih prireditev in srečanj. Naši podporniki so sokrajani, ki nam nakažejo pot do pomoči potrebnih krajanov, ki se nočejo sami izpostavljati s svojo stisko, so pa hvaležni za vsako podporo, ki jo s strani ŽK ponudimo, da jim olajšamo stisko in vsakodnevne tegobe.

V sklopu pomoči so:

- mesečni paketi pomoči
- po potrebi oblačila
- kritje stroškov osnovnih položnic

- šolske potrebščine za otroke v okviru akcije »Otroci nas potrebujejo«

Obiski starostnikov na domovih in v domovih ostarelih in upokoencev:

- dvakrat letno po razporedu sodelujemo pri maši v Domu upokoencev na Gradišču
- dvakrat letno, pred veliko nočjo in božičem, obiščemo starostnike po domovih in v domovih upokoencev; obiščemo 40 starostnikov doma in v domovih

Delovanje ŽK Bukovica:

- udeleževanje na mesečnih sestankih Goriške območne Karitas
- sodelovanje pri izvajanju dežurstva prejema in izdaje oblačil v skladišču v Novi Gorici
- zbiranje prostovoljnih prispevkov in hrane v okviru Karitas
- promocija in prodaja vstopnic za koncert Goriška dlan 2019
- sodelovanje z drugimi ŽK in Škofijsko Karitas, Občino Renče-Vogrsko, socialno službo, osnovno šolo in Rdečim križem

In še na desetine drobnih malenkosti je, ki smo jih in jih še bomo prostovoljno opravljale članice naše Karitas, po lastni presoji, z dobro voljo, v korist pomoči potrebnim, kolikor nam dopuščajo čas in druge možnosti. •

 [Župnijska Karitas Bukovica](#)

Ida Kocjančič

Župnijska karitas Vogrsko

Župnijska karitas Vogrsko je z dvanajstimi prostovoljkami tudi v preteklem letu 2019 izvajala številne aktivnosti, ki so že kar ustaljene.

V januarju smo se seznanili s celoletnimi razporedi dežurstev v skladišču Območne karitas v Novi Gorici in z načrtovanim sodelovanjem pri sv. mašah v Domu starejših Gradišče in Podsabotin. V skladišču, kjer prosilci prevzemajo pakete s prehrano in oblačili, smo sortirale in urejale podarjena oblačila, obutev in druge dobrine. V domovih starejših pa smo gibalno oviranim oskrbovancem pomagale v domsko kapelo in po maši nazaj v sobo ter pri maši sodelovale po svojih močeh. V postnem in adventnem času smo sodelavke ŽK obiskale več kot 80 starejših občanov Vogrskega, in sicer doma in v domovih upokoencev. Bolj kot skromno darilce in voščilo ob praznikih

te ljudi razveselijo klepet, prijazna beseda, spodbuda. Naša ŽK je aktivno sodelovala tudi na dobrodelni prireditvi Goriška dlan, ki ga že vrsto let v oktobru organizira Goriška območna Karitas. V tednu Karitas, ki je bil od 24. novembra do 1. decembra 2019, je bila v župnijski cerkvi sv. Justa na Vogrskem maša s posebnim poudarkom na starejših domačinih in po njej še kratko medgeneracijsko druženje pod lipo. Decembra smo obiskali domačinko ga.

Marijo Šušmelj, ki je praznovala 100 let, in ji voščili nadaljevanje lepe starosti v družbi domačih. Pred Miklavžem smo obdarovali številčnejše družine. Udeležujemo se tudi duhovnih obnov in seminarjev Karitas, ki so posebej namenjeni prostovoljcem in sodelavcem Karitas.

Po skromnih močeh skušamo pomagati socialno ogroženim, starejšim, onemoglim. Zavedamo se, da so stiske ljudi lahko

zelo hude in da je potrebno veliko poguma, da se oseba obrne na nas s prošnjo za kakršnokoli pomoč. Vedno dobrodošli. •

 Majda Šuligoj

Zmaga Prošt

Župnijska Karitas Renče 2019

Župnijska Karitas Renče šteje 20 prostovoljcev, ki delamo pod vodstvom našega župnika **Marka Kosa** in voditeljice **Zdenke Pisk**. Pokrivamo vse zaselke župnije Renče in Gradišče. Na ta način si prizadevamo pridobiti informacije in stopiti v kontakt s socialno ogroženimi krajanji in socialno šibkimi družinami.

Prizadevamo si, da je ŽK prepoznavna tudi v lokalnem okolju in širše preko mreže Karitas. Naši podporniki so Občina Renče-Vogrsko in vi župljani, brez katerih socialno šibki krajanji ne bi mogli pridobiti finančne pomoči. Krajanji in družine, ki potrebujejo pomoč, se ne izpostavljajo in nekateri neradi priznajo, da so v stiski, zato so hvaležni za vsakršno podporo, ki jim jo lahko preko ŽKR ponudimo.

Običajno gre za krajanje in družine, ki se srečujejo z brezposelnostjo, dolgotrajnimi boleznimi, invalidnostjo, ostarelostjo in socialno izključenostjo ter s svojimi nizkimi dohodki ne zmorejo pokriti osnovnih stroškov za bivanje in preži-

vetje. Nekateri krajanji živijo samo od socialne pomoči, ki jo prejemajo s strani Centra za socialno delo.

V sklopu pomoči se izvaja:

- kritje stroškov za položnice
- mesečne pakete hrane
- prejemanje oblačil v skladišču v Novi Gorici
- nabava šolskih potrebščin v okviru akcije Otroci nas potrebujejo

Obiskovanje starostnikov na domovih in v domovih upokoencev

- Sodelovali smo pri dveh svetih mašah v Domu upokoencev Gradišče in pri dveh mašah v Medic hotelu v Renčah, kjer tudi mesečno sodelujemo pri obredu podelitve svetega obhajila.
- Organizirali smo srečanje starostnikov s sveto mašo in pogostitvijo za krajanje ter starostnike, ki bivajo v Domu upokoencev Gradišče in Medic hotelu.
- Dvakrat letno, in sicer pred veliko nočjo in po Miklavžu, smo obiskali starostnike na domovih in v domovih upokoencev. V letu 2019 smo v župniji obiskali 110 starejših in invalidov ter 20 starostnikov, ki so v bolnicah ali domovih za starejše.

Delovanje Župnijske Karitas Renče

- Udeležba na mesečnih sestankih Goriške območne Karitas.
- Mesečni sestanki župnijske Karitas, kjer se pogovarjamo o tekočem delu.
- Sodelovanje pri izvajanju dežurstva pri prejemu in izdaji oblačil v skladišču v Novi Gorici.
- Udeležba na štirih izobraževanjih in enem romanju za prostovoljce Karitas.
- Izvedba promocije in prodaje vstopnic za koncert Goriška dlan 2019.
- Srečanje jubilarov, zakonskih parov, ki praznujejo okrogle obletnice poroke na zahvalno nedeljo.
- Organizacija zbiranja prostovoljnih prispevkov in hrane.
- Sodelovanje z drugimi enotami Škofijske Karitas Koper in župnijami, Občino Renče-Vogrsko, Osnovno šolo Renče, Rdečim križem in Centrom za socialno delo.

Geslo »Dobro iz vsakega srca« nas nagovarja, da ima vsak izmed nas dar, da lahko dela čudeže dobrih del. Potrudimo se v sebi poživiti sočutje, solidarnost in dobrodelnost. •

 Župnijska Karitas Renče

Obvestilo o izvajanju brezplačnih prevozov za starejše in invalide

Obveščamo vas, da Občina Renče-Vogrsko izvaja brezplačne prevoze starejših in invalidov k zdravniku, na fizioterapijo, v Splošno bolnišnico »dr. Franca Derganca« Nova Gorica, na Občino Renče-Vogrsko, na Krajevni urad Upravne enote Nova Gorica Bukovica in v trgovino v Renčah oz. Volčji Dragi (in nazaj do doma uporabnika).

Prevoze izvaja **Društvo paraplegikov severne Primorske**.

Za uveljavitev prevoza se prijavite po telefonu na št. **05/300-28-22** ali **040 543 338** (ga. **Mirjam Colja**) najmanj **sedem dni** prej, razen pri nujnih prevozih k zdravniku, kjer zadošča tri delovne dni prej.

Ravno tako je potrebno odpoved prevoza sporočiti najmanj tri delovne dni prej, v nasprotnem primeru vam bomo primorani zaračunati 4 ure šoferja (24 EUR).

Urnik prijav:

ponedeljek, torek, četrtek, petek od 8.00 do 12.00, sreda od 12.00 do 16.00.

Proste termine si lahko ogledate tudi na koledarju na spletni strani Društva paraplegikov:

<http://www.drustvo-go-para.si/prevozi>.

Začetna sredstva za brezplačne prevoze v višini 615 EUR je doniral

Konjeniški klub Soča, za kar se mu toplo zahvaljujemo.

NE
SPREGLEJTE

REPUBLIKA SLOVENIJA
UPRAVNA ENOTA NOVA GORICA

Datum: 6. 2. 2020

Zadeva:

subvencijska kampanja 2020 za oddajo zbirnih vlog za kmetijska plačila

Bliža se subvencijska kampanja 2020 za oddajo zbirnih vlog za kmetijska plačila. Pred oddajo zbirne vloge morajo nosilci kmetijskih gospodarstev predhodno poskrbeti, da so v Registru kmetijskih gospodarstev (RKG) urejeni podatki o GERK-ih (grafična enota rabe kmetijskega gospodarstva) in subjektih na kmetiji. RKG vodijo upravne enote. Upravna enota ob vnosu sprememb podatkov RKG izda nosilcu izpis iz RKG.

Na Upravnih enotah se v letošnjem letu uvaja elektronsko podpisovanje zapisnikov iz RKG.

Zaradi navedene novosti bo na upravni enoti **lahko GERK-e urejal**:

- **nosilec** kmetijskega gospodarstva ali
- **pooblaščenec, ki bo prinesel s seboj podpisano pooblastilo nosilca** kmetijskega gospodarstva, da lahko ureja te podatke v njegovem imenu.

Urejanje podatkov o GERK-ih po drugi osebi brez pooblastila ne bo mogoče. Obrazec pooblastila je objavljen na spletni strani <http://rkg.gov.si/GERK/>, pod zavihkom Register kmetijskih gospodarstev, dostopen pa je tudi na upravni enoti Nova Gorica.

Redni rok za oddajo zbirne vloge za leto 2020 bo potekal od 24. februarja do vključno 6. maja 2020, zamudni rok pa od 7. do vključno 31. maja 2020.

Glede na dosedanje izkušnje predlagamo strankam, ki želijo urediti podatke v RKG naj se predhodno naročijo na tel. št.: 33-06-190 (pisarna 12 v 3. nadstropju Upravne enote Nova Gorica). Poslujemo v času uradnih ur:

- ponedeljek in torek med 8. in 12. ter 13. in 15. uro;
- sreda med 7.30 in 12. ter 13. in 17.30 uro ter
- petek med 8. in 13. uro.

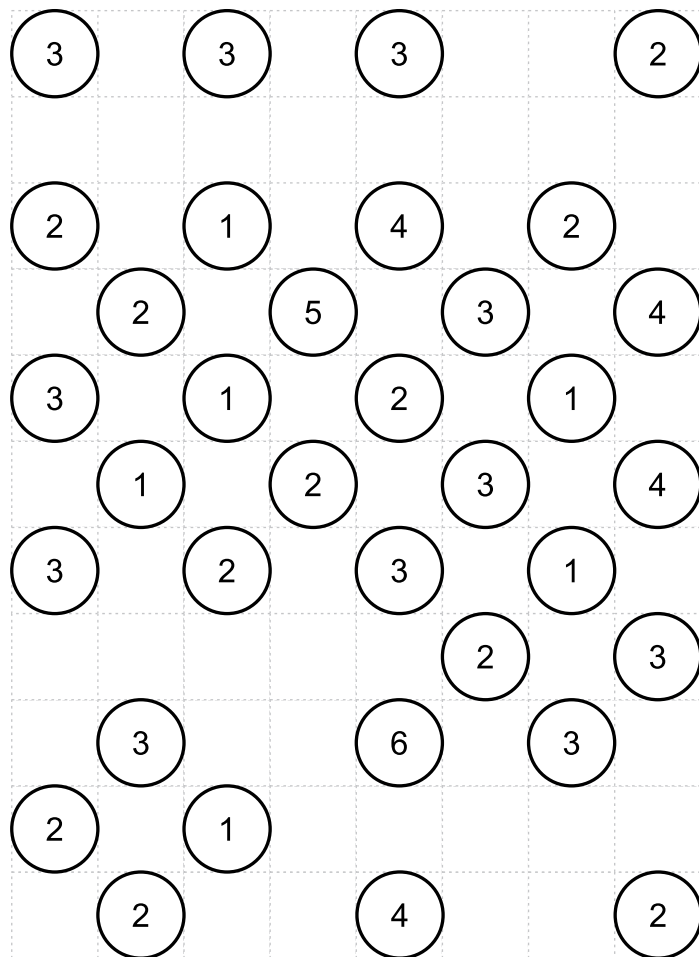
 Andrej Markočič
načelnik

Nagradna igra HASHI (mostovi)

Igra Hashi izhaja iz Japonske. Zasnovana je na pravokotni ureditvi otokov, kjer številka na otoku pove, koliko mostov iz njega izhaja. Cilj igre je medsebojno povezati vse otoke, pri čemer je potrebno upoštevati, da:

- 1. iz otoka izhajata **največ dva** in **najmanj en most**, (najmanj ena oziroma največ dve črti)
- 2. **mostov ni dovoljeno povezovati poševno**, ampak **samo vodoravno** in **navpično** (ne po diagonali),
- 3. ko so mostovi medsebojno povezani, tvorijo celoto med seboj povezanih mostov, po katerih lahko prideš do vsakega otoka,
- 4. **mostovi – črte se med seboj ne smejo križati**.

Namig: začenjam z lažjimi primeri. Vedno pogledamo tiste številke, ki so največje, in jih prve povežemo, nato povežemo vogalne številke in nato ugotovimo, kateri otočki so sami. Veliko sreče pri reševanju, upam, da boste vzeli igro za svojo.

odreži in pošlji

ime in priimek:

.....

naslov:

.....

telefon:

avtor Roland Tischer

Nagradna igra »HASHI«, NOE Wine Bar & Restaurant

Poskušajte rešiti zgornjo igro mostovi in nam jo rešeno pošljite do **1. maja 2020** na naslov: OBČINA RENČE-VOGRSKO, Bukovica 43, 5293 Volčja Draga s pripisom »Nagradna igra HASHI«. Med pravnimi rešitvami bomo izžrebali tri nagrajence. Nagrade poklanja **NOE Wine Bar & Restaurant**, Volčja Draga 43 D, 5293 Volčja Draga

NAGRAJENCI ZA PRAVILNO REŠITEV NAGRADNE IGRE »HASHI«, SNG NOVA GORICA IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE:

Izmed prispelih pravilno rešenih rešitev so bili izžrebani:

1. **Nina Jug**, Renče
2. **Agata Ožbot**, Volčja Draga
3. **Nika Mozetič**, Renče

Čestitamo. Izžrebani nagrado prevzimate v sprejemni pisarni občine Renče-Vogrsko, pri ga. Anji Nikolavčič.

Roland Tischer

Sem Roland Tischer, star 48 let in doma iz Volčje Drage. V prostem času rad zaigram na klavir in harmoniko, moja velika strast pa je enigmatika.

Naši občani so možgane lahko dolgo urili z vsebinskimi križankami. Najprej se mi je porodila misel, da bi lahko k temu dodali še kakšno miselno igro. In tako sem začel s številčnim sudokujem in nadaljeval s črkovnim. Da bi stvar še malce popestrili, sem ponudil igro Hashi, ki našim občanom prinaša tudi priložnostne nagrade.

Pri sudokuju sem šel dalje in sedaj objavljam novo igro – jigsaw sudoku, ki je precej drugačen od klasičnega, a vseeno zelo zanimiv in ne tako zelo preprost, kot se morda sprva zdi. S svojimi miselnimi igrami tako pomagam Uredniškemu odboru, da občanom v Občinskem listu ponudi tudi trening za možgane, s katerim si krajšajo prosti čas.

Igre ste vzeli za svoje in padla je ideja o tekmovanju v enigmatiki. Upam, da se nas nabere čim več, da skupaj preživimo čudovit dan, poln zabave in miselnega treninga. •

Roland Tischer
 Osebni arhiv

OBJAVA REKLAMNIH OGLASOV

V Občinskem listu lahko objavljate reklamne oglase.

Cenik reklamnih oglasov:

2 strani	297 x 210 + 4 mm dodatka za porezavo	400 EUR
1 stran	297 x 210 + 4 mm dodatka za porezavo	250 EUR
1/2 strani	186 x 132 mm	150 EUR
1/4 strani	91 x 132 mm	100 EUR
1/8 strani	91 x 64 mm	60 EUR

(Cene so brez DDV.)

Oglasi morajo biti pripravljene v formatu EPS, Ai ali v visokoresolucijskem PDF-ju, v CMYK-barvnem prostoru, slikovni del 304 dpi in tekst v krivuljah. V kolikor gre za celostranski oglas, mora ta vključevati še 4 mm dodatka za porezavo (Bleed 4 mm).

NAVODILO ZA POŠILJANJE PRISPEVKOV

Članke za objavo v Občinskem listu je treba poslati na naslov:

obcinsko.glasilo@rence-vogrsko.si s pripisom »ZA OBČINSKI LIST«.

- Tekst naj bo pisan v formatu »Microsoft Office Word«.
- Fotografije naj bodo v formatu JPG, PSD ali TIF in v čim boljši resoluciji, ločene od teksta.
- Tekst in fotografije naj bodo v e-mailu pripete kot »Pripone«.
- Teksti in avtorji fotografij naj bodo podpisani s polnim imenom in priimkom.
- Nepodpisanih tekstov ne bomo objavljali.
- Če so prispevki preveliki (datoteka presega 10 MB), naj se prispevek pošlje v več delih.
- **Prosimo, da se držite rokov oddaje prispevkov (naslednjič do 1. maja. 2020)!**

jigsaw sudoku

1				
		2	5	
	5	3		
				2

avtor Roland Tischer

OBČINA RENČE-VOGRSKO

Svinjska ribica v listnatem testu

Hrana ima poseben čar, saj pričara široko paleto občutij. Največja pohvala in zadovoljstvo pa sta, ko so krožniki prazni in obrazi nasmejani in zadovoljni.

Sestavine:

- 2 kosa svinjske ribice
- sol
- poper
- timijan
- majaron
- 2 žlici olja
- 25 dag listnatega testa
- 1 jajce

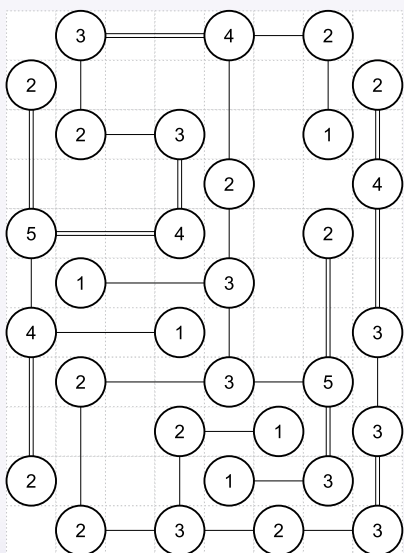
Priprava:

Svinjsko ribico najprej posolimo, popopravimo, dodamo timijan, majaron in jo enakomerno popečemo na olju z vseh strani. Nato jo ohladimo. Listnato testo razvaljamo 3-4 cm na debelo in na sredino položimo popečeno ribico. Z obeh strani jo zavijemo in stisnemo tako, da se testo oprime ribice. Vse skupaj premažemo z jajcem in prebodeemo z vilicami. V ogreti pečici pri 190 °C pečemo približno 45 minut.

Zraven paše kuhana zelenjava, dušen grah, bučke in še bi lahko naštevala. Prepustimo se domišljiji.

Dober tek •

- ✍ Renata Tischer
- 📷 Roland Tischer

REŠITEV IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

PRILOŽNOST ZA UMOVADBO!

Kmalu pričnemo s tekmovanjem iz miselnih iger.

Občina Renče Vogrsko in Uredniški odbor Občinskega lista

PREDLAGATA TEKMOVANJE IZ MISELNIH IGER (križanka, sudoku, hashi ...)

V kolikor vas tovrstno tekmovanje zanima, pokličite na tel: **040 514 372** ali pišite na mail: obcinsko.glasilo@rence-vogrsko.si.

Vljudno vabljeni!

Pustne maske

Skozi tokratno številko glasila ste opazili več slik pustnih mask z oznako maske. To so avtorska likovna dela naših slikark Likovne sekcije Društva KUL-TU-RA Renče.

Hvala Društvu KUL-TU-RA Renče za popestritev glasila.

Pust 2020

Rok za oddajo prispevkov za naslednjo številko
Občinskega lista je

1. maj 2020

Naslov za pošiljanje
prispevkov za Občinski
list: [obcinsko.glasilo@
rencne-vogrsko.si](mailto:obcinsko.glasilo@rencne-vogrsko.si)
s pripisom: ZA
OBČINSKI LIST